

Městská knihovna v Praze

Veronika, prostě Nika

Jaromíra Kolářová

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

41 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Městská knihovna v Praze

Veronika, prostě Nika

Jaromíra Kolářová

Znění tohoto textu vychází z díla [Veronika, prostě Nika](#) tak, jak bylo vydáno v Praze nakladatelstvím Futura v roce 1994. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Jaromíra Kolářová: Veronika, prostě Nika), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 27. 6. 2018.

OBSAH

1.....	6
2.....	16
3.....	25
4.....	33
5.....	42
6.....	51
7.....	59
8.....	69
9.....	79
10.....	86
11.....	92
12.....	100

1

Mezi krabicemi sídliště běží děvčátko. Sotva se dotýká země, radost ji nadnáší, Nika svírá pravou ruku, občas k ní pohlédne, v druhé mává prázdnou síťovkou. Zachytí se okem za větvičku keře, ale nezastaví se, nechce se zdržovat, jen prudce trhne, síťovka se uvolní, bude tam asi díra, ale co na tom záleží.

„Niko!“

„Niko! Kam letíš?“

„Počkej, Niko!“

„Niko! Niko!“

Volají na ni děti ze školy, Nika se jim vymkne, namíří si přes písčoviště, přeskochí žlutý kbelíček, v letu se usměje na pár škvřnat, ani je jaksepatří nerozezná, přeběhne po trávníku, někdo za ní křičí, raději se neohlédne, málem se střetla s kočárkem, jak vyrazila z houští na cestu, ale bystře se vyhnula, pár okvětních lístků sprchlo na zem.

Usmála se na překvapenou paní a běží dál, blízko vchodu trochu zpomalí, mrkne nahoru po okně a cosi ji pudí k tomu, aby si přihladila vlasy, jenže má obě ruce plné.

Okno je zavřené a prázdné, do radosti káplo smutku, ale hned se rozplynul, Nika prolétla dveřmi, domů nemá daleko, bydlí v přízemí.

Odemkla, shodila si střevíčky plné písku a bosa vtrhne do kuchyně.

„Martine! Martine! Slyšíš, Martine! Honem!“

Martin slyšel, ale ze židle se nezvedl. Ani ho nenapadlo. Ani nemohl, pečlivě rýsoval tuší.

„Tak Martine! Honem!“

Tón byl naléhavý. Nika se octla v tísní. Síťovku sice pohotově hodila na zem, padni kam padni, uvolnila si jednu ruku, chňapla po lžici, hrábala dolů do kuchyňské linky po míse a jala se levou rukou dost neohrabaně dolovat z velké sklenice marmeládu.

„Martínku, prosím tě, rychle! Rychle, Martínečku!“

Starší bratr neodolal. Vyšel z pokoje.

„Co je? Hoří?“

„Tobě všechno trvá, podrž mi to!“

Napřáhla k němu pěst.

„Rýsuju, ne? Co zas patláš, Niko? Co chceš dělat s tou marmeládou?“

„Potřebuju sklenici přece. Podrž mi to, tak na!“

Nika je netrpělivá, kus marmelády spadlo do dřezu, kus na umakart, dostalo se i na linoleum. V posledním čase se s Martinem stalo něco divného, začal růst jak blázen, najednou se na ni kouká svrchu. A co je horší, jak se zvětšil, prodloužilo se mu i vedení, nic nechápe.

„Nastav dlaň, ale opatrně.“

Konečně se rozhoupal. Rozevřel svou velkou, ne právě vzorně čistou dlaň. Zhoupala se, trhla sebou, když na ní přistála myš.

Ale Martin se hned ovládl, od Niky se člověk mohl nadít všelijakých překvapení. Se zájmem pohlédl na hezké zvířátko, ale hned mu zošklivělo pomyslením na rodiče. Zas budou řeči a řeči snášel ze všeho nej-
hůř.

„Co jsi zas dotáhla, Niko,“ řekl odevzdaným, skoro dědečkovským tónem, „co sis to zas vyvzpomněla?“

„Že je nádherná, vid’? Koukni ty pacičky! A očička. Že má očička jako korálky?“

Martin neodpověděl. Nakrčil nos a balancoval rukou, aby zvířátko nespadlo, mračil se, ale dotyk malých drápků mu nebyl nepříjemný.

Nika zatím vyškrábala sklenici, odstrčila mísu. A teď chytla Martinovu ruku za zápěstí a vší silou mu ji přistrčila blíž k očím.

„Když ty se na ni pořádně nepodíváš.“

Nakrčil nos.

„Smrdí.“

„Myslíš?“

Byl silnější, strčil jí myš až k obličejí.

„Nemyslím, čuchni si.“

„Trošinku,“ připustila Nika, „uložíme ji do sklenice.“

Martin kriticky zhodnotil zbytky marmelády na skle, Nika v životě neudělala jednu věc pořádně, tím si byl jist.

„Vždyť si slepí vousky, Niko.“

„No a co? Když si je slepí, zas je olíže, ne? Taková myš je náhodou inteligentní.“

„Přesně jako ty.“

„Fakt?“

Nika se nikdy neurazila, nebo téměř nikdy, brala bratrovy výpady sportovně. Konečně měl pravdu, myšce by se asi v marmeládě nelíbilo. Pustila do sklenice vodu a vymyla ji.

„A je to. Už ji tam můžeš pustit.“

„A utopí se. Chudinka malá.“

Martin pohladil myšku jedním prstem, zlehounka, štítivě. Nika vychrstla zbytek vody ze sklenice, vytřela ji utěrkou.

„Ukaž! Ty máš řečí. Aby ti udělal pelíšek, to ne.“

Myška panáčkovala ve sklenici. Běhala kolem dokola a hledala východ.

„Dostane regma,“ utrousil Martin.

„Tak mi podej vat, já na lékárníčku nedosáhnu.“

„Vem si židli.“

Sklouzl po znečistěné podlaze, odlepil se a odrhl podrážku o trnož stolu.

„Kuchyň máš ty, vážená sestřičko.“

Nesnášela, když jí říkal vážená sestřičko. Tenhle nesmyslný plk pochytil od Tomáše. Co se spřáhl s Tomášem, nedá se s ním rozumně promluvit.

„A co chceš podniknout s marmeládou?“

Nika se zalíbením pozorovala myšku. Červená očka jí žhnula. Růžový ocásek byl půvabně lysý.

„Co s tou marmeládou, Niko?“

„Nic. Můžem ji sníst. K večeři.“

„K párkům?“

„Párky budou zítra.“

„Máma říkala, že dneska.“

„Tak říkala. Stejně nemáme chleba. Hořčice tu není ani trošku.“

„A kdo měl nákup? Kuchyň a nákup máš přece ty. A máma říkala, že máš koupit chleba a hořčici.“

Nika strčila do sklenice nesměle prst. Myška se ho chytla předními tlapkami, očíhávala jej, vousky jemně šimraly.

„Niko! Proč jsi nekoupila chleba?“

„Chleba mají pořád,“ řekla Nika klidně a táhla myšku vzhůru, „chleba se dostane vždycky, hořčice taky, ale myš prodávají jednou za čas. Takže bylo rozumné koupit co?“

Martin jen vydechl. Dívčí logika ho zmohla.

„Za kolik? Za kolik, Niko?“

„Za deset korun. To je skoro zadarmo, ne? To jsem dostala z pro-
tekce.“

„Od koho?“

„Od jednoho známého,“ odsekla Nika a vylezla na židli k lékárnice. Stála na špičkách, vzala balíček vaty, utrhla kus na hnízdečko.

„Jak se jmenuje?“ zeptal se Martin ostře. „Jak se jmenuje ten tvůj známý?“

Usmála se. Zavřela skříňku a vystlala dno sklenice. Něžně uložila myšku. Hnědé vlasy jí přepadly přes obličej, propustily jen zář velikých očí.

„Jak se jmenuje?“ opakoval Martin mírněji.

„Normálně. Zuzana. Z béčka. Oni mají doma chov pro laboratoře, to jsi nevěděl? Na tom se dá vydělat spousta peněz.“

„Jo?“

Na víc se nezmohl. Nika ho vždy znovu překvapila svou pohotovostí. Dokázala přímo mistrně zmotat pravdu se lží, a když spustila svou kulometnou palbu, nevěděli si rady ani rodiče.

Hodila vlasy dozadu na ramena, upřela na něho nevinný pohled.

„Jenže jsem se zapoměla zeptat, čím je krmí. Nevíš, co žere?“

„Co žere myš, bych věděl, ale co budeme večeret my, je ve hvězdách.“

„Přece lívance. Lívance s marmeládou.“

„Abys začala zadělávat.“

„Já? To by dopadlo.“

„A kdo? Máma? Už vidím, jak se hrne k plotně. Určitě se vrátí z třídní schůzky ve výborné náladě.“

Nika zamžikala, málem se jí podlomila kolena. Myška jí zastínila obzor tak dokonale, že smazala i každou myšlenku na schůzku rodičů. Vzduch v kuchyni zhoustl, Nika nemohla popadnout dech.

Provinile postavila sklenici s myší na chladničku, ale ještě se vzchopila k útoku.

„Tys zas něco vyved, Martine?“

Pohlédl na ni s němým úžasem. Drzost malé sestry byla nebetyčná.

„Já? Já? Ty jsi tedy číslo, Niko, to se ti zas povedlo.“

Odstrčil ji a opustil. Zavřel za sebou dveře jejich společného pokoje. Nika se za ním rozběhla, dveře se jí postavily nepřátelsky do cesty. Otevřela je. Martin seděl a rýsoval. Z jeho zad čišela lhostejnost.

„A já ti chtěla udělat radost,“ broukala Nika uraženě.

Nebyla to pravda, když spatřila myš, nezavadila o Martina ani cípem myšlenky, chtěla ji pro sebe, ale musila nějak uhasit jiskřičku svědomí. Máma na třídní schůzce a myš místo večere, to je nadělení. A marmeláda, kam člověk koukne.

Chytla hadr, utřela umakart i podlahu, moc se nerozpakovala, mísu s marmeládou do chladničky, nádobí do dřezu, honem ho musím umýt. Pustila horkou vodu a tu jí padla do oka nešťastná myš, sáhla po sklenici.

Martinova záda byla nadále nepřátelská, bratr zaujatě rýsoval. Ani se neohlédl. Jen nevrle utrousil:

„Kdybys radši nakrmila rybičky. Aby ti zas nesežrala jedna druhou.“

„Pokoje máš náhodou ty.“

„Úklid. Zvířata patří jen tobě.“

„Počkej, až si je budeš chtít pohladit!“

„Rybičky?“

Nika vyprskla. Smích měla vždycky na krajíčku. Již chvíli se marně zabývala pokladničkou, zdála se nedobytná. I když se snažila chovat docela tiše, přece jen třepání a bouchání vytrhlo Martina z práce.

„Nemůžeš si otevřít pokladnu klíčkem?“

„A kde ho máš?“

Lví skok, spáry se zatnou do dívčích ramínek, Martin s ní třese, že by vyklepal nejen peníze, ale přímo duši.

„To je přece moje pokladna. Jak si to, Niko, představuješ, to je snad sen, ona se úplně klidně dobývá do cizí pokladničky!“

Nika vyklouzla z bratrových rukou, ublíženě si osahávala ramínko, oříškově hnědé oči hladí zrovna sametem.

„Do cizí? Jak to, Martínečku? Vždyť je tvoje a ty jsi můj bráška a hrozně rád mi pomůžeš.“

„To jsi teda vedle.“

„Martínečku, pochop, musím koupit chleba a hořčici, sám jsi říkal, že naši přijdou ze školy naštvaní, budou mít hlad, máš vůbec pojem, jaké povedou řeči?“

Zamrazilo ho, pojem měl, ale nehodlal ustoupit holce, která je skoro o dva roky mladší a o dvě hlavy menší, pokud ovšem pod vlasy vůbec nějakou hlavu má.

„Máš svoji pokladnu!“

„Jenže prázdnou, Martínku. Půjč mi deset korun, musím přece ten chleba koupit.“

Odvrátil se od lichtotných očí, ustoupil, aby se ho nedotkly žebronící tlapky, a nasadil co nejhlubší mužný hlas.

„Za prvé mě to ani nenapadne, za druhé je samoška stejně zavřená a za třetí...“ hlas mu přeskočil, jak se polekal divného zvuku, „... přetekla voda, Niko!“

Do kuchyně se hnali jeden přes druhého, Nika doběhla dřív, ale spoušť jí zarazila kroky, zdrceně se opřela o zeď.

„Všechno kvůli tobě, krkoune jeden! Kvůli tvé pokladničce. Tak dělej něco!“

Zavřel kohoutek, z něhož vesele stříkala voda na všechny strany a odrážela se od navršeného nádobí. Dřez ji dílem stačil pohltit, ale odtok byl příliš malý, bystřina šplouchala na zem a ve velké teplé louži se spokojeně nadnášela želva.

„Martine! Martínečku!“

„Mám pokoje,“ řekl co nejdůstojněji a nejrozhodněji.

„Martínku, skoč aspoň nahoru k Fialům, ať ti půjčí chleba, já tady nějak uklidím, Tomáš je přece tvůj kamarád.“

„Mám pokoje, kuchyň a nákup máš ty!“

„Co řeknou naši? Ještě k tomu po třídní schůzce.“

„Ty jsi tak nemožná, ale tak strašně nemožná holka. K Fialům si jdi sama, já tu uklidím. A odnes si tu želvu!“

Zařval, aby si usnadnil kapitulaci, ale přece jen nemohl Niku nechat v průšvihy a dopustit, aby se celý večer odvíjel pod mrakem, přímo bytostně nesnášel domácí nepohodu, každé rozladění ho bolelo. A ta zatracená Nika ho měla moc dobře spočítaného a dovedla z jeho slabosti těžít, věděl o tom, a zas jí ustoupil. Jako vždycky.

Donesl kbelík a hadr a jal se uklízet.

Nika si v předsíni prohrábla vlasy, ani v největší tísní nezapomínala, že je děvče. Tomáš byl sice nepřítel, ale právě před nepřítelem se nehodlala objevit rozčuchaná.

Tomáš Fiala se přistěhoval do sídliště teprve o pololetí a z celé třídy si vybral za kamaráda právě Martina. Byla to zrada, do té doby se Martin nehnul z domova a byl na něho spoleh, teď stačilo, aby Tomáš nahore vyklepal na podlahu signál, a Nika zbyla se svou úlohou sama.

Ještě ke všemu měl Tomáš protivnou vlastnost, nebral ji na vědomí, díval se jí přes hlavu někam do dálky, zabručel „ahoj“ a konec.

Šeredný byl jak noc, světlé vlasy měl nakrátko sestřižené, aby se mu nekroutily, někdy, zvláště po dešti, se mu přece jen utvořila nějaká kudrlinka, což ho dohánělo k zuřivosti. Chytil nůžky a ušmíkl ji docela nemilosrdně. Nika jednou kousek té beránčí vlny sebrala a zabalila si ji do papírku. Co tu máš za chlupy, ječel bratr při úklidu. Stříhala jsem morče, Martínku.

Naštěstí byl Martin důvěřivý, ještě teď se jí dělalo mdlo, že mohl objevit pravdu a někde ji vykecat, musila by se studem propadnout až do garáže.

Oči má Tomáš jako voda, jako dvě studánky, přímo odporně modré oči, ještě že se kouká vždycky jinam, protiva protivný.

Po schodech vyběhla Nika lehce, ale u dveří se zastavila, zazvonila a nasliněným prstem si přešla obočí.

„Ale to je náš Líbezníček, vítám tě, Moničko, jen pojď dál!“

Tomášova babička byla ve skutečnosti jeho prababička a byla neuvěřitelně stará. Čiperně běhala, všechno stihla, jen jména byla její slabá stránka, jak si jednou někoho pokřtila jinak, držela se svého výmyslu zuby nehty.

„Veronika, babičko.“

„Já vím, já vím, Veronika, prostě Nika. Jen pojď, máš tu kamarádku, Venoušku!“

Venoušek byl ovšem Tomáš, který se neobtěžoval ani zvednout hlavu. Mezi koleny měl modrý hrnek, v ruce měchačku a zabýval se zvláštní kuchařskou činností.

„Hňoucí šusterku, tedy šhubánky,“ švitořila babička, „já už nemám sílu v prstech, takovou divnou nemoc mám, pseudoartrózu...“

„Už jsem si vymknul rameno,“ zahuhlal Tomáš a civěl do hrnce.

„Jen hňoucej, Venoušku, hňoucej!“

Veronice zasvítily oči blažeností, Tomáš nebyl růžový, ale tak rozpálený, že by od něho chytla sirka.

Jeho barva pleti děti zprvu ponoukala k nekalostem, někdo ho dokonce přirovnal k opařenému vepříku, ale červenou pak chytal plnou dlaní. Tomáš se dovedl ohnat. Dokonce vzorný Martin přišel onoho památného dne domů s dvěma modřinami, a táta se zaradoval, že z něho konečně bude kluk.

„Já si k vám přišla vypůjčit chleba a hořčici, babi, nezlobíte se?“

„Ale kdež. V samoobsluze už neměli?“

„Zapomněla,“ zahučel Tomáš.

„Hňoucej, Venoušku,“ špitla Veronika mile, „chleba měli, babi, jenže já měla jen deset korun, tak jsem radši koupila myš.“

„To je dneska drahota. Jedna myš za deset korun, jak byla velká, prosím tě? Nebyla to aspoň krysa?“

„Ale babi! Úplně malilinká. A bílá a růžovoučká, já vám ji přinesu ukázat, chcete?“

„Ať tě ani nenapadne!“ houkl Tomáš.

Nika se potutelně usmála. Přece jen se jí podařilo vyvést ho z klidu, poznámka o barvách jí vylétla z pusy maně, ale hned pochopila, že by se ani úmyslně nedokázala tak trefit do černého. Na růžovou barvu byl Tomáš obzvláště choulostivý.

„Hňoucej, Venoušku,“ opakovala roztomile, ale dost tiše. Babička shledávala chléb a hořčici, otočila se zády a léta jí ubrala na sluchu.

„Vypadni,“ řekl stejně tiše Tomáš, oči mu vzteky zezelenaly.

„Stačí ti to, děvenko? Rohlíčky nechceš? Venoušek ráno skočí pro čerstvé.“

Tomáš praštil hrncem o stůl. Babička se polekaně obrátila. A v údivu zavrtěla hlavou.

„Děkuju, jste moc hodná. Já vám na oplátku donesu marmeládu. Dobrou noc!“

„Dobrou noc, děvenko!“

Babička s úsměvem cupitala do kuchyně.

„Káča jedna,“ ulevil si právě Tomáš.

„Milé děvčátko,“ souhlasila babička, „celý byt se od ní rozsvítí. Ta si chová skřítku Líbezníčka. Určitě.“

„To je fakt, já ho slyšel kvičet pod postelí.“

Mistrně napodobil zvuky hladového morčete, pro něž si toto zvířátko vysloužilo název mořské prasátko. Zvuky se mísily s prskáním sádla, babička se jala vykrajovat škubánek, otočila se po vnoučkovi a bezelstně se zeptala: „Ty už máš hlad, Venoušku?“

„Tomáš,“ řekl hlasitě a příkře. „Tomáš, babi.“

Připadlo mu totiž, že prababička má s Nikou cosi společného, jsou tak milé, až to bolí.

Nika musila doma zazvonit, zapoměla si klíč.

„Počkej, až lino uschne, nehňápej mi tam,“ řekl Martin nevrle, „vubavuješ se dvě hodiny.“

„Zaručeně. S tvým Tomáškem!“

„Tomáše laskavě vynech!“

„Já ti ho nerozbiju, neboj. Hele, kdo od nich chodí na třídní schůzku?“

„Nikdo. Babička je stará a rodiče přece kvůli schůzce nepřiletí až z Afriky.“

„Ten se má, to mu závidím. Nezdá se ti, že jsou tam naši moc dlouho?“

„Máš strach?“

„Martínku, o myšce zatím ani muk, počkáme na příhodnější dobu. Já budu v ponožkách, zatím prostřu, tys to tak krásně uklidil, Martínečku, to já bych nedokázala.“

Martin snášel její lichotky se stejným nadšením jako med na bolavém zubu, raději se stáhl do pokoje a přikryl myš tričkem. Jenže sestřičku měl neustále v patách.

„Martine, hlavně něco povídej, aby se nedostali ke slovu, mluv pořád pryč, co ti slina na jazyk přinese, jen se nesmíš zastavit!“

„Nejsem kolovrátek, určitě si na nic nevzpomenu.“

„Na něco se zeptej, na něco z matiky nebo z fyziky, nebo z něčeho, příhodu můžeš vyprávět, veselou třeba...“

Vtom zaharašil v zámku klíč. V chodbě se rozlehly hlasy.

„Martínečku,“ řekla Nika úpěnlivě a poprosila jako pejsek.

2

Stejně jako se Martin s Veronikou připravovali na příchod rodičů, chystali se táta a máma na setkání s dětmi. Obvykle chodil táta do třídy za Veroniku a máma za Martina, ale protože se navzájem obviňovali, že svému svěřenci nadržují, rozhodli se změnit pořadí. A teď byli oba mírně otřeseni.

Táta a máma vypadali mladě a ve skutečnosti byli opravdu mladí. Když je někdo spatřil, jak se procházejí ruku v ruce v hájku nedaleko sídliště, určitě v nich nehledal ustarané rodiče.

„Já to nechápu, já to prostě nechápu,“ opakoval už poněkolkáté tatínek, „ve všem výborný, vždyť není normální, div jsem se tam nepropad hanbou.“

„To je zajímavé, ty ses styděl za vzorného syna, jo? A já celou dobu poslouchala čtyřka, pětka, trojka, čtyřka...“

„Ale ty jsi zaujatá, Nika je malé dítě.“

„Infantilní je, má nápady jak nemluvně, vždyť její spolužačky už jsou slečny, a ona...“

„Protože jí Martin v ničem nepomůže. Proč mají všechny ty organizace, když si neumějí jeden druhému pomoci ani v rodině, ani v jedné malé rodině. Já bych se styděl dělat matematickou olympiádu a vlastní sestru nechat propadnout, to já bych pro svou osobu nepřenes.“

„Takže se zas pustíš do Martina!“

Maminka vytrhla svou ruku a strčila si ji do kapsy krátkého kabátku.

Tatínek se znenadání zasmál. Vzpomněl si, jaký kukuč na něho udělala učitelka, když se pozastavil nad Martinovým prospěchem. Div jí nespady brýle a nespokla notes. Váš syn je typický student, snad si dokonce myslela, že mi udělá radost.

„Co je ti k smíchu, prosím tě?“

Maminka se vzdáleně podobala Nice, byla drobná a půvabná, ale povahou byla blíže Martinovi, který zas zevnějšek zdědil po tátovi. Rodiče

se měli navzájem velmi rádi (i když právě v tomto okamžiku šli vedle sebe jako cizí), právě proto každý z nich dával přednost dítěti, které se mu podobalo méně. Táta viděl ve Veronice mamincino mládí a ona zas hledala jeho podobu v Martinovi.

Třeba to bylo úplně jinak, možná že maminka rozuměla Martinovi víc, neboť byl vážný a přesný a pořádný jako ona sama a táta se potřeboval stejně jako Nika smát z každé hodiny šedesát minut.

„K smíchu mi není nic,“ odpověděl táta se zpožděním a klukovsky nakopl jakýsi zprohýbaný plecháč a nasměroval ho ke smetišti. Nebylo to přímo smetiště, jen hromada nepotřebných věcí, které obyvatelé sídliště přidali ke zbytkům stavebního materiálu. Skládku se tu přirozeně rozvíjela od počátku stavby a zčásti ji milosrdně zakrývala zeleň, převážně kopřivy a bodláci. Dokonce sem zalétlo z hájku semínko břízy a docela nahoře pvlávaly ve vlahém větříku něžné lístky.

„Především musíš domluvit Nice, vždyť je skoro na propadnutí. Učitelka tvrdila, že je to při její inteligenci zbytečné, je roztěkaná, nepozorná, nepořádná, nespolehlivá...“

„To si na ni zasedla. Nebo na ni nasazuješ ty. Příště půjdu k její učitelce sám.“

„Představ si, že měla v jednom sešitě z jedné strany matematiku, z druhé občanskou nauku a z prostředka biologii.“

Tatínek vyprskl. Honem vytáhl z kapsy kapesník a předstíral rýmu. Maminka si jen vzdychla.

V průhledu se objevil známý dům, známá okna. Trochu se jí ulevilo, kouř z nich nevycházel. Kdykoli se blížila k domovu, obávala se, že hoří, že je puštěný plyn, že zůstalo odemčeno, že děti jsou opařené, pořezané, utopené.

„Co vzdycháš? Já jim tedy domluvíím.“

„Jak to jim? Snad Veronice.“

„Ano, pochválím Martina, domluvíím Veronice, jen nevzdychej, nenašším tvé vzdechy.“

Vzal ji opět za ruku a maminka mu ji ponechala, ani jí nebylo příjemné přijít domů s domluvami a tresty.

Šli mlčky, každý si rozmýšlel vlastní proslav.

Stačili však sotva odpovědět na pozdrav.

„Ahoj, mami, ahoj, táto, vy jste se zdrželi, už se vás nemůžem dočkat, vid', Martine?“

„No,“ řekl Martin.

„Musíte mít hlad, my už jsme připravili párky, hned je ohřeju, kolik chceš nožiček, tati, stačí ti tři? Hořčici jsem přinesla plnotučnou i kremžskou, kremžská je s křenem, vemte si kremžskou, křen obsahuje vitamíny, vid', Martine?“

„Podívej se, Niko...“ pokusila se o průlom do hradby slov maminka.

„Že bych se moc potěšil, děti...“ začal tatínek.

Ale Nika se nehodlala vzdát.

„Ty ses určitě nevešel do lavice, tati. Byl jsi u mě, nebo u Martina? Copak Martin, tomu jde učení samo, nechceš, mami, radši rohlíček? K párku je lepší rohlíček, čaj už se vaří, totiž voda, nasypala jsem do konvice ten indický, mami...“

„Uklizeno tu máš pěkně, Niko, ale...“ snažil se táta.

Nika vrhla na Martina prosebný pohled, bratr usilovně přemýšlel, jak jí pomoci, a v nejvyšší tísní vyrazil:

„Kulový blesk.“

„Co?“ užasl táta.

„Nikdo neví, co to je. Představ si, tati, že se to ještě nikomu na světě nepodařilo vyzkoumat.“

Otec rozčileně zašermoval párkem.

„Co to žvaníš, prosím tě? Jaký kulový blesk. Koule, to jo, těch máte nepočítaně. To zas byla ostuda, samá čtyřka, a on si tu mele hlouposti.“

Nika ocenila bratrovu pomoc zářivým úsměvem. Ale zároveň se obrátila k mámě s dotazem, je-li čaj zlatý dost či málo.

„Ještě vyluhovat, maminko? Nebo ne? Stačí takhle?“

„Nemotej se mi tu pořád. Já si radši udělám všechno sama. Ten tvůj úklid mě přijde draho! Co je mi platné, že se tady moříš v domácnosti, ta podlaha mohla počkat...“

„Za to ji nekárej,“ řekl tatínek.

Na další kulový blesk se Martin nezmohl, jen se pokoušel srovnat si v hlavě, jakým procesem došlo k tomu, že si Nika přivlastnila všechny zásluhy o úklid. Musil jí přiznat, že o tom neutrouсила ani slůvko.

„Ale vždyť je skoro na propadnutí!“

Nika urovnala na talířek oplatky a úslužně jej přisunula tátovi. Nalila mu čaj, sama mu jej osladila, zamíchala.

Táta zadržel svou tlapou Veroničinu pacinku i se lžičkou, ucukl, neboť se spálil. Nika mu pohotově růžový flíček posolila.

„To hned přejde, tati. Nechceš kousek ledu?“

„Niko, vždyť jsi taková bystrá holka. I paní učitelka to říkala. Jen se musíš víc snažit a hlavně dávat pozor.“

„Já dávám pozor, tati, jenže ve třídě se pořád něco děje, když já musím ten pozor rozdělit na moc věcí.“

Maminka se znechuceně soustředila na párek, nožem a vidličkou jej zbavovala slupky. Spíš jí nechutnal a chtěla to nějak zamaskovat.

Otcova tvář se prosvětčila stejným úsměvem, jakým zářila Nika, Martin si pomyslel, že jsou si hrozně podobní, i když každý tvrdí opak.

„Podívej se, holčičko, řekni mi upřímně, ale vážně, docela upřímně, co tě doopravdy ve škole baví.“

„Prázdniny.“

Neřekla to Nika, ale Martin. Vlastně to neřekl ani Martin, nestačil včas zavřít pusku a promluvila z něho závist nebo snad žárlivost. Sledoval totiž, jak si táta (byl to i jeho táta) přitáhl Veroniku k sobě, jak se na ni usmíval a jak se jí pokoušel pomoci. A tu se v Martinovi cosi zadrhlo a vzpříčilo a najednou Niku shodil.

Otcův úsměv rázem zmizel.

„Ty ses vyznamenal, Martine! Pěkně si přisadit, když je někdo v nouzi. To ti chválím.“

Maminka hlučně odstrčila talíř.

„Bohužel má pravdu.“

„Ještě mám ráda přírodopis, maminko. Fakticky.“

„To je zajímavé. A z vyvolání máš pětku.“

Nika sklopila hlavu. Tuto skutečnost nemohla popřít.

„Ale z botaniky. A mě baví zoologie přece.“

„Ale jdi. A cos měla ze zoologie?“

Matčina paměť byla neuvěřitelná. Nika vzala talířek se slupkami, otevřela nohou odpadkový koš, vysypala kůžičky. Víko klaplo do ticha.

„No pověz, cos měla ze zoologie?“ dorážela máma.

„Protože to bylo kvůli Tomášovi,“ spustila Nika, „všecko bylo kvůli Tomášovi, že jsem vybuchla, protože Tomáš, jak Tomáš dostal tu bundu, jak nosil tu bundu klokanku, tu mu totiž, tu bundu klokanku, poslal jeho táta z Afriky, teda Tomášovi, a to mě právě spletlo, tak jsem rekla, že klokani žijou v Africe, kvůli Tomášovi.“

Otec udiveně sledoval její kulometnou palbu, smysl slov mu unikal.

„Co to meleš, prosím tě, jaký klokan v bundě, proboha?“

Martin se neudržel a vyprskl. Nika se bláznivě rozesmála.

Otec se rozzuřil. Praštil do stolu, až všechny hrnečky poskočily, maminka se tak lekla, že převrhla svůj čaj.

„Ještě ty mi tu dělej estrádu, já nemám dost harantů!“

Vyrvala úslužné Nice utěrku z ruky.

„Plav se učit! A neplet' se mi tady! Vypadněte do svého pokoje!“

Nika si ještě stačila nabrat hrst oplatek, druhou dlaní dusila smích. Tatínek si nejspíš zvuky přeložil jako pláč, uklidnil se, mírným, laskavým hlasem vyzval Martina, aby chvíli zůstal.

„Podívej se, hochu, vždyť už ti bylo třináct let, přece vidíš, jaké má Nika s učením potíže, copak jí nejsi schopen pomoci? Aspoň kdybys za ni uklidil.“

„Martin uklízí tenhle týden pokoje. A Nika musí mít nějakou povinnost.“

„Ale je toho na ni moc, je ještě malá. A má povinnosti především ve škole. S učením jí taky nepomůžeš, na to dám krk. Vysvětlíš jí někdy něco? Nevysvětlíš. Od té doby, co ses skamarádil s Tomášem, je ti vlastní sestra na obtíž. Je to pravda, nebo ne?“

Byla to nespravedlnost a Martin ji chtěl přejít mlčením.

„Jen řekni, mám pravdu, nebo ne?“

„Ne.“

Martin zarputile zvedl hlavu. Díval se tátovi přímo do očí.

„No prosím, ještě bude odmlouvat! Ty budeš drze tvrdit, že se staráš o sestru? Ty máš zájem leda o kulový blesk. Nebo lepit s Tomášem aeroplánky, na to tě užije. Ale abys pomáhal slabším...“

Martin se mlčky odvrátil. Pochopil, že dnes není s tátou řeč. Šel ke dveřím.

„Kam jdeš?“ zařval táta.

„Pomáhat slabším.“

„Vidíš ho, drzouna jednoho! To je prý nejlepší žák!“

„Snad jeden z nejlepších, Rudo.“

„To je přece šumafuk.“

Maminka na něho přísně pohlédla, slovo se jí nezamlouvalo. Měla zásadu, že má každý dávat svým dětem dobrý příklad každou vteřinu, sama se snažila, aby jí nějaké drsnější slovo neulétlo z pusy.

„Ty mu křivdíš, odjakživa nadržuješ Nice.“

„Ale nenadržuju, Nika je ještě dítě.“

„Martin je jen o třídu výš.“

„Ale je starší skoro o dva roky. Šel do školy pomalu v sedmi letech a Nika je ze všech dětí ve třídě nejmladší, tak se nediv.“

„Už to mohla dávno dohnat!“

Maminka nakoukla do předsíně, dětský pokoj měl zavřené dveře. Oddechla si, najednou ji napadlo, že děti mohou hádku poslouchat.

Vrátila se umýt nádobí od večeře. Tatínek přešel do obýváku a pustil televizor. Naplno.

„Jé, Martine,“ vykřikla Nika, až sebou bratr trhl, „my zmeškali večer-níček.“

„Tak se rozbreč, kačeno. Já jsem div nepřetáh linku. Všechno kvůli tobě.“

Veronika se ošila. Neodmlouvala.

Martin už zase soustředěně sklonil hlavu.

Sestřino kmitání po pokoji mu šlo na nervy. Ale mlčel, věděl, že za každé pronesené slovo dostane nazpátek celý proslov. Bylo až s podi-
vem, kde se tolik řečí bere v úplně malé holce, chrlila je jak vodotrysk.

Ale nevydržel.

„Sedni si už konečně, Niko!“

„A proč? Jak jí budem říkat, Martine? Bělinka, jo? Líbí se ti jméno Bělinka? Myslíš, že se hodí pro myš? No, malá, vylez si na korálky, hup, no hup, můžeš se pěkně zhoupnout, houpy hou, houpy hou...“

„Co to zase máš?“

„Korále.“

„Není to náhodou jantar?“

„No a co? Jantar je přece zkamenělá pryskyřice, toho se válí po břehu spousta.“

„U Vltavy, že jo?“

„To vím taky, že u moře.“

„A kdys tam byla? Kdo ti to dal? Od kohos ty korále dostala? Za cos je zas vyměnila? Já to řeknu mámě, uvidíš!“

„Neuvidím. Nejsi žádný žalobníček.“

Martin jen vydechl. A obrátil se k svému rysu. Nika měla pravdu, k žalobě by se nesnížil. Umínil si, že dnes večer na ni nepromluví ani slovo. A ráno ji nechá zaspát. S úkolem jí nepomůže, kdyby klekla na kolena.

„Martine, ty se zlobíš?“

Zarputile mlčel.

„Ty se vážně zlobíš, Martínečku?“

Ani se nepohnul.

Ale Nika si vzala na pomoc nový přírůstek, malá myška položila pacinky Martinovi na krk.

„Já jsem myška Bělinka. A jsem moc hezounká, koukni se na mne, Martine, nebo tě poškrábu, škráb, škráb, škráb...“

Oba zaslechli kroky. Martin vyskočil, Nika schovala myšku za jeho záda, pustila ji na psací stůl, maminka otevřela dveře. Měla totiž výčitky svědomí, že Martina zapomněli pochválit, chystala se s ním laskavě promluvit; ale když spatřila děti vedle sebe, jen se usmála.

„Učíte se?“ zeptala se hedvábným hlasem.

„Učíme, maminko, Martin mi zrovna vysvětloval, co je to jantar, představ si, maminko, že jantar je zkamenělá pryskyřice ze stromů, ani jsem tomu nechtěla věřit.“

Korále ovšem schovala včas do kapsičky.

„Radši už jděte spát. A vyvětrejte si, máte tu nějaký špatný vzduch. Uklidilas morčeti, Veroniko?“

„Ano, maminko.“

Maminka za sebou tiše zavřela.

„Ano, maminko,“ zašeptal Martin zuřivě.

Vztekal se předčasně, pohromu zjistil, teprve když se otočil. Myška zůstala ponechána osudu a z psacího stolu se jí nejlépe zamlouvala bílá plocha výkresu, namočila si tlapky i ocásek a vytvořila různé jemné vzorečky.

Martin sklesl na židli.

„Jestli já tě jednou nezabiju!“

„Třeba by se to dalo vygumovat.“

Jen si ji pohrdavě změřil. A začal trhat čtvrtku na malé kousíčky s takovým výrazem, že se Nika cítila být pouhým útržkem papíru.

„Niko, víš, co bych si nejvíc ze všeho na světě přál? Vyměnit si život s Tomášem.“

„Abys měl rodiče v Africe?“

„Abych neměl vůbec žádnou sestru.“

Slova byla vyřčena s takovou zlobou, že Nice vhrkly slzy do očí. Přitiskla si k obličejí myšku a pomyslila si, že ji nikdo krom malého zvířátka nemá rád.

Maminka si zatím přisedla vedle otce k televizi. Přitáhl své křeslo blíž k ní a vzal ji za ruku.

Na obrazovce běžel film.

„Jaké to je?“

„Nic moc, Jano. Co ti dva?“

„Učí se, Martin jí zrovna vysvětloval mineralogii. Ale třeba by sis našel chvilku ty, měl bys u Niky větší autoritu.“

„Já? To bys na mně chtěla, abych po všech přesčasech někoho učil, kde žijí klokani? Nebo mineralogii? Vždyť už jsem všechno dávno zapomněl! A Martin má vědomosti v hlavě ještě čerstvé, má přece samé jedničky.“

„Vidíš, a neřekli jsme mu jediné dobré slovo.“

„Je to chlap, ne?“

Maminka neodporovala. Ale její tvář se nerozjasnila, měla dojem, že se večer pokazil. Nejraději by byla vstala a vrátila se k dětem, ale připadalo jí, že je svým vpádem vylekala, stáli vedle sebe, jako by jeden druhého chtěli uchránit před výtkami. A také byla unavená z práce a z třídní schůzky i z procházky a ze starostí, křeslo jí měkce podestlalo, na obrazovce teď začali zpívat.

„Asi jsem to přepísk, už se nezlob, Janičko.“

Jsou koneckonců horší věci než vysvědčení, pomyslil si, hlavně že je holka zdravá, snad se časem usadí. A zas je lepší, že je ještě dětinská, vždyť je jí proti spolužačkám drobeček. A skutečně je z celé třídy nejmladší.

3

Mnoho dětí na sídlišti zvlášť po třídní schůzce Tomášovi závidělo, že má rodiče v Africe. I Tomáš to dnes přivítal, tušil, že jeho vysvědčení nebude nijak valné, trojku z matematiky bude sám považovat za velký úspěch a jedna trojka přitahuje druhou, takový už je zákon.

Táta by mu asi vyčínil, čemu, prosím tě, nerozumíš, sedni si a ukaž mi ten sešit, no jo, z toho jsem už, hochu, vyšel, Marti, pojd' sem, tys přece byla na matiku, mrkni se na ty příklady. A maminka by se sklонила úplně nízko, až by ucítil zvláštní vůni heřmánkového šampónu a nemocnice, mžourala by na čísla, hm, hm, Tomášku, Mášku, Ášku, když vy se teď učíte ty nejjednodušší věci složitě, nechtěj na mně, abych ještě studovala množiny, já ti vypočítám příklad po svém. A pak by měl úkol sice dobře, ale úplně špatně, protože paní učitelka chce všechno jinak, a maminka by zakroutila hlavou nad pětkou, její lehounké světlé vlasy by se rozlétly jako pěna, to přežijem, Tomášku, řekla by zvesela, jsou horší věci na světě, třeba takový ruplý apend'our. Tomáš věděl, že apend'our znamená slepé střevo, a také věděl, že se maminka dál než k slepákům a kýlám jakživa nedostane, táta je jiný kanón, říkala, má větší kuráž a žádné starosti s domácností.

Ale teď byli oba pryč a byt se po jejich odjezdu strašlivě vyprázdnil, Tomáš byl rád, že dům stál v demoličním pásmu a že se odstěhovali na sídliště, tady mu rodiče nepřipomínal aspoň každý kout.

Prababička si zabrala nejmenší pokojík, druhý dala Tomášovi a do největšího uložili všechnen zbývající nábytek jako do skladiště, knihy nechali v balících, koberce proložené novinami a svinuté. Každý týden prababička odemkla a všechno řádně prohlédla, aby se do tolika učecnosti nedali moli nebo jiná žoužel. Tomáš musil vyluxovat. Dělal to nerad, pohled na zabalený domov ho rozlístostňoval, zdálo se mu, že se tu uchovala zvláštní vůně, kterou maminka nazývala parfém špitál. A také tu byly maminčiny kávové hrníčky s rýžovým vzorem a broušené vázy,

jimž se prababička zdaleka vyhýbala. Sklo osleplo a hrnečky zesmutněly, někdy se jich zlehka dotkl a otiskl do prachu ukazováček. A nakonec rád otočil klíčem.

Jenže smutek se nedal zamknout tak snadno jako pokoj, ve dne se rozplynul, ale večer se přikradl na kočičích tlapkách. Tomáš si zvykl v posteli číst, opřel si vždycky hlavu o plyšového pejska. Jednou mu ho maminka přinesla jako náhražku za opravdového psa, uznej, Mášku, při našem zaměstnání by byl živý pes chudák, jsi už velký kluk, pochop to.

Když byl docela sám, říkal psovi Ťapka a leccos mu v duchu svěřil, ale nepřiznal by svou slabost nikomu na světě, dokonce ani Martinovi. Skamarádil se s ním hned první den, ve skutečnosti je dala dohromady Nika, ale oba byli spíš samotáři a těžko se s někým seznamovali. Nika byla ovšem venku ještě dřív, než otevřeli stěhovací vůz, poskakovala kolem dokola, vy jste se sem přistěhovali, proč jste se přistěhovali, co máte v těch balíčkách, to jsou samé knihy, to snad ani není možné, já vezmu ten květináč, jak se jmenuje ta kytka, jak se jmenuješ ty, máš nějakou sestřičku, do které chodíš třídy, ten model jsi dělal sám...

Nestačil jí odpovídat, ani se mu dvakrát nechtělo, sotva zavřeli za stěhováky a vůz odjel, už zvonila u dveří, nechcete jít k nám na čaj, máme koláče, jenom kupované, ale jsou dobré a od Vánoc máme ještě sušenky, zbyly jen ty horší, taky vám můžu dát chleba s máslem nebo otevřít nějakou konzervu...

A tehdy babička prvně řekla, že to dítě je Líbezníček, a přijala pozvání. Veronika samozřejmě štěbetala páté přes deváté a pohoštění mlčky připravoval Martin, kluci na sebe jen koukli a hned si na první pohled porozuměli, zvláště když oba chodili do jedné třídy.

Líbezníček, pomyslně si Tomáš nad knížkou, naše babička má přece výrazy, takové slovo snad doopravdy ani neexistuje. Oči se mu klížily, zhasl, položil knížku na zem, ale plyšového psa neodhodil, jen si ho srovnal pod hlavou.

Prababička Fialová trpěla v noci nespavostí. V pestrém župánku vypadala jako velký papoušek, chvílemi cupkala po bytě, chvílemi vystoupila na stoličku pod oknem, opřela se lokty a dívala se na spící síd-

liště. Cesty byly vylištěné a zatarasené auty. Lidé se teď pohybují jako hlemýždi, pořád jen s domečkem, dole svou soukromou skořápku odloží a zalezou do jedné společné ulity.

Z odkvétajících keřů stoupala omamná vůně a pohlcovala roky, prababička si připadala mladší a mladší, už běžela jako malá holka trávníkem, schovávala se v keřích, skákala panáka.

Trhla sebou, zdálo se jí, že zaslechla Tomášův hlas, ale za jeho dveřmi bylo ticho. Lehounce pootevřela, chlapec spal. Snad se mu něco zdálo. Zavřela. Vzala si na sebe velkou odpovědnost, uvařit mu, uvaří, i k čistotě ho vede a k pořádku, ale rozveselit ho nedokáže. Je nějaký nerudný, jak se jen zamračil na to děvčátko.

Vyklonila se opět z okna. A podívala se vzhůru, na hvězdy. Zářily slabě, světlo nových pouličních lamp jim ubíralo na jas. Anebo už špatně viděla.

Z hlavní cesty se nesly zvuky nákladních aut, někde nesmírně daleko zazvonila tramvaj. V protějším věžáku svítilo jediné okno. Asi tam někdo stůně, pomyslila si babička, sestoupila ze své stoličky a šourala se spát. Ještě nařídila budík, aby Venoušek nezaspal.

Někdy si uvědomila, že se chlapec jmenuje jinak, ale nemohla si na správné jméno vzpomenout, od nepaměti se každý první kluk v rodině jmenoval Václav, byl to taky rozum, vymyslet si něco tak nesmyslného jako... jako... jako...

Prababička přemýšlela tak usilovně, až usnula, a celý dům plul spánkem jako velká loď do příštího dne.

Nepřihodilo se v něm nic neobvyklého, děti přežily školu i oběd v družině. Tomáš ovšem na oběd nechodil, krmila ho babička. Byl by dal přednost hotovému jídlu, neboť doma se musil na přípravě účastnit. Bud' loupat brambory, nebo (což bylo ještě mnohem horší) zadělávat. Prababička byla úhlavním nepřitelem hotových polévek, konzerv a prášků na palačinky či knedlíky a Tomáš musil velmi často propůjčit jejímu kuchařskému umění svou mužnou sílu.

Zatímco se Nika s Martinem bez námahy cpali, přisolovala, hned přidala špetku toho, hned štipku onoho a nakonec si nandala oběd do malinkého talířku a Tomáš sotva zvedl lžici vymknutým ramenem.

Někdo zazvonil.

Nika, samozřejmě. Nikdo nedovedl stisknout zvonek tak naléhavým a chvatným způsobem.

„Není tu náhodou náš Martin? Já jsem zapoměla klíč. Vážně tu není?“

Tomáš jen zavrtěl hlavou, měl plnou pusku knedlíků.

„Vy máte rajskou? Rajskou já strašně ráda.“

Zahanbeně si otřel hřbetem ruky ústa a měl neodolatelnou chuť vyhodit Niku za dveře a zabouchnout za ní. Ale škvrně šveholilo a šveholilo.

„Já si zapoměla klíče, představte si, babi. A Martin nikde. Ale vy jíte jako vrabec, já vám přinesu svoje nádobíčko pro panenku, ano? Já už si s ním stejně nehraju. Jak děláte rajskou, z kečupu, nebo z protlaku?“

„Já si sama nakládám rajčata, těmhle vynálezům já nevěřím. Nechceš ochutnat, děvenko?“

„Jestli vám zbylo.“

„Stejně by se to vyhodilo,“ zahuhlal Tomáš. Opatrně, aby ho babička neslyšela.

„Povedla se vám, babi, omáčka je vynikající,“ rozplývala se Nika a zdobila se krásně červenými vousy, „knedlíky jsou jako květ.“

Toto přirovnání okoukala Veronika od své babičky, ale prababička Fialová se chtěla o chválu podělit.

„Knedlíky zadělával Venoušek,“ řekla skromně a netušila, že svému pravnukevi prokazuje medvědí službu.

„Fakt?“ Nika měla šibalství v očích, v důlcích na líčku, v hlase a snad i ve vlasech, Tomáš se soustavně díval přes její hlavu na kuchyňskou linku a šmátral příborem po svém talíři. „To bude ale výborný ženich, ten váš Tomášek, babi.“ A docela tichounce dodala: „Jen kdyby nebyl takový morous.“

Zvonek zazvonil podruhé a Tomáš radostně vyletěl. Sedět u stolu s malou užvaněnou holkou mu působilo muka.

„Není tu...“

„Samozřejmě, že tady otravuje, zas zapoměla klíč.“

„Aktovku nechá dole u dveří, představ si. Niko! Niko! Kde máš aktovku? Ať už jsi doma. Co máš za úlohu?“

Nika se usmála, vytáhla kapesníček s květinami, utřela si pusou.

„To jsem si pochutnala,“ řekla mile, „pojd'te se k nám podívat, babi! Pořád jen slibujete.“

„Až budou rodiče doma, Moničko.“

„Veronika, babi. A k čemu potřebujete rodiče?“

„Jaksi se to nehodí.“

„Ale ty jsi staromódní, babičko. Jen jdi, to je zážitek na celý život.“

Tomáš měl k tomuto tvrzení nízké pohnutky, chtěl se zbavit Niky a zůstat s Martinem. Úporně na něho mrkal.

„Jistě, naši by vás rádi viděli,“ přidal se Martin, „tady jsou klíče. A ty si dej tašku domů, buď tak laskavá. A ne abys ji nechala uprostřed předsíně, aby se o ni někdo přerazil.“

Nika jen zakroutila hlavou.

Vytahuje se před Tomášem, bratříček. Ani táta nemá takové hlody. Ale dlouho nad připomínkami nepřemýšlela, zvonila svazkem klíčů a po jedné noze skákala dolů ze schodů.

„Zas se k vám nacpala na oběd, co?“ řekl Martin ustaraně, „ta holka je úplně nemožná.“

„Žít s naší babičkou taky není žádná lahůdka, člověče. Ještě ke všemu mi říká Venoušku, tebe by to nenaštvalo?“

„Kdybych ti měl vykládat, jaká jména mi dokáže přišít Nika! To by byla celá zoologie.“

„Ty můžeš dát Nice aspoň pár pohlavků, ale co já?“

„Pár pohlavků? Já padám. To bych si moh zkusit.“

„Snad tě nepřepere?“

„Všichni jsou na její straně. Ochočí si kdekoho.“

„Mě teda ne, to ti dám písemně.“

Martin na něho smutně pohlédl. Byla to pravda. Tomáš si Niku nepustil k tělu. Mohl si to dovolit, když není jeho sestra.

„Zůstaň tu, Martine, aspoň chvíli. Teď dělám obrovský model, pomůžeš mi, už mám skoro kostru.“

Martin šel nerozhodně za ním do pokoje. Tomáš byl hračička, s velkou vytrvalostí vyráběl plachťáky. Ale ne podle nějakých předkreslených modelů, měl své vlastní představy a koumal vždycky tak dlouho, až se mu podařilo dostat aeroplánek do vzduchu.

Kreslil a vypočítával plochy svým způsobem, Martin byl u vytržení, ve škole Tomáš v matematice plaval, a v praxi dovedl narýsovat křídlo jak vyšité a nějakým záhadným způsobem přišel na nečekané souvislosti a objevil taková čísla, až z něho šel strach. Jako by počítal spíš rukama než hlavou nebo jako by měl svůj tajný zdroj informací.

Martin mu se všemi svými jedničkami záviděl, úlohy měl výstavní, ale ani nejjednodušší plachťák by nedostal do vzduchu. Mezi jeho školními vědomostmi a životem ležela zatím propast. Všichni ho chválili, jen on sám znal pravdu. A jeho nedostatky patrně vytušil ještě jeden člověk, táta. Nikdy to neřekl naplno, ale dával to najevo oklikou, vysvědčení ho nikdy zvlášť neohromilo, cosi nad ním zabručel, vytasil se s příspěvkem na polárkový dort, ale opravdovou radost neměl.

„Tomáši, jaký je tvůj táta?“

„Jaký? Normální chirurg. Míň lepidla, ty jsi patla, Martine.“

„A rozumíš si s ním?“

„S tátou? Myslíš, jestli nezapomněl česky?“

Tomáš vzal Martinovi z ruky křídlo, opatrně setřel krůpějku lepidla, nebyla větší než špendlíková hlavička.

„To se všechno sčítá, člověče. V poměru k modelu je jedna kapka strašná tíha, pochop!“

Martin otráveně pohlédl na kamaráda, kterému prsty jen hrály, lehoučká konstrukce v nich přímo tančila.

„Ty jsi tak šikovný, Tome, mně táta pořád nadává, že mám obě ruce levé.“

„Zas ti jde učení.“

„Učení on neuznává. Chtěl by mě dostat k nim do fabriky, už mě tam dvakrát vzal, tam je rachot, člověče, ještě teď je mi nanic.“

„To máš fajn, mě táta k operaci vzít nemůže. Tvůj táta je stejně prima, je takový veselý, se vším si poradí, vodovod nám spravil jedna dvě, naše babi na něho nedá dopustit.“

„Tvůj táta ji zas může operovat.“

„Ještě že tě neslyší, ta by ti dala. Honem to zaklepej na dřevo. Ty máš přece nápady, Martine.“

„Stejně bych rád viděl, jak se operuje.“

„Já ne, já i při televizi zavřu oči.“

„Víš, co je divné, Tome? My vlastně tvou mámu ani tátu vůbec neznáme.“

Tomáš neodpověděl. Mlčel, s nesmírnou něhou a trpělivostí dával dohromady model. Připadalo mu, že se táta dívá. Dokud byl ještě doma a hlavně když měl chvilinku čas, zvedl oči od časopisu a přihlížel okamžiku zrodu letadélka. Chodíval vždycky navečer k Tomášovi do pokoje a četl na jeho gauči, všechny polštáře pod hlavou. Málo tě užiju, říkal, tak tu posedím s tebou. A pak už tiše četl, jen občas vzhlédl a řekl, pořád tě to baví, a zas četl dál, až usnul a při nějakém zvuku se probral a zeptal se, ještě to nelítá, a Tomáš zavrtěl hlavou a máma vnikla za nimi a rozčilovala se, že ztrácí tolik času na zbytečné piplače, a táta řekl, jen ho nech, Marti, asi má vlohy pro vědu, to je taky samá práce a výsledek za sto let.

Jenže táta se mylil, letadélko nakonec vzlétlo a uletělo přesně sto čtyřicet centimetrů, než se rozbilo o zem. Ale v té době už byli oba pryč a zanechali po sobě prázdno, které se někdy proměnilo v tak svíravý stesk, že se v něm člověk cítil jako v lisu.

„Pořád mám starosti,“ řekl Martin, „představ si, že Nika přitáhla domů jantar.“

Zase Veronika, pomyslně si Tomáš s nechutí a podal Martinovi hotové křídlo.

„Podrž ho, než uschne, ale opatrně!“

„Přivleče si korále, nevytáhneš z ní, od koho je dostala, věčně někde něco vyměňuje, nevíš s kým...“

„Partykárka.“¹

„Co? Co je to za slovo?“

„Vybrané. Zeptej se naší babičky, má na takové výrazy líheň.“

„Tobě se to směje. Asi bych měl našim o jantaru říct, co myslíš?“

„To jo, to jim řekni.“

„Když já nechci žalovat.“

„Tak jim nic neříkej.“

Hlas měl studený a lhostejný. Soustředěně upíral oči na kormidlo.

„Hned řekni, hned neříkej, ty tedy dovedeš člověku poradit!“

Křídlo lehce zašustilo.

„Co děláš? Dávej pozor! Ještě to roztrheš.“

Martin měl chuť bacit křehkou věcíčkou o zem, ale ovládl se. Poma-luji položil a vstal.

„Co je, Martine? Kam jdeš? Jestli chceš, tak já jí domluvím sám. Stručně – ručně!“

Kormidlo nevydrželo pohyb, jímž Tomáš naznačil ruční domluvu, křehká konstrukce praskla.

„Tak vidíš, pořád jen ta tvoje zatracená Nika!“

Martin se rozesmál.

„Jste trhlí oba dva,“ vyjel Tomáš a sáhl po špejli. „Jestli ji sem babička znovu přivleče, prohodím ji oknem.“

„Babičku?“

Tomáš v úžase zavrtěl hlavou. Ale smířlivě se usmál. Martin si znovu sedl.

¹ Pletichářka. Pozn. red.

4

Fialovic prababička zatím na návrat nemyslila. Prodlévala s Nikou v dětském pokoji, a třebaže prožila na světě hezkou řádku let, nevyházela z údivu.

Děti opustily byt ráno v chvatu a věci se ocitly na nejrůznějších místech. Jedna treпка ležela pod prahem a druhá na gauči mezi změtí knih a sešitů. Přes akvárium byly hozeny červené punčoškové kalhotky, z peřináče vykukovalo přiskřípnuté pyžamo, na svetru se vyvaloval nakousnutý rohlík.

Sotva spolu vešly, ozvalo se naléhavě morče, kvičelo a vřískalo, nebylo vidět, ale slyšet a cítit. Babička nejdřív ze všeho otevřela okno a pak se teprve opatrně nadechla.

„Zas má hlad, babi, naše Dáša má hlad pořád.“

Nika povytáhla bedničku a ohrnula nos.

„Že chce věčně žrát, není ještě to nejhorší. Neumíte si představit, kolik vyrobí bobků. Na a neječ! No nazdar, zas tam spad sešit, našťestí je Martinův. Ona žere i papír, není legrační?“

Prababička neodpověděla, sebrala punčoškové kalhotky a složila je.

„To se hodí do špíny, babi, s tím si nedělejte starosti.“

Prababička se nezmohla na slovo, jen přihlížela, jak Nika ve vteřince ukonejšila morče rohlíkem, setřepala z okousaného sešitu bobky a chňapla po tričku, pod nímž se skrývala velká láhev od zavařeniny.

„Mrkáte, babi, co? Ta je krásná, že? Líbí se vám?“

Babička se smutně podívala na bílou myšku.

„Vám se nelíbí, babi? Vždyť je tak roztomilá.“

„Jen jestli je v té sklenici šťastná, děvenko.“

„Šťastná?“ Nika vykulila oči. „Myš? Proč by měla být myš šťastná?“

„Je to přece jen živý tvor.“

„A každý živý tvor má být šťastný?“

„Jistě.“

„Komár taky?“

Babička se zadumala.

„Ale to je jen taková havěť,“ odpověděla nejistě.

Nika utajila úšklebek, bavilo ji, že přivedla prababičku do úzkých.

„Hnedle se začnou líhnout, tohle jsou komáří kukly, vidíte?“

„Na to bych potřebovala brýle.“

„Já vám pro ně skočím.“

„Zas tak zvědavá nejsem. Tak ty chováš i komáry? Na sádlo?“

Nika zazvonila smíchem. A hned položila svou podivnou líheň, shýbla se a zvedla chundelaté morče do vzduchu.

„Já jsem Dáša, chcete si mě pochovat?“

Babička se štítivě odtáhla.

„Má špinavé břicho. A potřebovala by uklidit chlívěk.“

„To je fakt.“

„A že je tak chlupatá? Já myslela, že je každé morče hladké. Když jsem byla malá, komedianti s nimi hráli na pouti divadýlko, Kašpárek ho vždycky zatloukal do rakvičky.“

„Do rakvičky? Živé? To asi nebyla moc velká legrace.“

„Ale jo, my jsme se nasmáli!“

„A vy si myslíte, babi, že morče v rakvičce bylo šťastné?“

„Tenkrát jsem ještě o takových věcech nepřemýšlela.“

Nika položila Dášu do terária. Kdysi bylo hezké, ale teď už sklo osleplelo a noviny na dně byly věčně mokré. Když morčeti vlhkost vadila, vylezlo na svůj domeček z krabice od bot a to byl signál pro Martinovy výčitky. Zkusím ho za něco vyměnit, předsevzala si Nika, ale Dáša snad četla její myšlenky, začala hryzat rohlík a spokojeně si pochrochtávala.

„Ale ona je tu šťastná, babi, slyšíte ji, jak si hezky kvoká.“

„Ty tu máš i slepici?“

„Ale ne, babi! Už mám jen želvu, křečka jsem... křeček se někam vypařil, počkejte, já vám najdu želvičku.“

Nika se vsoukala pod gauč a kýchla. Šmátrala rukou, nahmatala všechno možné. Ten tedy vytírá, náš vzorný Martínek. Jak se dostaly

moje sponky pod jeho gauč, to je záhada. Vysunula se a hrabala se na druhou stranu.

„Já už želvu viděla, děvenko.“

„Ale ne naši. Tady je.“

Utřela jí krunýř rukávem.

„Jak se jmenuje?“

„Želva? Nijak. Prostě želva.“

Babička zesmutněla. Dotkla se prstem šupinaté hlavy, želva ji zasunula do krunýře.

„Taky je stará, děvenko, moc stará. Jenže já svoje vrásky nikam neschovám.“

„Ale vždyt' vám to sluší, babi, vážně vám to sluší! Mně se líbíte.“

Nika ovšem lhala, ale jen docela nepatrně. Stáří člověka příliš nekrášlí, jenže babička byla drobná a čist'ouká, pták s načechranou chocholkou. Měla v sobě něco nesmírně milého a živého, vybledlé oči vždy ztmavly úsměvem, Nika se těšila na okamžik, kdy se stará, paní zasměje.

Ale nezasmála se, pohrozila jí prstem.

„Ty se vyznáš, dítě, jen aby ti to nebylo na škodu.“

„Jak na škodu, babi?“

Babička pokrčila rameny, nedovedla svůj pocit vyjádřit. Jemně se dotkla hustých dívčích vlasů.

„Máš Líbezníčka,“ řekla velmi smutně, „v tom to vězí.“

„Ale to jste si vymyslela, babi, že? Žádný Líbezníček přece neexistuje, jen v pohádkách.“

„Někdo tě musí chránit, copak by si některé dítě mohlo dovolit udělat z bytu chlívek? Všechno ti moc snadno projde, tu se zalichotíš, tam se zalichotíš, jenže celý život se prošmajchlovat nedá.“

Vůbec není hezká, pomyslela si Nika, a milá teprv ne, je protivná jako každý dospělák, jen všechno zkazí.

Nika uraženě položila želvu.

„Když já mám tak ráda zvířata.“

Babička se pousmála.

„A víš to určitě?“

Nika neodpověděla. Nechala babičku odejít, ani ji nedoprovodila.

Želva jako naschvál vypustila z kloaky nelibou směs přímo na linoleum a morče Dáša vylezlo na svůj suchý ostrov. Myška se postarala o drobounké, leč nepříjemně páchnoucí korálky a sklo akvária už bylo zase potaženo povlakem řas, rybky se míhaly jen jako stíny. Bublínky vzduchu vystupovaly k hladině.

Nika nasypala do vody trochu sušeného krmiva.

Víc se nehodlala namáhat.

Ale přece jen sebrala na Martinově stole papír a utřela linoleum. I když pokoje má tento týden Martin.

Hlodala v ní pochybnost, prababička jí nasadila do hlavy pořádného brouka. Ale já přece mám doopravdy ráda zvířata, pomyslila si vzdorně, mám je ráda, mám a mám a mám. Hrábla po myšce a přiložila si její drobné, teplé tělíčko k obličejí. Dotyk srsti i drápků byl příjemný, ale z myšky se linul pach, to se nedalo zapřít. Vložila ji zpátky.

A hned ji napadlo, že by mohla láhev vymýt, zatím strčí myšku do klece po Honzovi. Vytáhla ji a maličko v ní zatrnulo.

Nikdo ještě netušil, že je klec prázdná. Vzdálenosti mezi mřížemi byly pro myšku příliš veliké. Z opuštěného domečku číšel smutek. Nika jej raději dala z očí.

A ještě ke všemu žádný mravenec v jantaru nebyl. Petr normálně kecal a já mu na to skočila. Ale když s Honzou nebyla žádná legrace, pořád aby ho člověk hlídal, takový zakletý mravenec v jantaru aspoň neutěče a neokouše záclonu. Jenže mravence si Werner vymyslel, třeba mi nedal ani opravdový jantar, ale úplně obyčejné korále.

Dala si je na krk a slušely jí, zhlížela se v zrcadle. Usmála se na sebe, s rozjasněnou tváří se sama sobě líbila víc.

Prababička šla pomalu do schodů, přidržovala se zábradlí. Mohla ovšem jedno patro vyjet výtahem, ale neměla ani čtyřicet kilo a výtah by se s ní nerozjel. Obyčejně požádala nějaké dítě o zátěž, teď však nebylo žádné v dohledu a k Moničce (určitě se jmenuje jinak, ale jak?) se vracet nechtěla, zdálo se jí, že na ni byla příliš přísná.

Je to ještě takový kvítek, takové ptáčátko.
Odemkla si. Nahlédla do Tomášova pokoje.

„Nemáte hlad, chlapci?“

„Vždyť jsme teď obědvali, babi,“ odrazil ji nevrle Tomáš. Martin jen rozpačitě zavrtěl hlavou.

Oba byli pod mrakem, práce se jim nedařila. Snad byl tentokrát model příliš veliký, papír se hned krabatil, hned praskal. Martina už přestalo přihlížení bavit, Tomáš neúnavně a zaujatě pracoval. Štvalo ho, že Martin ztrácí zájem a že mu myšlenky bloudí někde daleko. Ani ne daleko, spíš dole, při zemi. V přízemí.

„Musím jí připomenout, aby si napsala úkoly.“

„To neví sama?“

„Sama ví, ale nedbá.“

„Jsi snad její chůva?“

„Nevrátila se nahoru s vaší babičkou?“

„To už by ji bylo slyšet, směje se jak...“

Chtěl říci rolničky, ale včas se vzpamatoval.

„... jako když brzdí trabant.“

Martin se mírně urazil. Za Veroniku i za rodinné auto. Dokonce se chystal vstát a odejít. Ale prababička přicupitala s namazanými chleby a mlékem, zřejmě měla svou zvláštní prababičkovskou logiku a nebrala jejich odpovědi na vědomí.

„Najezte se, chlapci, musíte mít hlad,“ řekla přívětivě, „kdo roste, musí jíst.“

„Nech to v kuchyni, babi, tady není místo. Vidíš přece, ne?“

Tomáš vyskočil a nasměroval babičku ven, obrátil oči v sloup a odezdaně řekl: „Pojď to sníst, Martine, prosím tě, než mi vyleje mlíko na aeroplán.“

„A to mám pít mlíko? Jsem snad kojeneček?“

„Martine, přece mě v tom nenecháš.“

„Hlavně, že se kasáš na Niku.“

„Vždyť jsem ti říkal, že je to s babičkou mnohem horší. S Nikou bych zamával jedna dvě.“

Poslušně si sedli v kuchyni. Krajíce byly našťestí tenké a pomazánka chutná, nebyla to zas tak velká oběť.

„Já mám ohromný nápad, chlapci, to budete koukat, co jsem vymyslela. Vy teď uděláte brigádu.“

„Jakou brigádu, babi?“

„Zoologickou.“

„A kde, babi?“

„Jak to kde? Přece dole v přízemí.“

Tomáš zůstal s pusou dokořán. Martin se zakuckal.

Pohlédli jeden na druhého, pokrčili rameny.

„Tak vidíš,“ řekl Martin.

„Přichystám vám kbelík a hadry, chlapci.“

Tomáš se vzmužil, vydal podivný výkřik.

„Cos povídal, Venoušku?“ zeptala se mile babička.

Ale než mohl odpovědět, měl kbelík v ruce.

„Vy jste už velcí chlapci, máte to coby dup, ona by se s tím chudinka mořila...“

Kbelík řachl o zem.

„Co je? Neudělal sis nic, Venoušku?“

„Já se na to vykašlu!“ zařval Tomáš a přeskočil poražený kbelík rovnýma nohama. „Copak oni nemají ani kýbl? Ještě jim pošli vodu, babi! Všichni se z té protivné, nemožné holky pominete!“

Ve vzteku nakopl kbelík, a protože si již před tím stáhl pod stolem pantofle, přeměnila se zlost v citelnou bolest. Sedl si a chytil si nohu oběma rukama.

„Nikdo se tě o tvůj kýbl neprosí,“ zařval téměř současně Martin a vystřelil ven v ponožkách. Ale ještě dřív, než zabouchl, uvědomil si své slušné vychování, popadl do ruky boty a řekl hodně nahlas: „Na shledanou, paní Fialová.“

„To je přece kůň!“ usykl Tomáš a ulevoval si různými citoslovci a vybranými slovy.

Babička je našťestí slyšela jen zpola, stála jako solný sloup. Konečně zavrtěla svou ptačí hlavičkou.

„Pak nemají být na světě války, když se nedovedou dohodnout ani dva chlapci z jednoho baráku.“

„Ale vždyť tomu nerozumíš, babi.“

Tomáš se odšoural do pokoje. Zavřel za sebou. Vzal do ruky křehkou kostru svého modelu a zakroužil s ní ve vzduchu. Vyrostla, pokryla se stříbrem a rozlétla se do dálky. Letadlo letělo nad mraky, snášelo se níž a níž, přistávalo, přímo proti němu běželi na velké ploše letiště dva lidé, mávali, už rozeznával barvu máminých vlasů, nacpal si pěst druhé ruky do pusy a skousl ji, aby se nerozbrečel nahlas.

Martinovi se zdálo zbytečné obouvat se na pár schodů, podle zákona schválnosti potkal sousedku, která si ho podezíravě okoukla. Na náladě mu to nepřidalo, přišel nasupený až běda.

„Kdo ti napískal, abys zvala babičku Fialovou do svého svinčíku?“

„Do našeho svinčíku, Martínku, je to i tvůj pokoj.“

„Doufám, žeš jí to náležitě zdůraznila. Roznese nás po celém baráku.“

„Náhodou babička Fialová není žádná drbna.“

„Náhodou. To máš kliku. A teď sebou hod', dáme to tu do pořádku. Uklid' morče, já vydrbu rybičky. Kde máš to malé akvárium?“

„Malé akvárium?“

Veronika velice dobře věděla, kde je malé akvárium, zeptala se, aby získala čas k nějakému přijatelnému vysvětlení.

„Jasně, malé akvárium. Musím vylovit ryby a odrhnout pořádně sklo, no ne, pojd' sem, no pojd' sem, tady ti jedna chcípla, toho sis nevšimla?“

Nika nerada přistoupila k zarostlé nádrži. Rostliny byly pokryty rezavým nánosem. Ryby se pohybovaly jako stíny, jen shora bylo možné rozeznat barvy.

„Zrovna ta fialka,“ řekla Nika lítostivě, „vylov ji, Martínečku, já se na to nemůžu dívat.“

Něco zavrčel, ale vzal malou síťku a podařilo se mu chytit ubohý trup.

„Třeba není úplně mrtvá, Martínku.“

„Tak se jí mrkni na oči, má je kalné.“

„Brrr!“

Zakryla si obličej dlaněmi. Měl chut' po ní rybkou hodit, ale bylo mu jí líto. Rybky. Niky už vůbec ne.

„Jsi fakt nemožná. Tomáš to taky říkal.“

„Tomáš? Že jsem nemožná?“

„Že jsi protivná a nemožná holka a že se z tebe pominu, a to je fakt!“

Přímo z podlahy se vyhrnula voda a podemlela Veronice nohy, děvčátko se zhouplo v kolenou a polekaně pohlédlo dolů, vzorek linolea se ztratil v mlze.

„To je toho, jedna mrňavá ryba. Nejdřív se o ně nestaráš a pak brečíš.“

„Aspoň jsi ji nemusel spláchnout do záchodu, mohli jsme ji v hájku pohřbít.“

„Ty máš hlody přece. Nechceš sehnat pohřební vůz? Kde je to malé akvárium?“

Otřela si slzy hřbetem ruky. Posolila houbičku a jala se otírat vnitřní stěny. Houbička zezelenala, ale sklo mělo do křišťálu daleko. I filtrovací zařízení bylo potažené řasou.

„To je práce na týden,“ vzdychla Nika.

Martin mlčel. Veselé Nice občas dokázal odolat, ale její smutná podoba ho vyváděla z míry. A slzy byly teprve k nesnesení. Když ho vystrnadila od akvária, vykydal hnůj morčeti, vystlal mu doupatko čistými novinami, dal mu do misky vodu a dokonce mu omyl mrkev a jedno rajčátko.

„Niko, kde je Honza?“

„Honza? Asi v kleci.“

Čekala, kdy bratr vyzkoumá souvislost zmizelého křečka s malým akváriem. Martin sice vynikal v matematice, ale v praktickém úsudku pokulhával, byl klukovsky bezelstný.

„Ten zas někde nadělá paseku. Jestli se pustí mámě do záclon...“

„Ale někde tu musí být, ani jsem si nevšimla, že utek. Honzo, Honzíčku, Honzo!“

Pitvořila se tak přičinlivě, až vzbudila podezření.

„Niko, že tys ho za něco vyměnila.“

„Vyměnila? Honzu? Prosím tě.“

Ale cítila, jak se v ní otvírá propast, do níž se co nevidět sesuje a zmizí beze stopy.

„To tě zas proti mně poštvál Tomáš, co?“

„Mám svůj vlastní rozum. Pusť mě k tomu akváriu, šmidláš to až hrůza. Jdi se radši učit.“

Nika poslechla. Bylo příjemnější koukat do knížky než drhnout sklo.

„Umej si ruce napřed!“

„Vždyť jsem si je půl hodiny šplouchala.“

„Tak si k nim čuchni!“

„Ty by ses mohl živit jak čuchací pes.“

Přece jen šla do koupelny, umyla si ruce i obličej, a když na sebe mrkla do zrcadla, vzala i kartáč a pěkně si pročesala vlasy. A tichounce obula sandály a pomalu zaklapla dveře.

Venku ještě zářilo slunce, dny byly před prázdninami dlouhé. A na trávníku bylo plno dětí a žádné učení.

5

Ve škole to tentokrát dopadlo výborně, Nika nebyla vyvolána. Písemku na téma Jak se těším na prázdniny zvládla výborně, slova jí sama přicházela do pera, protože prázdniny znamenaly moře, které dosud nikdy živé neviděla, a ještě znamenaly stanový tábor, když by se tam byla raději obešla bez Martinova napomínání (na druhé straně se jí nebude stýskat a bráška ji vytáhne z každé šlamastyky), a ještě je to zahrada babičky Jandové, kde je květin a ovoce jako v ráji a na dvoře spousta zvířat, od brouků a motýlů až po malého bulíka, který už asi do srpna vyroste. Babička si přála, aby všechna zvířata přibírala a zvětšovala se, Nika naopak toužila, aby koťata zůstala koťaty, štěňata štěňaty, selata selaty, jenže dospělí mají vždycky pravdu a musí být po jejich.

To všechno a ještě o něco víc napsala do své úlohy, slohu se zhostila dobře, ale pravopisem si nebyla zcela jista, ovšem známku dostane později, a nemá tedy smysl kazit si hezký den. Vyhnula se kuchyni, aby jí nevzalo slunečnou náladu neumyté nádobí.

Naklonila se nad bílou myškou a posadila si ji na dlaň.

„Pojď, Bělínko, proběhneme se.“

Zvířátko čile rejdlilo, očichalo ruku a pravděpodobně se necítilo v bezpečí, v nestřeženém okamžiku vklouzlo Veronice do rukávu, běželo po paži vzhůru, hupslo na rameno a spouštělo se po zádech. Dotýkalo se pleti vousky i drápky, Nika se smála a ječela a snažila se čiperného tvora dostihnout, ale dostal se jí mezi lopatky a tu honem přetáhla přes hlavu letní šaty a po nich košílku a vtom je zaslechla rovnou za dveřmi.

„Nelez sem!“ vykřikla zoufale.

Martin vnímal spíš tón než smysl a vylekaně otevřel.

„Pitomče pitomá!“

Dveře třískly, až zadrnčelo sklo.

„Co se děje?“ vyjevil se Tomáš. „Co zas jančí?“

Nika se bleskurychle oblékla a otevřela.

„Náhodou nejančím, ale normálně chytám myš.“

„Já myslel, že Líbezníčka.“

Veronika hodila hlavou. Vlasy jí zajiskřily. Místo očí měla tajuplné lískové oříšky. Tomáš na ni proti své vůli hleděl se zalíbením.

„Víš co, Venoušku? Jdi hňoucat šusterku! Nebo si zalet' svým aeroplánkem do Afriky.“

Tomášovi se zapálily uši. Vzplanul od nich jak pochodeň. Nikdy se nikomu nesvěřil a ta malá ničemná holka nějak vytušila jeho tajemství.

„Můžeš mě doprovázet na koštěti,“ řekl zle, „a chytit si tam klokana, půjčím ti na cestu svou klokanku.“

Veronika zbledla. Zbělela, vrostla do země, lískové oříšky utonuly. A náhle se vzepjala, vši silou strčila do Martina.

„Ty zrádče jeden!“

A vyskočila oknem ven.

Nemohlo se jí nic stát, pod oknem byla široká římsa nad vraty podzemní garáže a děti tudy často lezly. Ale Martin se přece jen obrátil k oknu a zahlédl bezhlavě pádící postavičku.

„Tos teda nemusel, Tome.“ Martin zničeně sklesl na gauč. „Tobě se nedá říct ani fór. Víš, jak jsi ji ztrapnil?“

Tomáš si to uměl představit a byl by rád vzal slova zpátky. Ale byl ještě příliš nedospělý a nedovedl přiznat vlastní chybu.

„Chudinečka! Chudinečka malá! Že ses za ní nerozběhl! Ta s tebou teda mává.“

„Po tom ti nic není.“

„Nezapomeň za ni uklidit a napsat úlohy! A nakoupit. Hlavně chleba a hořčici a všechny ty věci, co si k nám chodí vypůjčovat!“

„Víš co? Napiš seznam a já ti to zaplatím.“

Tomáš se zastyděl první. V rozpacích se zahleděl na rybkou v akváriu. Proploovala sem a tam a poulila oči jako malé reflektorky.

„Já se ti, Martine, divím. Nejdřív si na ni stěžuješ a pak se jí zastáváš.“

„Je to moje sestra.“

Chladná věta udělala kruh kolem rodiny. Martin měl všecko, tátu i mámu, sestřičku, Tomáše vykázal za obvod kruhu, byl cizí. Hořkost se opět proměnila v zlost.

„Beru ti ji snad? Můžeš si ji naložit do octa! Co jste si od nás vypůjčili.“

Martin beze slova zmizel v okně.

„Martine! Martine! Neblázni!“

Ale klidný, tichý Martin se splašil, hnal se pryč.

To jsem to vymňouk, pomyslí si Tomáš nešťastně. Teď jsem se octl sám v cizím bytě, už nechybí, než aby přišli Jandovi domů. Všechno ta zatracená Nika, člověk by se z ní vážně pomínul.

Ve sklenici zmateně pobíhala bílá myška. Snad ji hluk hádky vyvedl z míry. Tomáš sáhl do své aktovky a vyndal plátek sýra, vložený mezi chleby. Otřel z něho máslo a podal jej myšce. Bylo to smířlivé gesto.

Sebral pohozené klíče a napsal na kus papíru, že jsou u Fialů. To byl další pokus o smíření. Zavřel okno, byl zodpovědný za byt, když zůstal sám. A zamkl.

Nika ustala ve svém bezhlavém letu v tom okamžiku, kdy narazila na kamarádku. Vypůjčila si švihadlo a každým skokem zadupávala do země nepříjemný pocit studu a ponížení.

Víckrát Martinovi nic neřeknu, Tomáš si pomyslí kdovíco, ještě bude někde vykládat, že na něho vzpomínám i při vyučování, klokan jeden klokanská, ať si zadělává se svou prababičkou knedlíky a hňoucí šusterku, může se spolehnout, že to rozkecám po celé škole, Venoušek jeden.

„Niko, domů!“

Tvářila se, že neslyší.

„Okamžitě domů!“

Švihadlo kmitalo, skákala jak posedlá, nemohl se k ní přiblížit.

Mohl, Martin byl koumák. Chytil ji ze strany za ruku a vykroutil jí držátko.

„Vrať to a pojď domů.“

Měl větší sílu. Vlekl ji k baráku.

„Já s tebou nemluším,“ řekla chabě.

„Od Toma to byla sprostárna, to je fakt. Ale mysleli jsme to jen jako fór, taky nerozumíš legraci. Chceš žvejku?“

Nika po ní chmátla, rozbalila ji a strčila do pusy. Martin se shýbl pro papírek. Napomenutí tentokrát spolkl.

„Není od Tomáše?“

Byl v pokušení přitakat, aby zjistil, je-li Nika důsledná, že žvýkačku vyplivne. Ale neměl vůči ní svědomí docela čisté.

„Co tě bere? Koupil jsem ji.“

Nika věděla moc dobře, že se tento druh u nás neprodává, ale zas jí bylo líto přiznat barvu a zbavit se potěšení.

„Proto.“

Vyfoukla bublinu.

„Víš co, Niko? Já jsem se s Tomem chytil, já ti dám peníze, svoje peníze z pokladničky, ať do toho nezatahujeme mámu, a ty koupíš všechny věci, co sis u Fialu vypůjčila, a hezky je vrátíš.“

Nika si výmluvně zaťukala na čelo.

„To jsem teda zvědavá, jak koupím takovouhle mrňavou skleničku octa nebo kornoutek soli...“

„Koupíš celý ocet, celou sůl...“

„To budu tahat, jo?“

„Já jsem si od nich nic nevypůjčoval, v životě ne.“

„A já si to snad vypůjčovala pro sebe? Vždyť já vůbec nejím. A vypůjčovala jsem si to jen proto, aby doma nebyl kravál, protože ty ho nesnášíš. Mně kravál nevádí.“

„Výborně, tak to řeknu mámě.“

„Martine, ty přece nejsi žádný žalobník.“

„Nejsem, ale budu.“

Nika hodila hlavou. A ostentativně vyplivla žvýkačku. Dalo jí to dost sebezapření. Ale odškodnil ji bratrův úžas.

Došli ke dveřím s cedulkou.

„Stejně musíš k Fialům,“ řekl Martin vítězně, „já mám svůj klíč v kapse.“

Nika zmačkala vzkaz. Martin odemkl. Vklouzla s ním dovnitř. A zasmála se.

„To jsme ho převezli, co? Schválně zavřel okno, podívej! Myslí si, že příležitost. Já, Martine, pojď sem, koukni, už se mi vylíhnu jeden komár.“

Martin si jí nevšímal. Zabýval se pokladničkou. Vysypal všechny peníze a přidal k nim síťovku.

„Takový chudáček, celý zmuchlaný, myslíš, že bych ho měla dát na sluníčko?“

„Vem si peníze a maž!“

„Martine, pojď sem, ještě se vylíhli dva. Viděl jsi už někdy komáří dvojčata?“

Spustila své rolničky.

Martin skočil, vytrhl jí láhev, opatřenou sítí, postavil ji na stůl.

„Já nejsem táta, mě neoblať. Vem tašku a plav!“

„A víš ty vůbec, co já mám dnes příkladů? Zaručeně je nestihnu vy počítat, dostanu pětku a ty to schytáš, zas to schytáš ty.“

„A žes nemyslela na příklady, když jsi skákala školku?“

„A co jsem měla dělat, když jste mě vyštvali z domova? Ty s tvým Tomášem.“

„Niko, dej sem tu matiku a maž!“

S úsměvem vyhledala úkol. Konečně bylo příjemnější jít do samoobsluhy než počítat.

Veronice se prostředí obchodu nesmírně líbilo. Ráda se procházela mezi vystaveným zbožím, i když její finanční prostředky byly značně omezené. Představovala si, jak bere z každého regálu barevnou krabici a dává ji do svého koše. Nejráději měla hodně velký nákup s tátou, oba se dali zlákat a přinášeli domů různé sušenky, kávu extra speciál, pěkně balenou čokoládu, a docela zapomínali na věci nezbytné, jako je mouka, cukr, sůl. Obyčejně byla doma dohra, samé zbytečnosti, říkala maminka, nač jste brali granko, když stačí obyčejné kakao, nač tyhle sardinky, jedna krabička je pro nás jako nic, kávy přece stačilo pět deka semlít, podruhé si půjdu radši sama.

Až já se vdám, budu chodit nakupovat se svým mužem a ten bude jako táta, vybere si, co se nám bude líbit, a zrovna si koupíme barevný bridž místo obyčejných kostek, nebudu škludit jako máma. Ale je to docela fajn, když se muž naučí vařit, táta umí všechno, ale do kuchyně se nehrne, Tomáš dovede i knedlíky...

Byla sama, ale začervenala se sama před sebou (ani za nic na světě by nevzhledla vzhůru k oknu), rozběhla se směrem k obchodu.

Teď v pozdním odpoledni se tam trousili lidé, Nika zabrzdila, upoutala ji rozkvetlá větvička, málem ji šlehla přes obličej. Utrhla ji, přivoněla k ní a nevěděla, co s ní.

Dohonila paní s kočárkem, jukla na dítě.

„Vypad jí dudlíček.“

„Jenže je to kluk,“ řekla cizí paní přátelsky, „hlavně že neřve.“

„Můžu mu to dát?“

Nika položila na dečku rozkvetlou větévku a dítě k ní sunulo prstíky.

„Strkal by to do pusy.“

Ale Nika už běžela dál, mávala svou síťovkou jako praporem. U samoobsluhy byl na tyči připevněn velký odpadkový koš, určený hlavně pro milovníky nanuků a eskym, jinak házeli obaly, kam je napadlo. Ale tentokrát byl ke koši přivázán nádherný bernardýn. Nika znala leccos a leckoho, ale tento obr se jistě teprve přistěhoval, dobrácky seděl u koše a slintal.

„Pejsku,“ oslovila ho Nika přívětivě, „co tu děláš, pejsku? Čekáš na pána? Nebo na paničku? Nebo na mne?“

Bernardýn se jal zametat ohonem okolí. Zvedl se prach.

„Ty jsi trdlo, pejsku, vždyť se zamažeš. Podívej, jakou máš bílou srst.“

Zatoužila ho pohladit, byl přece jen trochu velký.

„Pojď sem, no pojd' sem, pojd' ke mně, pojd'.“

Bernardýn vzal pobídku vážně, neodolal lákání, chtěl se přesvědčit, co to děvčátko svírá ve štipce prstů a skočil vpřed. Sílu měl značnou, kolík se vyvrátil, koš se převrhl, všechny odpadky se rozletěly po zemi.

„Co to děláš, pejsku?“

Nika ustoupila, ale pes se hrnul za ní, rachotilo to na betonu nádherně a ze samoobsluhy vyběhla prodavačka.

„To je tvůj pes?“

„Ne. Kdepak. Já šla jen kolem.“

„A kdo to bude uklízet?“

„Já nevím. Já to nerozházela.“

Paní, kterou na cestě Nika oslovila, se právě dokodrcala se svým kočárkem na místo činu a hned se přívětivě holčičky zastala.

„To je snad vaše povinnost, uklízet před obchodem.“

„To jste na omylu!“

O stěnu samoobsluhy se opíral pán a upíjel pivo přímo z láhve.

„To přece shodil ten bernardýn, vždyť jsem to sám viděl.“

„To je nápad, přivázat sem takovou obludu,“ řekla paní s kočárkem.

„Jakou obludu?“ Z obchodu se vyřítila mohutná paní. „Jakou obludu? To je čistokrevný pes. A kdyby ho ta holka nedráždila, nic se nestalo.“

„Ale já ho nedráždila, paní,“ ohradila se Nika, „já mám náhodou psy ráda a on mě má taky rád, vid', pejsánku.“

„Když je to váš pes, tak posbírejte smetí,“ řekla prodavačka.

„To je fakt,“ připojila se k ní paní s kočárkem, „neměla jste ho přivazovat ke koši. Takového hafana máte radši nechat doma.“

„No dovolte, proč vy nenecháte doma svoje dítě?“

„To je snad rozdíl, ne? Dítě a pes, to je nějaký rozdíl.“

„Jo, to je. Rozdíl je v tom, že já za svého psa státu platím a vy na své dítě dostáváte od státu peníze.“

„Že se nestydíte!“

„Platím daň tisíc korun ročně, víte, nač mi přijde jedna loužička?“

Dítě v kočárku se dalo do řevu a maminka s ním rychle odjela. Paní se psem a s nosem nahoru odkračela druhou stranou. Bernardýn bafal hlubokým hlasem.

„Každý má plno řečí a uklízet to budu stejně nakonec já,“ řekla prodavačka.

Nika pobaveně poslouchala hádku, ale teď se zastyděla. Přece jen se cítila za katastrofu odpovědná.

„Já vám pomůžu.“

„Ale jdi, jsi ještě malá, celá se zamažeš. Naházejí tam všelijaké svinstvo, radši mi skoč pro koště a pro lopatku.“

Nika se zaradovala, že vyvázla tak levně.

Prodavačka se pokoušela uchytit v zemi vyvrácený kolík. Pán s pivem se uklidil za roh, zřejmě tu trávil odpočinek.

Naštěstí šel na nákup Tomáš a blýskl se svým dobrým vychováním.

„Počkejte, já to upevním, přinesu pár kamínků. Ale chtělo by to asi zabetonovat.“

Jakž takž společnými silami dali koš do původního stavu. Tomáš ho hned začal horlivě plnit. Nika škodolibě přihlížela skleněnými dveřmi. A když už bylo před obchodem téměř čisto, přiloudala se s koštětem.

„Vy jste si pospíšili,“ řekla s milým úsměvem, „potřebujete ještě tu lopatku?“

Tomáš strnul. Zůstal v podivném předklonu, jako by zkameněl. Zmátl ho dívčí pohled. Potutelný, výsměšný, plný zadostiučinění. Náhle se narovnal a s upatlaným kelímkem v ruce zamířil k samoobsluze.

„Tašku,“ zavolala za ním prodavačka, „tašku jsi tu nechal.“

„Děkuju.“

„Já ti děkuju. Ten kelímek zahod', ne?“

Mrštil jím do koše. Červený jak ředkvička.

Veronika se bláznivě smála.

V obchodě si Tomáše ani nevšimla, jen v okamžiku, když ho předjížděla vozíkem, řekla způsobně „s dovolením“ a nepřítel stejně dospělácky odpověděl „prosím“.

Vyšla v dobré náladě, i když síťovka byla pořádně těžká. Ocet ji studil na noze, zastavila se u basy s prázdnými láhvemi, aby udělala v síťovce lepší pořádek.

„Chtěla bys pejska?“

Trhla sebou. Stál tu neznámý, který upíjel pivo a zastal se jí.

„Strašně. Jenže bernardýna by máma asi vyhodila. Vy máte taky bernardýna? Nebo vlčáka?“

„Buldoka.“

„Žíhaného? Ty mám nejradši.“

„Hm. Úplný tygr. Mohla by sis vybrat štěňátko.“

„A kolik stojí?“

„Já bych ti ho dal. Zadarmo.“

„Fakt? Vy byste mi ho dal?“

Vtom vyšel z obchodu Tomáš a šťastná Nika chtěla ještě víc vychutnat své vítězství a rozverně zavolala:

„Venoušku, pozor! Ať nezakopneš!“

Tomáš se zastavil. A rudý jako krocán namířil přímo k ní. Nehudroval, syčel.

„Pozor si dej ty! Já totiž nejsem váš Martíneček.“

Nika se ohlédla, bezděčně hledala u hodného pána ochranu. Ale nebylo po něm ani vidu ani slechu. Překvapilo ji to, ani se nezmohla na slovo.

„Jen se přiznej, žes ten koš vysypala ty!“

„Náhodou bernardýn, můžeš se zeptat paní prodavačky.“

„Já se dám bodnout, žes v tom měla prsty. Jenže ty dokážeš ze všeho vybruslit, ty jsi tak nemožná!“

„A protivná, tos zapomněl. A pomineš se ze mě, to ti ušlo. A s nákupem se ti tahat nebudu, je to vaše, tak si to odnes!“

Postavila síťovku rovnou na zem. Tomášovi přímo pod nohy.

„Vícekrát si od vás nic nevypůjčím! A nezapomeň vrátit síťovku a klíč.“

To už křičela z dálky. Utíkala a ohlížela se. Čekal, kdy upadne, ale nesla se lehounce a bezpečně. Vlasy za ní vlály.

Potvora! Taková malá potvora mazaná!

Odevzdaně zvedl síťovku. To jsou nápady, co budem dělat s tím chlebem? Prababička je ze staré školy, je jí líto zmařit kůrčičku. Bude mě krmit topinkami a snad dokonce chlebovou polévkou žebrajdou, musím to zaonačit, aby pozvala Jandovic děti na oběd. Protože tohle vrácení spískal zaručeně Martin, Nika to jen zdokonalila.

Hvízdl si. Dostal nápad na pomstu. A loudal se domů, zátěž napravo i nalevo.

6

U Jandů vládla celkem pohoda. Rodiče se vrátili společně, byl čtvrtek. Maminka pracovala v Pradlence a tento den si vyprala i svoje prádlo (osobně ho tam měla pochopitelně nejméně), táta jí tam ráno zavezl kufr trabantem a teď se pro ni zastavil. Nepřijeli nijak dřív, protože máma nebyla hotová, pomáhal jí mandlovat a dostal z toho žízeň, zastavili se na kofolu, a když už měli auto, vyzvedli v čistírně spacáky a ještě se zdrželi v železářství, konečně koupili dlouho plánovanou konzolu. Ukázalo se však, že auto je příliš krátké, jakž takž ji připevnili na střechu, ale nastal problém s červeným praporkem, máma to vyřešila prakticky, sehnala červené trenýrky, které může Martin klidně nosit.

Martina to ovšem trochu naštvalo, vykoukl z okna (poznal auto po zvuku), táta se řehtal, mával rudými trenýrkami a zařval jako na lesy:

„To koukáš, co jsme ti koupili k moři!“

Raději se stáhl zpátky do pokoje, zabral se do učení. Spíš předstíral práci, z kuchyně slyšel každé slovo.

„To prádlo mám vyndat?“

„Zatím ne, já si ho hned po večeri dám do skříně, vlastně ne, radši ho vyndeš na gauč, ať ještě trochu proschne. Ta holka zas neumyla nádobí, pár hrnečků, a nechá to tady.“

„Vždyť jsi jí nařídila, ať se učí.“

„A je vůbec doma? Niko? Veroniko! Podívej se k nim, prosím tě.“

Otec se vetřel do dětského pokoje. Bylo tam ticho jako v hrobě. Martin soustředěně počítal.

„Člověk mu koupí trenýrky, a mladý pán se urazí, viděl to svět? Kde je vlastně Nika?“

„Nakoupit.“

Martin mlčky pokračoval v práci. Ani nezvedl hlavu. Když si táta zamlul, dovedl být právě tak k nezastavení jako Nika.

„Nakoupit,“ opakoval ještě jednou otec, „tos nemohl jít místo ní, když víš, jak ve škole hapruje?“

„Nech ho, Rudo,“ řekla mírně maminka, „chceš radši salát, nebo jen brambory?“

„Salát,“ odpověděl pohotově Martin.

Otec na něho vyčítavě pohlédl, ušklíbl se a vyklidil pole.

„Mladý pán si přeje salát,“ nahlásil v kuchyni s patřičným přízvukem. „Slečna nehlasovala, někde se toulá. A madam poroučí, abych oloupal brambory?“

„Přestaň šaškovat, prosím tě, ještě ty začni. Podej mi radši mísu. Tu bílou.“

Maminka už měla brambory předvařené, jeden oloupala a netrpělivě se ohlédla.

„Potřebuju mísu, prosím tě.“

„A kde ji máš?“

Maminka položila brambor na stůl a okázale otevřela spodní část kuchyňské linky. Potom druhou. A třetí. Nahlédla do dřezu.

„To jsem blázen. Martine! Martine!“

Martin se zdrženlivě postavil do dveří. Ovzduší opět podivně zhoustlo.

„Neviděls bílou mísu? Tu velkou bílou mísu.“

„V ledničce.“

Otec otevřel chladničku. Výhružně zavrčela. Vyndal mísu, postavil ji na stůl.

„Proč je v ní marmeláda? Co to má znamenat, Martine?“

Martin mlčel. Nenapadlo ho žádné přijatelné vysvětlení.

„Maminka se tě na něco ptala, Martine!“

„Já vím. Já nevím.“

Otec vzplanul.

„Co je to za odpověď? Já vím, já nevím! Co to má znamenat?“

„Vím, že se maminka ptala, ale nevím, proč je v míse marmeláda, to je snad jasné.“

„Jasně je, že jsi pitomec, to je jasné. Já vím, já nevím, to je nějaká řeč? Odpovídá se celou větou, i když člověk není nejlepší ve třídě. Já vím, já nevím, tohle svět neviděl.“

Maminka němě pokynula Martinovi, aby se vytratil.

„On neví nikdy nic, neví, kde je marmeláda, neví, kde je Veronika...“

„Marmeláda je v míse, Nika je v pokoji, aspoň myslím.“

„Pán myslí! Mladý pán dokonce myslí!“

Martin si tím byl jist, na rozdíl od rodičů totiž zřetelně rozeznal zvuk, jak Nika lehounce skočila z okna na zem. Ke své škodě však nevěděl, co tomu skoku předcházelo.

Když Nika hodila Tomášovi síťovku a vítězně běžela domů, hlavu v oblacích, byla rázem sražena do prachu dvěma slovy.

„Průšvih, Niko.“

Spolužák Werner na ni třeštil své bleděmodré oči. Jednu tvář měl nepřírozeně červenou.

„Jestli ho hned nevyměním zpátky, jde máma do školy.“

„Tys mě prozradil?“

„Ne, fakticky ne, proto chce jít do školy, aby se to prý vyšetřilo. On nám totiž Honza sežral scindapsus.“

„Co to je?“

„Přece ta kytky, co se nám pne po celé zdi v obýváku. Kdyby si ukousl pár lístečků, ale uhryznul ji přímo u květináče, mámu div neklepla pepka.“

Nika vyprskla. Ale Werner její veselí nesdílel.

„Doneseš mi ten jantar?“

„Klidně si přijď. Stejně v něm žádný mravenec není.“

„Ale mohl by být.“

„Jenže není. Prohlídla jsem každý kousek zvlášť. Pospěš si, a ne abys zazvonil, počkám na tebe u okna.“

Nika běžela napřed. Vyhoupala se na stříšku a hbitě skočila otevřeným oknem přímo do dětského pokoje.

Zřetelně zaslechla hádku v kuchyni, chudák Martin už v tom zas lítá. Bleskurychle vyhledala nešťastné korále a vyklonila se ven. Mělo to

dvojí užitek, mohla se tvářit, že se jí hluk v kuchyni netýká, a kromě toho vyhlížela Wernera.

Jako každý kluk byl nešika, přímo z něho číselo černé svědomí, snažil se poskakovat tak nenápadně, že na sebe každého upozornil. A když Nika z okna křikla neseš mi ten sešit, zeptal se nejapně, jaký sešit jí měl přinést.

„Tu biologii přece,“ sykla Nika.

Vylezl na stříšku a blaženě strčil do kapsy korále.

„Kde máš akvárium?“

„Ono se mi po cestě rozbilo. Ale Honzu mám, neboj se.“

Hrábla po křečkovi. Bylo to právě v okamžiku, kdy se táta v kuchyni rozčiloval nad bratrovými slovy. A energicky otevřel dveře.

Nika se otočila od okna, pustila křečka na gauč a nuceně se usmála.

„Ty jsi doma? Martin říkal, že jsi šla nakoupit.“

„Ale to bylo jen pro babičku Fialovou, tati.“

Otec cosi zabručel. Byl přemožen. Nemohl přece Veronice zakázat, aby prokázala službu staré paní, nebylo by to výchovné. Martin měl tenké uši, žasl nad sestřinou pohotovostí a raději zůstal v kuchyni.

„Já ti pomůžu, mami.“

„Dobře, ale umyj si dřív ruce.“

Když si sedl ke stolu, máma mu položila ruku na rameno a pak mu prohrábla vlasy.

„To víš, všichni jsme nervózní, táta má taky svoje problémy.“

Martin mlčel. Jal se krájet okurku, koneček hned strčil do pusy.

„Viděl jsi už mé komáry, tati?“ bylo slyšet z pokoje Veroničin pronikavý hlásek. „Potřebovala bych je nakrmit.“

„A to jim mám nadrobit chleba?“

„Víš co, tati, já bych ti tu síťku přiložila k ruce, oni totiž potřebují ke svému vývoji krev, fakt.“

„A zrovna moji, neříkej.“

Táta se zasmál. A se zájmem nahlédl do sklenice, kde se pod síťkou chumelilo pár nedomrlych komárů.

„Jen se podívej, jsou to chudáčkové a ty máš krve celou spoustu.“

„Ještě krev budu cedit, dej to pryč. Radši se uč.“

„My jsme dostali za úkol vypěstovat komáry.“

Táta se zasmál.

„To si vykládej holubům, ty opice jedna.“ V dobrém rozmaru ji opustil. „Ta má nápady, ta naše holka. Slyšelas to, Janičko, prý mají za úkol vypěstovat komáry. Je to pravda, Martine?“

„Já nevím.“

Martin snědl poslední koneček okurky a jal se soustředěně krájet vařenou mrkev.

„Já nevím. Já vím, já nevím, to je všechno, co dovede.“

Maminka obalovala plátky salámu v těstíčku a rovnou je házela na prskající pánev.

„Co po něm pořád chceš? Co ti na něm vadí pořád?“

„Copak tohle je nějaký kluk! Sedí, čučí na prkýnko a krájí okurky!“

„Mrkev,“ řekl Martin.

„Mrkev!“ zařval otec. „Mrkev, slyšelas to! Všechno vždycky ví líp.“

Martin vysypal úhledné kostičky do mísy. A pustil se do cibule. Čpěla mu do očí, odkláněl hlavu.

Ale Nika se sem vetřela, napěchovaná slovy jako penízky. Martin věděl, že se snaží přívalem řeči cosi zakrýt, doufal, že se jí to podaří.

„Už se sotva motají, tatínku, vážně. A samičky bez teplé krve ani nemůžou mít potomstvo, vid', Martine.“

Martin důležitě krájel cibuli.

„Ty máš nápady, Veroniko, pást na mně komáry, viděl to svět!“

Ozval se zvonek. Nika běžela otevřít. Byla-li to paní Wernerová, chtěla s ní mluvit první. Nasadila svůj nejnevinnější kukuč.

Jenže za dveřmi přešlapoval Tomáš. Svou pomstu dopodrobna promyslel. Až mu otevře paní Jandová nebo pan Janda, odevzdá jim klíč a nákup a zdvořile řekne, že to u nich Nika zapoměla.

Ale když spatřil vřelý úsměv, který ihned zmrzl, ztratil náskok. Nika mu vytrhla z ruky svůj klíč a co nejhlasitěji řekla přesně okoukaným tónem Fialovic babičky:

„Martínku, přišel ti kamarád.“

A vyplázla na ohromeného Tomáše jazyk až po kořen.

„Nezdržuj se, Martine, za chvíli je večeře.“

Než se dostal Martin do síně, byl Tomáš pryč. Jen na klice visela plná síťovka. Otevřel, nahoře klaply dveře.

Martin vzal rozpačitě celý nákup. Nevěděl, znamená-li plná síťovka smír, nebo vypovězení války. Dlouho nerozvažoval, zajistil si dveře tátovou botou, vyběhl o poschodí výš a opatrně zavěsil síťovku u Fialů.

A spokojeně usedl k večeři. Proběhla v poměrném klidu, jen Veronika utrousila několik narážek, že si každý pochutnává na jídle, zatímco její novorození komáři strádají.

„Kdyby ses starala o matematiku,“ zpražila ji maminka, „z komárů není žádný užitek.“

Z Niky teprv ne, pomyslně si Martin, ale raději mlčel, věděl, že by se svou kritikou neuspěl.

Úlohu napsal Nice už odpoledne a teď se jí snažil vysvětlit postup výpočtu, sestra ho sice pozorně poslouchala, ale v duchu se přenesla do zítřejšího rána, v půl osmé se s ním sejdu, tu knížku si hned přichystám, abych na to v poslední chvíli nezapomněla, když přijde přesně, stihnu se ještě zastavit doma, kam ji ovšem šoupnu, to jsem zvědavá, musím se ho zeptat...

„... a x se rovná... čemu se rovná x?“

„Čemu?“

„Niko, sleduješ mě?“

„Sleduju. X se rovná čtyři celé, dvě...“

„Vždyť se koukáš na úplně jiný příklad. Tak znova, vem si tužku a piš!“

Málem ji umučil svými písmeny a čísly, pořád měla na jazyku, co se stalo s nákupem, ale tvářil se tak nepřístupně, jako by nebyl starší o dvacet měsíců, ale o celých dlouhých dvacet let. Nika byla šťastná, když se konečně ozval z obýváku povel: umýt, vyčistit zuby a spát. Jindy smlouvala o minuty, ale dnes se hrnula do koupelny, aby honem spláchla všechnu učenost.

A usnula jako nemluvně. Martin ještě chvíli svítil, četl u malé lampičky, ale neustále ztrácel souvislost, myšlenky mu uplývaly k Tomášovi. Zítřejší písemma rozhodne, dostane-li na vysvědčení aspoň trojku, měl se s ním odpoledne učit. Předsevzal si to, ale pak se to nějak zhatilo, s tím se musí Tomáš smířit, že mám sestru. Taky bych měl radši brášku, ale co se dá dělat.

Pověsí nákup na dveře, nejdřív vyčte, co jsme si vypůjčili, a pak to vrátí, mohl bych zkusit vyklepat signál, bude to vypadat, že dolezám. Pomůžu mu zítra při písence, ale to bych přiznal, že jsem nebyl v právu, sprostě se zachoval přece on, nalož si ji do octa, co jste si od nás vypůjčili, to jsou přece kydy. A teď pověsí láhev s octem na kliku, klidně ho nechám dusit ve vlastní šťávě, nemusí na Niku nasazovat, sám vím, že je nemožná, když to vím, proč se vlastně rozčiluju, Tomáš má pravdu, s tou písemma mu pomůžu, ať chce či nechce, on je schopný mě shodit, když mu podstrčím tahák, ne, to mu křivdím...

Usnul, ale spánek měl neklidný, vrtěl sebou, převracel se. Vítr začloulal pootevřeným oknem, na tabuli pleskl déšť, zvuk vnikl do snu a vyvolal představu vody, plaval v ní Tomáš, potápěl se, Martin mu skočil na pomoc, ale kamarád mu zmizel pod hladinou.

Nika se probudila, zdálo se jí, že někdo vykřikl. V dálce dlouze a hrozivě zahřmělo. Nakřčila nos a jediným navyklým pohybem poslala morče přes pokoj pod Martinovu váleudu. Hned předstírala spánek, ale kradmo pokukovala, zda šramot bratra neprobudil. Otočil se a cosi zabrumlal. Bylo mu horko, pokrývku zmuchlal pod sebe, pyžamo se mu vysoukalo, z postele trčela krásně holá noha. Nakrmím je, blesklo Nice hlavou, konečně je příležitost. Bystře vyskočila, chňapla sklenici, tiše se plížila k Martinovi, přiložila síťku. Ukápala trochu vody a bratr sebou mocně trhl, sklenice spadla na zem, Martin si sedl a zřetelně řekl:

„Co to zvoní? Budík?“

„Jen jsi rozbil sklenici.“

Tu bylo skleněnými dveřmi vidět, že někdo rozsvítil. Nika vklouzla na své místo.

Maminka šla rovnou k oknu. Blesk ji vykrojil ze tmy.

„To je jen bouřka, mami.“

„Nemůžeš spát, Niko?“

„Martin něco mluvil ze spaní.“

„Zdálo se mi, že se rozbilo okno. Musím zavřít, leje tam jak z konve. Ale je tu cítit myšina nebo co.“

„Asi morčina, maminko.“

„Ten váš zvěřinec mě utrápí. Spi, ráno musíš vstávat.“

Jen zhaslo světlo, vytáhla Nika baterku. V loužičce zůstalo pár střepů.

„A komáři jsou fuč, ty jsi přece kůň, Martine.“

Bloudící paprsek dopadl na morče, začalo kvičet.

„Co zas?“

Martin se znovu posadil.

„Ulítli mi komáři, kvůli tobě.“

„Zavři tu pusku aspoň v noci!“

Morče mu hlasitě odpovědělo, třebaže se ho poznámka netýkala.

Martin vztekle uchopil terárium a poslal je k Nice.

„Káčo jedna nemožná.“

Nika po paměti hmátla po nedojedeném jablíčku a hodila je do terária. Morče se upokojilo. Bouřka se stočila stranou, vítr se utišil, venku šuměl déšť.

7

Jaro vstalo do čerstva vymyté, byl nejdelší den v roce (škoda, že už nepadl na prázdniny) a slunce svítilo naplno na dva spáče. Jedna žaluzie byla nadobro zničená a druhá visela našikmo.

Rozdrnčel se budík.

Nika si přehodila přes hlavu pokrývku, Martin se posadil, v polospánku se škrábal na čele a na tvářích, komáři se v noci činili.

„Niko, slyšíš?“

Ani se nepohnula.

„Dneska ho máš zastavit ty.“

Zkřivil obličej, špatně se vyspal a zvonění ho rozčilovalo.

„Dnes je řada na tobě, Niko!“

Vykoukla.

„To se náhodou pleteš.“

Schovala hlavu.

Budík drnčel čím dál víc.

„Nepletu!“

Zvonek byl k nesnesení. Martin vstal a hned srdceryvně vykřikl.

„Co je? Co je, Martine?“

Seděl a vytahoval si z chodidla střep. Nika spatřila krev, zakryla si oči dlaní a mezírkou mezi prsty pohlédla na Martina. Provinile vstala.

„Obuj se nejdřív. A zavři toho budíka!“

„Hned, Martínku, hned, jen mi to neukazuj. Bolí tě to?“

Budík konečně zmlkl.

„Dones mi nějakou dezinfekci. Ten sprej z koupelny! Cos to rozbila?“

„Já? Tys mi rozbil ve spaní komáry, házíš sebou jak posedlý. Nežůstala ti tam střepina? Ne, neukazuj mi to, podívej se sám!“

Martin si prohlížel pozorně chodidlo, nebylo to snadné. A ruce měl samou krev.

Běžela pro sprej. Vylezla na židli a vzala z lékárničky obvaz.

„Nejsi praštěná? To je přece lak na vlasy, neumíš číst?“

„Hned, Martínku. Když ty mi pořád ukazuješ krev.“

Tentokrát přinesla antisept. Namočila čistý ručník.

„Krucí, to pálí.“

Martinova bolest se zračila na jejím obličejí. Pokoušela se mu pomoci, ale když zavřela oči, neviděla ani obvaz, ani nohu, a když je otevřela, přestaly ji poslouchat ruce. Bylo jí na omdlení.

„Jdi od toho! Radši zameť střepy. Ještě se řízneš sama.“

Přinesla smetáček.

„Ale pokoje máš ty,“ ohradila se nejistě, „no když stůněš...“

Smetla střepy a náhle ji napadlo, že má Martin vlastně štěstí.

„Aspoň nemusíš do školy, není to prima?“

„Musím, máme písemku z matiky.“

Málem upustila lopatku. Tušila to už dřív, ale teď to věděla na beton, její bráška není normální.

„Nejsi náhodou cvok, Martine? Já bych si lebedila doma nejmíň čtrnáct dní.“

„Slíbil jsem Tomášovi, že mu pomůžu.“

Nika se zamračila. Ztvrdla. Pocit viny se vytratil.

„Všecko kvůli Tomášovi! A nepohádali jste se náhodou?“

„Právě proto.“

„Takže ty dolejšáš.“

„To není pravda. Tomáš je můj kamarád.“

„A stejně do školy nemůžeš. Jen se na sebe koukni do zrcadla.“

Zavřela se v koupelně. Bleskurychle se umyla a oblékla. Vzpomněla si na svou ranní schůzku. Ponořila hřeben do vlasů.

Martin bušil do dveří.

„Kde máš komáry, Niko? Ukaž mi komáry, slyšíš!“

Otevřela.

„Co řveš? Na svobodu jsi je pustil sám! Vždyť jsem ti to v noci říkala.“

„A jak to, že nepoštipali taky tebe?“

„Protože jsem je vypěstovala, asi jsou ochočení, ne?“

Drapl jí ruku, až si vytrhla pár vlasů. Zmáčkl ji, přitlačil ji kolenem ke zdi. Byl silnější a Nika ustoupila.

„Pust' mě, Martine, já za to nemůžu. Vážně jsi je rozbil ze spaní. Já ti přinesu štěně, chceš? Buldoka.“

Pustil ji. Byl přemožen.

„Mlč! Víš, co stojí buldok?“

„Nic. Já ho dostanu zadarmo.“

„To určitě. Někdo ti dá zadarmo čistokrevného psa. Leda podvrtačka. A kdo bude platit daň a zvěrolékaře? Chce psa, a neumí se postarat ani o morče, máma ti to zaručeně dovolí.“

„Aspoň se můžem pokusit, ne?“

„Mě do toho neplet'! A vypadni z koupelny!“

„Už letím, stejně na mě čeká jeden kluk.“

„Snad ne se štěnětem? Niko, opovaž se! Niko!“

Utekla mu, kačena. Jestli přitáhne štěně, bude pěkné rodeo. Rozsvítil světlo přímo u zrcadla. V předsíni se neviděl zřetelně, teď se zděsil. Nesmím se drápat, umínil si, ale ruka se mu sama vznesla vzhůru.

Umyl se studenou vodou.

Nika horečně hledala v knihovničce. Ostýchal se jí zeptat, jestli se ozval shora signál. Sama se nezmínila. Obličej ho pálil, noha bolela. Měl tisíc chutí lehnout si a zůstat doma.

„Se štěnětem si nezačíněj,“ řekl lhostejně, „já už tě z žádných průšvihů tahat nebudu.“

Nika se zasmála. A vyběhla ven. Málem se srazila s Tomášem. Ne-
pozdravili se. Ale viděla na něm, jak přímo prahne zeptat se jí na Martina. Nehodlala začít první.

Hodila hlavou a vyšla.

„Zas nemáš klíč,“ zavolal z okna Martin, „chytej!“

Tomáš se zastavil. Docela zapomněl, že se včera pohádali.

„Co se ti stalo, člověče? Nemáš spalničky?“

„Zeptej se Niky!“

Zeptat se nemohl, utekla. Tomáš nerozhodně zůstal stát.

„Zůstaň radši doma, ne? Nebo si zajdi na středisko.“

„To je jen od komárů. Počkej na mne, hned jsem hotov.“

Do školy šli společně v dobré shodě, Martin kulhal v bačkoře a Tomáš mu nesl aktovku. Nice by jejich smíření asi utrhlo srdce, naštěstí měla vlastní starosti.

Páták byl na místě, výměna byla provedena, jen nezbýval čas zaběhnout domů. Nějak to přečkáme, řekla si Nika, starosti si nikdy nepřipouštěla k tělu.

První hodina proběhla bez pohromy, ale hned po přestávce začal diktát. Je to zvláštní, mateřský jazyk se člověk učí od samého začátku, vniká mu do uší hned v prvních dnech života, sotva se naučí číst, vnímá jej i očima, ale jaké pasti dovede žákům připravit! Zvláště žákyni Veronice Jandové.

Mluvit dovedla jako kulomet, slovní zásobu měla bohatou, s pravopisem však byla neustále na štíru. Nejen s čí z, ale dokonce obyčejné i či y jí dělalo značné potíže. V šesté třídě!

„Pardáli šplhali po kmeni,“ sdělovala právě paní učitelka nervózně a koukala dílem do knihy, dílem po dětech, „pardáli šplhali po kmeni, Hlavsová, co tam děláš, šakali neklidně pobíhali...“

Veronika se zamyslela a hbitě napsala místo pardáli pardálové, ale ve slově šplhali nemohla konečnou samohlásku obejít, jsou živí, napadlo ji, ale když tam běhali šakalové, musily tam být nějaké mrtvoly, určitě to bude nějaká chytačka.

V aktovce jí zašustilo, rychle ji zavřela.

„Ve velké kleci jsme zhlédli... Jandová, co máš pod lavicí?“

„Nic, prosím.“

„Tak dej ruku nahoru, proč se kroutíš? Ve velké kleci jsme zhlédli orly a sokoly.“

Asi byli živí, uvažovala Veronika, nebo mrtví, vlastně to je čtvrtý pád, orel je podle vzoru, podle jakého vzoru může být orel. Takový ptáčí král asi nemá vzor. Bude rozumnější nakouknout vedle.

„Jandová! Samostatně!“

Učitelce cukalo v krku, v takovém rozpoložení byla nebezpečná, mohla by mi písemku sbalit a napsat rovnou pětku, konečně jedna pětka, žádná pětka. Aspoň by to bylo rychlejší.

„Sokoli právě hnízдили...“ pokračovala učitelka a Nice přišlo líto, že je nevidí hnízdit, nikdy neviděla sokolí hnízdo, to je asi měkké i, hnízdo bývá vždycky měkké, aby ptáčátka měla příjemné bydlení, sokolý, sokolá, sokolé, to je nějaká blbost...

Učitelka se náhle v diktátu zarazila, ztuhla na stupínku, poplašeně zamrkala, žilka na krku zrychlila tempo.

A Zuzka Hlavsová zařvala na celou třídu.

„Had! Had! Zmije!“

Veronika sáhla po své kabele, i když jí bylo jasné, že výskyt dvou hadů v jedné třídě je dosti nepravděpodobný. Snažila se klidně sedět, ale splašené holky vyskakovaly na lavice, ječely, strkaly se, povykovaly, kluci se řehtali a začali lítat po třídě.

„Ticho! Ticho! Sednout! Na místa!“ snažila se přehlušit halas učitelka. „Je to užovka! Nebojte se! Na místa! Ticho!“

Ale pár kluků se nedalo, snažilo se ubohého plaza polapit. Nika se neudržela.

„Vždyť se ošoupe! Prosím, ať ji nechají, vždyť se odře.“

Werner, ten zatracený vykulený Werner ji držel jak kus salámu, ještě jí utrhne ocas.

„Nemačkej ji, chudinku! Dej ji sem!“

Učitelka sestoupila ze stupínku. Třída se jakž takž uklidnila. Nika si uvědomila, že se prozradila. Nemohla odtrhnout zrak od krku paní učitelky, pulsující žilka nevěstila nic dobrého.

„To je tvoje užovka, Jandová?“

„Prosím ne... já jen, aby se jí nic nestalo, prosím...“

„A čím je to užovka?“

Nikdo se nepřihlásil.

„Mohla sem vlézt oknem,“ řekla Nika. Sama poznala, že se usvědčila.

„Ticho! Jandová, vezmi ji a půjdem si to vysvětlit do ředitelny.“

Nika vzala něžně užovku těsně za hlavou. Ovinula jí ruku a hrozivě otvírala tlamičku. Vysunovala rozeklaný jazyk.

„Ona ji uštkne,“ vypískla Hlavsová.

„Ticho! Hlavsová, máš pětku z biologie. Voráčková, dávej pozor! Bude tu ticho, rozumíte! A diktát si napíšeme znovu! Po vyučování!“

Stejně to byl zoologický diktát, pomyslí si Nika, šakali, pardáli, orli, to je toho, že se tam nachomýtla i užovka. Třeba vylezla z knížky.

Nahlas se to ovšem neodvážila vyslovit. Školní chodby byly při vyučování pusté, kroky se tam hrozivě rozléhaly, paní učitelka šla napřed jako generál, za ní plaše děvčátko s hadem v ruce.

Pan ředitel zhodnotil situaci na první pohled.

„Jandová! Naše milá Veronika. A Janda. Bratr samozřejmě o ničem neví.“

„Neví, pane řediteli. Martin vůbec o ničem neví.“

„Pochopitelně.“ Přívětivě se usmál na Veroniku a zmáčkl tlačítko na stole. Mile nařídil do mikrofonu, aby zavolali do ředitelny Jandu ze sedmé třídy.

„Určitě ji měla v aktovce,“ řekla učitelka, „bylo mi divné, co neustále hledá pod lavicí.“

„Mělas ji v aktovce?“

„Prosím, já nemám zdání, jak se mi tam dostala, já najednou, prosím, viděla, jak vystrčila hlavičku, já jsem jí tu hlavičku zase zastrčila, jenže paní učitelka mě okřikla a ona utekla, tedy zřejmě v té chvíli, jak jsem se soustředila, prosím, na diktát, tak utekla...“

Ředitel ji poslouchal téměř se zalíbením, usmíval se.

„Poslyš, Jandová, a tobě nepřipadalo divné, že máš v aktovce hada?“

„Ne. Prosím ne. Prosím ano. Trochu snad mi to divné připadalo.“

Zamrazilo ji. Celou školou se teď ozývalo hlášení, že se má Martin Janda dostavit do ředitelny. Horečně přemýšlela, jak ho varovat, ale učitelka i ředitel ji přímo přibíjeli zrakem k podlaze.

„Vy jste tu nová, milá kolegyně,“ řekl ředitel, „loni to byl u stejné firmy netopýr.“

„Prosím, ale za to jsme fakticky nemohli, on měl ve dne správně spát. Asi trpěl nespavostí jako Fialovic babička, prosím, ta bloudí v noci po bytě a on zase bloudil, prosím, po třídě.“

Paní učitelka si sedla, spíš se složila do židle a pohlédla na Veroniku jako na nějakého nepatřičného tvora, který by vůbec neměl existovat.

Někdo nesměle zaklepal.

Ředitel se postavil před Niku, docela se za ním ztratila.

Martin rozpačitě vešel. Nika se pokusila vystrčit hlavu za mohutnou postavou, ale učitelka ji zpražila přísným pohledem. Martin zaznamenal pohyb a namlouval si, že ve výšce ředitelova pasu nevykroukly na vteřinku známé vlasy, ale šestým smyslem uhodl, že je ve vzduchu napětí.

Ředitel si ho zpytavě prohlížel.

„Tak co, Jando, copak víš o užovkách?“

„O užovkách? Užovka je náš největší plaz, není jedovatá, pozná se spolehlivě podle žlutých pŕlměsíčkŕ za hlavou.“ Poškrábal se na čele. „Žije na stinných, vlhkých místech...“

„... kde žijí také komáři,“ doplnil pohotově ředitel, „právě ti komáři, co tě poštipali, když jsi ji lovil.“

„Užovku?“ užasl Martin.

Veronika nemínila připustit takovou nespravedlnost. Hrdinně vystoupila ze zákrytu.

„To byli, prosím, pane řediteli, komáři z našeho chovu.“

„Ticho! Už ses namlela dost. Nech mluvit bratra, je starší. Proč jsi dal Veronice do aktovky hada?“

Martin teskně hleděl na užovku a mozek mu přestal pracovat. Nedokázal si vymyslet žádné přijatelné vysvětlení.

„Já jsem jí, prosím, žádnou užovku do aktovky nedal, vid', Niko?“

„Nedal, prosím, on ani žádnou užovku neviděl.“

„A jak se ti tedy dostala do aktovky?“

Nika pokrčila rameny.

Ředitel se obrátil k Martinovi.

„Jak se jí dostala do aktovky?“

Martin pokrčil rameny.

„Přesně jako loni s netopýrem. Tehdy jsem ti vzhledem k tvému výbornému prospěchu sníženou známku z chování odpustil, osobně jsem se za tebe přimluvil, ale tentokrát...“

„Za netopýra taky nemohl, pane řediteli,“ spustila Nika v nejvyšší nouzi, „ani za netopýra, ani za užovku, čestné slovo, prosím, Martin o tom ani nevěděl, s jedním klukem že jsem vyměnila užovku za psa, za Divokého psa Dingo jsem vyměnila, prosím, užovku...“

Učitelka zbledla, vzala na stole časopis a jala se ovívat, zdálo se, že ji přívál slov zdolal.

„Dost! Ať už jsi venku! Martin tu zůstane.“

„Martin za to, prosím, nemůže.“

„Ven!“

Veronika ráda zmizela. Když mýjela Martina, jen rozhodila omluvně ruce. A hned pevněji uchopila nešťastné zvíře.

Za dveřmi už začala přestávka, v zápalu boje si to neuvědomila. Před ředitelnu přešlapoval Tomáš.

„Niko, proč volali Martina?“

„Tak se ho zeptej!“

A napřáhla k němu hadí hlavu. Tomáš zrudl a ustoupil. Zasmála se, otočila se a dlouze zasyčela.

V tu chvíli jí Martina nebylo ani trochu líto, má tu svého zastánce, svého věrného rytíře. Ale přece jen mělo své výhody, že tu stál, aspoň jí vnukl nápad, kam s užovkou.

Vyklouzla z budovy.

V ředitelně zatím výslech pokračoval. Učitelku zřejmě dráždily Veroničiny zmatené věty, teď se uklidnila, do lící se jí vrátila barva, přestala se ovívat.

„Ty tedy tvrdíš, že si Veronika dala užovku do aktovky sama?“

„To jsem neřek,“ ohradil se Martin.

„Neřekl,“ opravila ho paní učitelka.

„Neřekl,“ opakoval Martin poslušně, aby získal čas.

„Jak tedy vysvětlíš přítomnost hada v aktovce?“

„Jak to vysvětlím?“ Hlavu měl beznadějně prázdnou. „Třeba, prosím, vysvětlím, že si Nika položila někde aktovku do trávy, prosím, a... a...“

„Pokračuj, jen pokračuj...“

Martinovi vyvstal na čele smrtelný pot. Nejen na čele, i horní ret se orosil drobnými kapkami. Štípance začaly příšerně pálit. Jak zbledl, jevíly se mu na tváři jak lívance s marmeládou.

Nevyvedl ho z míry jen dvojí přísný pohled, sáhl totiž maně do kapsy a do dlaně se mu vtulilo cosi teplého, rozhodl se, že ruku ani za nic na světě nevytáhne.

„... a třeba, třeba tam na trávě, třeba tam... vlezla... sama...“

Cukl sebou, na kousnutí (bylo úplně něžné) nebyl připraven.

Učitelka ho bedlivě pozorovala. Přiskočila a vytáhla mu ruku z kapsy. Vykřikla.

„To je, prosím, jenom Honza, náš Honza, já vůbec nechápu, my jsme ho doma hledali, ale nechápu...“

Učitelka se vzpamatovala. Zvírátko na chlapcově dlani nebyla myš, jak se v první chvíli lekla, ale malý křeček. Docela roztomilý, ovšem do školy naprosto nevhodný.

„Ty nechápeš,“ řekl ředitel, „ale já chápu. Moc se spoléháš na svoje nadání, milý Jando, tentokrát ti tvoje žertíky neprojdou. V pondělí sem přijde otec, rozumíš?“

Martin chabě přisvědčil. Vypotácel se z ředitelny. Tomáš mu rychle vykročil vstříc.

Nejapně pohlédl na křečka.

„Co se stalo? Nika s užovkou, ty s křečkem, co se děje?“

Martin jen mávl rukou. Všechno bylo zbytečné, doma nastane opět čas řečí, které ze všeho na světě nejméně snáší, vyrojí se nekonečné připomínky, výčitky, zákazy, příkazy, už teď mu bylo mdlo.

Zazvonilo, děti se řítily do tříd, Martin se nadechl u otevřeného okna.

„Co se stalo? Nika zas něco spískala? A svedla to na tebe?“

„Ale ne, Nika jen dotáhla do školy užovku a já měl ještě ke všemu Honzu v kapse, všechno se na mě svedlo samo, vždycky se všechno na mě přehraje, ani nevím jak.“

„Protože se nedoveďeš bránit. Pojď, jdem spolu a řekneš pravdu.“

„Nemůžu na ni žalovat.“

„A ona může?“

„To jsi vedle, Nika nežalovala, naopak, ještě se mě zastávala, vždycky se to vyvrbí samo, ona rozbije sklenici, já šlápnu na střepy, ona pustí komáry a koho poštipají? Mě, jasně že mě. Nechá utéct křečka a kam vlezte? Ke mně do kapsy.“

Prstem pohladil hebkou kožišinku.

„Martine, přece se musíš nějak vzepřít!“

Vtom vyšla z ředitelny paní učitelka.

„Už zvonilo, ne? Kde máte být? Na čem se zas domlouváte?“

Nevzepřeli se ani jeden, ani druhý, odkráčeli do třídy na hodinu češtiny. Teď jsem v průšvihů i já, pomyslel si Tomáš, Nika má na pomoc nejen nějakého skřítku, nejspíš je sama čarodějnice, zavařila nám to parádně.

Povzbudivě se na Martina usmál.

8

Veronika upalovala domů, užovku schovala do pytlíku na cvičky, rozhlédla se, přeběhla cestu a zastavila se. U jednoho domu kvetly růže, noční déšť na nich zanechal krůpěje a slunce rozsvítilo duhu, Nika přičapla k nízkým keříkům. Bylo to zvláštní, když zastínila rukou slunce, kapka pohasla, odclonila ji a měla drahokam.

Vstala, už zapomněla na nepříjemnost v ředitelně, zapomněla, že existuje nějaká škola, chtělo se jí běhat, skákat, kutálet se v trávě. Zaklonila hlavu a napila se větrem, jen čtrnáct dní a uvidí moře, milióny třpytivých kapek, jestlipak je u moře slaný i vzduch i písek.

Had vystrčil hlavu, kmitl se rozeklaný jazyk.

„Tys mi dala, holka. Co s tebou?“

Veronika vyběhla do prvního poschodí.

„Babi, jen se, prosím vás, nelekněte, já si tu něco chvíli nechám, můžu? Radši v koupelně, ano?“

Hrnula se do cizí koupelny, prababička jí cupitala v patách.

Nika povolila šňůrku, položila otevřený pytlík do vany. Had se rychle vysoukal ven.

„Nelekla jste se, babi?“

„To je kapitální kousek,“ uznala prababička.

Nezdálo se, že by byla udivena, klidně pustila vodu.

„Ale babi, to přece není vánoční kapr!“

„Úhoř taky plave.“

„Úhoř? Babi, já padám. Jaký úhoř, to je normální užovka.“

„Neříkej.“

„Vy byste ji klidně lupla Tomáškově k večeři.“

Prababička potutelně mžourala.

„Klidně zrovna ne, já nerada zabívám zvířata. A úhoř má jedovatou krev.“

„Fakt?“

„Moc toho o zvířatech nevíš, co?“

Nika pokrčila rameny.

„Užovka dovede plavat, to bys koukala. Jen mi vysvětli, jak chceš chovat dohromady užovku a myš?“

„O tom jsem ještě nepřemýšlela, babi. Já na něco přijdu. Je krásná, že? Představte si, že se naší učitelce nelíbila. Já vám ji tu zatím nechám, jste ráda?“

„Že bych si potrpěla na hady ve vaně, to se nedá říct.“

„Do večera to vydržíte, babi, ne? Nebo aspoň do odpoledne, já si pro ni přijdu, teď se musím vrátit do školy.“

Had se pokoušel vylézt. Zatím se mu to nedařilo. Babička se zasmušila, bylo jí užovky líto.

„Nevím, nevím, děvenko, moc svého Líbezníčka pokoušíš. Přeháníš to, dej si pozor, aby tě nakonec neopustil.“

Nika se bezstarostně zasmála.

„Babi, ale čestně, vy věříte na skřítky? Já bych jednoho nutně potřebovala na diktát, budu ho psát dneska po škole, všeccko kvůli užovce, věřila byste?“

„Co bych nevěřila?“

Babička je prima, na tu je spoleh. A jestli jí užovka uteče, bude si vědět rady. Jak mě chtěla splést s úhořem, úhoř je přece ryba a ryba musí mít ploutve. V moři třeba uvidím úhoře elektrického. Nebo to je jiná ryba? Úhoř na baterky.

Pomaloučku se vlekla ke škole. Necítila se dvakrát volně, připadalo jí, že domy mají oči. Na lavičce u pískoviště seděly maminky, některá by se jí mohla zeptat, co tu dělá. Raději přidala do kroku. Byla to osudná chyba, stihla ještě přidat do své sbírky jednu čtyřku z dějepisu a čistou pětku z diktátu, z onoho nešťastného diktátu o šakalech, orlech a jiných obojetných zvířatech v různých pádech.

Pětka byla nezasloužená, neboť Veronika přidělila zvířatům v podstatě správný počet tvrdých a měkkých i, ale poněkud je promíchala a paní učitelka vyžadovala všechno přesně, i když splést se může každý.

Pětka nebyla ještě nejhorší zážitek. Pro nešťastný diktát zmeškala oběd a do kulata napapaný Martin ji ani trochu nepolitoval, jen utrousil, že ho s Honzou pěkně vypekla. A než se ho mohla zeptat, proč říká užovce Honza, když Honza je normálně křeček, otočil se k ní zády.

Nemluvil s ní ani doma, jen si lehl na gauč, pustil si Mládka a koukal do stropu.

„Bolí tě noha, Martínku?“

„Vynech mě, buď tak laskavá.“

„Vždyť se zas tolik nestalo, Martine.“

„Ne, jenom má táta přijít v pondělí do školy.“

„Až v pondělí? Vždyť je teprve pátek. Ne abys něco žvejknul, dnes se díváme na televizi, zítra jedem k babičce, máš dost času v neděli večer.“

„A co když budou chtít vidět žákovskou knížku?“

„Ty to máš napsané? A nemůžeš vytrhnout stránku? Nebo ji aspoň něčím polít? Tuší třeba.“

„Dej mi pokoj, dej mi už jednu pokoj!“

Tón připomínal cirkulárku. Pilu, kterou táta u babičky řezal dřevo. Niku zamrazilo. Martin zkřivil obličej, zakryl si uši, aby k němu nepronikla její případná odpověď.

Bylo jí ho líto, bral všechno příliš vážně. Ale urážet ji nemusí a vrískat na ni už teprve ne. Hodila hlavou.

V kuchyni sebrala maminčin lístek a peníze. Bylo příjemnější jít nakupovat než tvrdnout doma, i když přinést vajíčka byl problém. Aby se člověk táhl co noha nohu mine a dával pozor, aby někde neklepl skořápkou o zed'.

Nějak nákup zvládnu, předsevzala si Nika, ale před samoobslouhou se vyskytla nečekaná překážka. Známý bernardýn. Zřejmě k ní pojal sympatie, hned vstal a hnal se k ní. Zadržel ho ovšem řemínek. Jeho paní po včerejší nepříjemnosti volila větší vzdálenost od obchodu a přivázala psa ke kandelábru pouličního osvětlení.

Nika se zastavila.

„Jen neporaž sloup, pejsku, nebo bude teprv rodeo.“

Pes radostně vyskakoval.

Couvla, zdálo se jí, že se kandelábr pohnul. Ve skutečnosti si nebezpečí namluvila, aby měla důvod bernardýna odvézt. Rozběhla se, jen nedopatřením jí zůstala šňůra v ruce, pes ji radostně následoval. Musila ho přece ukázat Martinovi, bylo by škoda propást takovou příležitost.

Rychle odemkla.

„Martine! Honem, Martine!“

V pokoji se nic nepohnulo.

„On přijde, neboj, jen pojd', pejsku, máš asi žízeň, vid'. Ukaž košíček.“

Pes vyplazoval jazyk a přívětivě si prohlížel kuchyň. Byla mu dost malá, zřejmě v ní však našel zalíbení, zavrtěl ocasem a shodil utěrku.

„Počkej, dostaneš mlíčko. Nevadí ti, že je včerejší?“

Nevadilo. Nalila mléko do mísy, jal se ji prohánět po podlaze. V chladničce objevila Nika kastrol předvařeného guláše, maminka si složitější jídla připravovala večer a druhý den je dodělala.

Kousek masa bernardýnovi zachutnal. Nika vylovila ještě jeden a postavila kastrol na sporák.

„Martine! Martine!“

Neodpověděl, ale přece jen neodolal. Nakoukl, stanul na prahu. Krve by se v něm nedořezal.

„Niko! Co je to?“

„Bernardýn.“

„Kdes ho vzala?“

„Nikde. Jen jsem si ho vypůjčila.“

„Koukej ho vrátit! Bleskově! Niko!“

Pes položil Martinovi pracky na ramena a přátelsky ho olízl.

„Já totiž mám ohromný nápad, Martine.“

„Já nechci nic slyšet, z tvých nápadů je mi nanic už předem.“

Pes ho láskyplně tiskl ke zdi.

„Pochop, Martine, maminka se rozzuří, že takovou obrovskou obľudu v bytě nestrpí, my vrátíme bernardýna a přinesem úplně malinkaté štěňátko, víš, jak si oddechne?“

„Hm, přímo se rozplyne blahem. Mně osobně stačí průšvih s užovkou a s křečkem.“

Vymanil se z psího objetí a zavřel za sebou.

„Co máš pořád s křečkem, Martine? S jakým křečkem?“

Zvědavost jí nedala, šla za ním.

„Honza se mi schoval do kapsy. A umanul si vylézt zrovna v ředitelně.“

Nika dlouze vydechla.

„Ale za to já fakticky nemůžu, Martine.“

„Ty nemůžeš nikdy za nic,“ vydechl unaveně, „pamatuj si, já nic nevidím, nic neslyším.“

Oba strnuli, v předsíni někdo odmykal.

„Jste doma, děti,“ ozvala se máma, „donesla jsem vám sibirku!“

„To jsi hodná, maminko,“ odpověděla způsobně Nika a vyběhla zkontrolovat, jsou-li kuchyňské dveře zavřené.

Ale stačila matku jen obdařit úsměvem, někdo začal divoce zvonit.

„To zas nemáš klíč, promiňte, paní. Myslela jsem, že přišel manžel. Co si přejete, prosím?“

„Psa,“ odpověděla sveřepě paní.

Nika ovšem na víc nečekala, zmizela v okamžiku, kdy paní vstrčila do dveří nos.

Pes značně zneklidněl, začal se tlačit ke dveřím a mávat ocasem, až se děvčátko ocitlo přímo v mrazivém průvanu.

„Psa?“ opakovala v předsíni udiveně paní Jandová, „máme tu všelijaká zvířata, ale psa naštěstí ne.“

„Chci svého psa! Adora!“

„Adora? Kde by se tu vzal váš pes?“

„Máte dceru?“

Mamince podklesla kolena. V první chvíli chtěla Veroniku zapřít, ale neuměla lhát.

„Veroniko, pojd' sem!“

„Viděl ji jeden kluk s mým psem.“

„To se určitě spletl, jen pojd'te dál, paní, to se vysvětlí.“

Nika slyšela v kuchyni každé slovo. Bernardýn rovněž, vlastní jméno ho přivedlo do varu, sápal se na dveře, až se mu podařilo stisknout

kliku. A pak se vrhl mocným skokem na svou paní (maminka se prozíravě přitiskla ke zdi), olizoval ji a okusoval ji a byl dokonale šťastný.

Pěkný nevděčník, pomyslila si Nika a statečně čelila matčinu přísnému pohledu.

„Vidíš, pejsánku, panička se našla, já ti říkala, že ji najdem. Bohužel jsem nevěděla, kde bydlíte, paní, a on měl hroznou žízeň...“

„Byl přivázaný,“ zavrčela paní.

„Asi se odvázal, šel pořád za mnou.“

Maminka tušila, že Nika svou nevinou jen předstírá, ale cizí paní jí byla nepříjemná, čišela z ní zloba a namyšlenost.

„Takového psa nemáte nechávat bez dozoru, paní, co kdyby to dítě pokousal.“

„Můj Ador? To spíš by pokousala vaše dcera jeho, můj pes je jak beránek.“

Vtom se jal beránek divoce štěkat. Do bytu se totiž pokoušel dostat tatínek, otočil klíčem, ale když uslyšel štěkot, lekl se, že si spletl barák, pohlédl na vizitku, otevřel a zařval:

„Co to má znamenat! Držte toho psa!“

Bernardýnovi se ostrý tón nezamlouval, spustil svým basem na celé kolo, že dokonce vyběhla na schody i Fialovic prababička.

Maminka i tatínek se pokusili o něčem domluvit, ale nebylo je slyšet, jen paní už asi byla na svého společníka zvyklá a dokázala ho svým ječákem předstihnout.

„Přestaňte ho dráždit, pane!“

„Já ho dráždím? Já tady bydlím, paní.“

Pes na okamžik zmlkl, ohlížel se po dveřích, kde zmizelo hodné děvčátko.

„Tak vy jste otec té povedené holky?“

„Radši pojď dovnitř,“ pozvala ho unaveně maminka.

„A nevíš jak? Kudy se mám dostat do vlastního bytu?“

Byla to pravda, předsíňka nebyla stavěná pro celou rodinu a bernardýna.

„Nekřičte! Ador křik nesnáší, je nervózní.“

„Tahle hora masa a chlupů je nervózní? Ještě mě rafne, aspoň mu dejte košík.“

„Má košík,“ pronesla důstojně paní.

„Leda neviditelný.“

„Ale určitě ho měl.“

„Měl, neměl, já se s vámi nemíním hádat. Co si vlastně přejete?“

„Co si přeju? No to je dobré! Co si přeju! Dejte sem košík a já si to s vámi vyřídím jinde.“

„Jak si to představujete, já mám hledat košík vašemu psu? Vy jste se snad zbláznila.“

„Vy sprostáku!“

Baf, baf, baf, tvrdil muziku bernardýn.

„Nech toho, Rudo!“

Maminka otevřela dveře do kuchyně, vytrhla Veronice z ruky košík a v síni ho strčila paní. A slušně ji vystrčila ven.

„Já si to s vámi vyřídím na obecním úřadě,“ ozývalo se ještě chvíli za zavřenými dveřmi a pes přizvukoval.

Kdo byl doma, vyšel na chodbu, zvědavci nakukovali přes zábradlí. Adorovi se ovzduší nelíbilo, vyletěl otevřeným východem a táhl svou paní za sebou.

Maminka si zchváceně sedla na židli. Nika neunesla tíhu vyčítavého pohledu.

„On měl totiž žízeň, maminko, a s tím košíkem nemohl pít.“

Tatínek zůstal na prahu v botách, nemohl se vyznat v rozmetaných trepkách.

„Co tu chtěla ta ženská? Může mi to někdo vysvětlit?“

„Jistě. Nika jí ukradla psa.“

„To není žádná pravda, maminko. Já jsem si ho jenom vypůjčila, totiž on šel za mnou sám, já jsem ho jenom trošinku odvázala, protože se škrtil a mohl vyvrátit kandelábr, já jsem vždycky slyšela, že pes vyčuchá svého pána, ale že pán, vlastně paní umí vyčuchat svého psa...“

Nervózně se zasmála.

Mlčící rodiče byli nesnesitelní. Otec na ni třeštil oči, jako by nevěřil svému sluchu.

„Co kdyby tě pokousal, Niko, vždyť by ses mu neubráníla, chápeš to? Kdyby to byl malý ratlík, no prosím, ale odvázat takového obra a ještě mu sundat košík, ty snad, holka, nejsi normální.“

„Naopak, tati, vztekliývají ratlíci, velký pes...“

„Mlč!“ okřikla ji maminka, „nauč se už jednou mlčet, sakra, když s tebou někdo mluví! Rozumu nemáš ani za mák, patříš ještě do školky. Nebo do jeslí. Ode dneška se sama nehneš z domu. Ani na krok!“

„Ale maminko!“

„Už jsem řekla!“

„Maminka má pravdu, Niko, nesmíš být tak důvěřivá, musíš napřed trochu přemýšlet, než něco uděláš, nakonec bude ostuda na obecním úřadu. Najdi mi pantofle, v předsíni to vypadá jak po bitvě.“

Nika přivítala příležitost k úniku, přičinlivě se vrhla do předsínky a hbitě uspořádala obuv. Venku už bylo ticho. Asi jsem to přetáhla, pomyslna si, ale táta sám povídal, že kdyby šlo o malého ratlíka...

„Tady máš pantofle, tatínku. Mohla bych...“

„Nemohla,“ zarazila ji maminka.

„Před dům by snad na chvíli... myslím s Martinem... kde je vůbec Martin?“

Jak se otec sehnul, spatřil na zemi mísu a v hlavě mu bleskla souvislost.

„Že z toho žral ten pes?“

„Ne, jenom měl žízeň, tati.“

„Fujtajfl! Taková hnusná tlama! Vousatá! Fuj! Já s vámi zatočím! Ani na krok, rozumíš, ani na krok! A žádná televize! Kde je Martin?“

Už dávno neviděla Veronika otce tak rozzuřeného. Šlo do tuhého, začala nabírat.

„Martin stůně. Já mu totiž chtěla udělat radost s tím pejskem, když je nemocný.“

„Co je mu?“ vyděsila se maminka, „proč nic neřekneš? Má horečku?“

„Jenom nějakou vyrážku. A řízl se do nohy.“

Ani nestačila domluvit, maminka se řítla do pokoje, táta ji zdrženlivě následoval. Nadešla vhodná chvíle vytratit se, jenže Nika si vzpomněla na myš. Šla za rodiči a nenápadně celou sklenici zakryla. Naštěstí v dětském pokoji nikdy nebylo zcela uklizeno, vždy se válelo na dosah ruky nějaké tričko nebo punčocháče.

Pozornost rodičů byla zcela soustředěna na brášku.

Martin vyskočil z gauče, pokoušel se tvářit zcela nenápadně, když však došlápl na chodidlo, nezadržel syknutí.

„Co je ti, Martine? Co to máš na obličejí?“

„Nic mi není, mami, fakticky mi vůbec nic není, to si zas určitě Nika něco vymyslela.“

Mamince se rozšířily oči hrůzou.

„Nejsou u vás neštovice? Nebo spála? Ukaž břicho!“

Martin maminku odstrčil.

„Prosím tě, nech mě!“

„Aspoň nohu mi ukaž, můžeš mít celkovou otravu!“

Táta nebyl dnešní. Stačilo mu mrknout kolem sebe.

„Jen se nestarej. Otrávit můžou leda oni nás. Kdepak máš komáry, Niko? Ukaž mi ty svoje hladové chudinky, jen mi je přines!“

Nika pohlédla na Martina. Odvracel poštípaný obličej.

„Když oni mi uletěli, tati.“

„Opravdu? Uletěli? Sami se proklubali ze skleničky, jo? Nohu, Martine!“

Martin nedokázal vzdorovat. Svlékl ponožku. Otec nespokojeně odmotal obvaz. Hrubě otočil chodidlo k oknu. Na světlo.

„To je toho. Na tvém místě bych se o takovémhle škrábnutí ani nezmínil.“

„Vždyť říkám, že mi nic není.“

Maminka už přinesla dezinfekci a náplast s polštářkem. Její ošetření bylo daleko jemnější.

„Radši moc nechod', Martine, zůstaneš doma. K babičce můžem jet příští týden.“

Otce popudila maminčina něha, vůbec se mu nelíbilo, že ošetřila Martinovy štípance tekutým pudrem.

„Ještě mu udělej stíny pod očima, chudáčkovi. Štípl ho komár, představte si! Zbytečně je rozmazluješ. Žákovské knížky! A hned!“

Nika honem přitřela své líčko k tátově drsné tváři.

„Ale, tatínku, co by sis kazil víkend? Já mám zas pětku z diktátu. Ale měla jsem ho skoro úplně dobře.“

„Skoro úplně si to dovedu představit.“

Táta neroztál, dnes byl neoblomný. Sebral na stole knihu a vrazil ji Martinovi do ruky.

„Teď jí budeš diktovat až do večere! Chodit nemůžeš, tak sed' a diktuj!“

„Ale to je můj dějepis přece.“

„A co na tom? Naučíte se zároveň pravopis i dějepis, já vám konečně to učení zorganizuju! Diktovat! Psát! Neodmlouvat!“

Dveře práskly.

Nika rozpačitě pokrčila rameny. Martin si vzdechl. Otevřel knihu v polovině. Jal se drmolit. Nika si vzala jeho tužku a vytrhla mu papír z bloku. Nevšiml si ničeho, diktoval.

9

Maminka se vrátila do kuchyně, měla po náladě. Dopadlo to jako vždycky, Nika si přivede domů bernardýna a Martin dostane vynadáno. Ani otec nebyl se svým chováním spokojen, měl dojem, že se dal strhnout.

Venku svítí slunce, děti se mohly ještě proběhnout. Celý týden jsou zavřené ve škole, město jim na zdraví nepřidá, Nika je jako letní chroust, ani neroste. U moře se snad zmátoří, nemá smysl jim zakazovat vzduch, zítra je vyvezem, u babičky budou aspoň na zahradě.

Sám si na víkendy tohoto druhu nepotrpěl, se svými rodiči se rád setkal, ale na chalupě bylo pořád co dělat, ve fabrice byl na nohou celý den, byl by si raději v sobotu lehl na váleudu a v neděli zašel na fotbal. Deštivé víkendy byly na světě zařízeny právě pro něho, v sobotu ráno vrhl první pohled na oblohu a každý mrak mu rozsvítil obličej.

Maminka odmítala jezdit už v pátek, v sobotu ráno si nakoupila v klidu maso na celý týden a také silnice byla o něco volnější.

„Podívám se ještě k autu, Jano.“

„Počkej, za chvíli je večeře. Jen zahustím guláš, brambory se mi ani nechce vařit, vezmem si rohlíky.“

„Samozřejmě, stejně mám guláš nejraději s chlebem.“

„Já vím, já ti oddělím a přidám ti tam česnek a pálivou papričku. Po-dej mi, prosím tě, z ledničky kastrol.“

Táta se zaradoval, že neslyší žádné připomínky ke svým výchovným vlohám. A pálivý guláš mu spravil náladu v každé denní době, ne nějaký hospodský výtvar, ale právě taková směs vůní a chutí, jakou uměla připravit jen maminka.

Ochotně se sehnul a propátral útroby chladničky shora dolů a zdola nahoru.

„Kastrol, Jano? S gulášem? Kastrol?“

„Pusť mě k tomu, tady jaktěživ nikdo nic nenajde!“

Maminka se shýbla k ledniče.

„To jsem blázen. Vím bezpečně, že jsem ho tam dávala. Ten modrý kastrol plný guláše.“

„Modrý kastrol je na sporáku,“ řekl nejistě táta, „ale vypadá umytý.“

„Umytý?“ Maminka vzala nádobu do ruky a přičichla k ní. „Podle tebe je umytý, podle mě je vylízaný. Čistě vylízaný.“

Otec chvíli nehnuté stál, než mu pohroma došla.

„Jestli byl z kližky, tak ji zabiju!“

„Správně,“ přisvědčila skoro rozverně maminka, „a sněz si ji k večeři, svoji roztomilou dcerušku.“

Nemínila se dál rozčilovat, dala mísu i kastrol do dřezu a nalila do nich horkou vodu a jar. Nevyhodí nádobí jen proto, že si tam nějaký hafan smočil vousy.

„Niko!“ zařval táta, „Niko, okamžitě pojď sem, ale okamžitě. Cos udělala s gulášem?“

„S gulášem?“

„V chladničce byl guláš.“

„Guláš? Myslíš to maso? To je přece na sporáku.“

„A pejsánkovi jsi náhodou nedala?“

„Jen dva kousíčky, tati, čestně. On to sněd? Kdy? Vždyť tu skoro vůbec nezůstal sám, zeptej se Martina, nezlob se, tatínku, já ti něco uvařím... třeba ti udělám vajíčka...“

Maminka se nezdržela, zpod ruky jí ulétl pohlavěk, smetl Nice vlasy do tváře.

„Stejně nemá v palici než zvířata! Ale já jí je vytluču!“

Druhému pohlavku stačila Veronika uhnout, od třetího ji vysvobodil zvonek.

„A kamarády taky,“ dokončila maminka, a jak byla v ráži, vylétla ven a otevřela dokořán.

Z předsíně zazněl strašlivý výkřik. Pronikavě se rozlehl celým bytem, Nika vyrazila na chodbu, Martin vyskočil z válendy (na pořezanou nohu si ani nevzpomněl), ale nejvíc ze všech se polekal táta. Jak vykročil mámě na pomoc, sklouzl po želvím krunýři a málem porazil stůl.

„Jdi s tím pryč, ať už jsi venku,“ křičela maminka.

Tomáš ji však svrchovaně odstrčil a hrnul se s hadem v ruce do kuchyně, dokonce i tatínek před ním couvl, šlápl na želvu znovu, tentokrát však udržel rovnováhu.

„Jdi pryč, slyšel jsi, ne?“

„Já nemůžu jít pryč,“ Tomáš před sebou držel užovku jako štít, „protože jste všichni nespravedliví.“

„Tos teda nemusel, Tome,“ utrousil Martin.

„Aspoň kdybys počkal do pondělka,“ přidala se Nika.

„Kvůli tobě se nebudu sprchovat! Jestli si omotáš kolem prstu prababičku, tak na mě jsi krátká, to si piš!“

„Vypadni s tím hadem,“ řekla maminka posledními silami, pustila studenou vodu a stříkala ji na sebe, „člověk by z vás dostal infarkt.“

„Ale to je jen užovka, maminko, ona nic nedělá, pojd' sem, malá, pojd'.“

Byla to jen záminka, Nika se přitočila k Tomášovi a záštiplně mu zašeptala, že je žalobník žalobnická.

Táta se mezitím vzpamatoval, postavil převrácenou cukřenku.

„Podívejte se, mládeži, může mi někdo z vás vysvětlit, co znamená tahle šaškárna?“

„Nejsem žádný žalobník,“ ohradil se Tomáš.

Martin jen sklopil oči. Byl si jist, že se všechno, co řekne, obrátí proti němu. Jenže jeho mlčenlivost se jevila jako vina.

„Ale tatínku,“ usmála se Nika, „prostě mi normálně vylezla při diktátu z aktovky, říd'a, totiž ředitel ji zmotal dohromady s loňským netopýrem, ještě se do toho přimíchal Honza, a Martin má dostat dvojku z chování...“

„Jak to? Proč má Martin dostat dvojku z chování, když tobě nebo nějakému Honzovi vylezla z aktovky užovka, co je to za nesmysl?“

„To je náhodou smysl,“ řekl Tomáš, „smysl vaší nespravedlnosti.“

Jeho obličej planul jako slunce, světlé vlasy trčely na všechny strany a Nika z něho nedokázala spustit oči, byl ve svém spravedlivém rozhořčení s hadem v ruce tak krásný, že přestala vnímat jeho řeč.

„Všichni jste nespravedliví, ona jen vyvalí kukadla, zamžiká řasama, hodí vlasama a všichni jste z ní na větvi, všechno schytá Martin, jenom Martin, za všechno může Martin...“

„A co je tobě do toho?“ postavil se mu táta.

„Já prostě nespravedlnost nesnáším. Nika na něho svede kdeco...“

Nika se vzpamatovala. Vlastní jméno narušilo kouzlo, jemuž propadala.

„To není žádná pravda. Já jsem na Martina nic nesváděla, já jsem řediteli řekla, že jsem vyměnila s jedním klukem užovku za Divokého psa Dingo...“

„Cože?“ zařval otec, „za tu potvoru, co sežrala guláš?“

„Ale to je knížka,“ vložila se konečně do hádky maminka, „taková pěkná knížka, napřed ji na mně vydyndá a pak ji vymění za užovku, to snad ani není možné.“

„Protože to vůbec není o divokém psovi, ale o holce.“

„A nač potřeboval kluk knihu o holce?“

„Ale na nic. On si taky myslel, že je to o psovi.“

„Takže jsi ho podvedla.“

„Já ne, tati, přece ten spisovatel.“

„Aha, nakonec všechno zavinił spisovatel,“ uzavře nešťastně tatínek, „to jsem tedy jakživ neviděl.“

„Jaký zas spisovatel,“ pokračoval neochvějně ve své spravedlivé při Tomáš, „normálně všechno zavinił Nika, to je snad každému jasné na první pohled, žádný spisovatel do školy užovku nenosil...“

Nedomluvil, přerušil ho Martin. Už chvíli pozoroval Niku, chystala se krabitz, odvrátil pohled, ale nemohl jej nikam upřít, sestřin chvějící se ret ho přitahoval a rozpouštěl v něm zlobu.

„Všecko je jinak, tati,“ řekl unaveně, „tys tam nebyl, Tome, tak se do toho neplet, Nika to opravdu chtěla v ředitelně vysvětlit, jenže oni jí nevěřili a mně naneštěstí vylezl z kapsy...“

² Plakat. Pozn. red.

Zarazil se. Teprve teď začal přemýšlet, jakým způsobem se mu dostal křeček do kapsy. Bylo to jen náhodou, nebo měla Nika prsty i v téhle nekalé záležitosti?

„Jen mluv!“ řekl otec příkře, „co ti vylezlo z kapsy?“

Martin se zatvrdil.

„Nic.“

Nika si kousala rty, nenápadně couvala ke dveřím, v široce rozevřených očích se míhaly jiskry. Mohla se právě tak rozplakat jako vyprsknout smíchy.

Tomáš zarytě mlčel, Martin se ho dotkl. Přispěchal mu na pomoc a kamarád ho zpražil jedinou větou, ty se do toho neplet'. Ale spravedlnost přece nemůže zvítězit sama od sebe, pravda nemůže sama od sebe vyjít najevo, člověk se nesmí dát zastrašit.

„Co ti vylezlo z kapsy, ptám se tě?“

Martin se škrabal na čele, tvářil se neúčastně. Nebránil se, ani když s ním otec zacloumal. Kladl tak malý odpor, jako by byl jen hadrový panák.

„Tak to řekneš ty!“ Tomáš ucítil pevné prsty na svých ramenou, krev se mu stáhla k srdci a hned se zas nahrnula do obličeje. „Já z tebe pravdu dostanu, já z vás pravdu dostanu, kdybych ji z vás měl vytřepat!“

„Pozor na užovku, tatí,“ vykřikla Nika.

Mrazivá vložka strachu roztála, Tomáš měl pocit, že vyrostl.

Ustoupil a pevně stiskl užovku za hlavou.

„Vylezl mu z kapsy křeček. Veroničin křeček. Honza.“

„Ale já mu ho do kapsy nedala. Čestné slovo.“

„A jak se mu tam dostal?“ vyslychal táta, „jak se ti dostal křeček do kapsy, Martine? Ty o tom nic nevíš, Tomáši? Nedals mu tam nakonec křečka ty?“

Obvinění bylo tak nehorázné, že se Tomáš nezdržel. Zasmál se.

„A nakonec v tom lítám já s Martinem. Naše babička má snad pravdu, Nika musí mít někde Líbezníčka.“

„Co?“ vzchopila se maminka, „cože má?“

Jako uragán vtrhla do dětského pokoje.

„Co tu má? Jakého Líbezníčka? Ukažte mi ho!“

Vykřikla.

Nikdo nestačil přikrýt nový přírůstek a malá myška se představila v plné kráse se svými růžovými tlapkami a lysým ocáskem a k maminčině hrůze i se spoustou drobounkých, nelibě páchnoucích šištiček.

„Myš! Oni mi dotáhnou do bytu myš! Pěkný Líbezníček! A já pořád cítila myšinu!“

Nika srdnatě odstrčila Tomáše s hadem v ruce a hodila přes sklenici tričko.

„Mohla by ji spolknout, užovky totiž žerou myši, myslím.“

Nika vyslovila čistou pravdu, zvolila si však nejnevhodnější okamžik. Její věcná poznámka tátou otřásla a uvolnila v něm jakousi skrytou sílu, rozehnal se tak mocně, že se děti rozlétly na nejrůznější strany.

„Ven! Všichni ven! Už toho mám dost! Po krk!

Nad hlavu! Konec! Já s vámi zatočím! S oběma! A s tím vaším hadím kamarádem taky!“

Kluci moudře vyletěli z malého pokoje až do síně.

„Vidíš,“ sykl Martin a přidal rohatou nadávkou. Tomáše neurazilo ani tak slovo jako přízvuk, byla v něm zloba, pohrdání a nenávisť.

Mohl je ovšem oplatit, ale v hrdle měl hořký chuchvalec, mlčky strčil Martinovi ubohou užovku a práskl za sebou dveřmi.

Nika by byla vyběhla s chlapci, ale neměla kudy. Rodiče stáli vedle sebe a proti ní jako kamenná hradba.

„Niko, ty se rozhodni! Buď zvířata, nebo rodiče!“

Zoufale se snažila najít aspoň nějakou skulinu v neoblomných výrazech.

„Ale tatínku, ale přece, maminko...“

„Vidíš ji,“ přisadila si máma, „tady ji máš, ona se rozmýšlí. Tak si tu užstaň se svými miláčky! Třeba se tu zalkni.“

Odešli. Spolu. Nika si sedla na gauč. Bylo jí smutno, všichni se spikli proti ní. U mámy to bylo normální, ale opustil ji i táta. A Martin. Kvůli Tomášovi. Žalobník jeden.

Ticho trvalo jen okamžik, váda³ pokračovala. Hlasy se překrývaly. Co teď honem udělám k večeri, starala se maminka, škoda, že ji ten pes nekous, přizvukoval jí tatínek, co kdybych udělala vajíčka, řekla maminka, odnes už k čertu toho hada, houkl tatínek, ani mě nenapadne, odmlouval Martin, já ho nepřines, ať si ho odnese, kdo ho přines, přines ho tvůj zatracený kamarád, křičel tatínek, vajíčka nikde nemůžu najít, ozývala se maminka.

A už byla ve dveřích.

„Niko, kde jsou vajíčka?“

„Já jsem zapomněla, mami.“

„A nač myslíš? Nač myslíš, prosím tě?“

„Nač by mohla myslet?“ vložil se mezi ně táta, „má plnou hlavu hadů a myši.“

Nika si bezděčně sáhla na vlasy, živě si představila, jak se jí v hlavě plazí hadi a pobíhají myšky, a z koutku úst jí unikl malinký smíšek.

Otec se zatvářil hrozivě.

„Já užovku odnesu,“ řekla Nika smířlivě, „já ji hned odnesu, tatínku, vajíčka si třeba vypůjčím, maminko, vlastně je štěstí, že jsem je zapomněla koupit, představ si, když tatínek zakopl o tu želvu a spadl rukama na stůl, kdybych tam byla vajíčka položila...“

Martin vyprskl.

Ani táta se neovládl. Jeho ruka pleskla o Martinovu tvář.

Chlapec strnul, nebylo to u nich zvykem. V úleku pustil užovku na zem.

„Tys tomu dal,“ řekla maminka hořce.

Nebylo dost jasné, koho oslovuje.

Jedna jedna, pomyslíla si Nika, dnes se vznášejí facky ve vzduchu. Ujala se těžce zkoušeného živočicha.

„Chudinko malá, radši tě pustím na svobodu.“

Vyklouzla ze dveří a nikdo jí nebránil.

³ Hádka. Pozn. red.

10

Bylo to zvláštní, Nika vyšla ven a svět byl úplně stejný jako před hádkou. Slunce ještě svítilo, na pískovišti se batolila škvřnata.

Dvě holky hrály na cestě badminton. Vítr jim bral opeřený míček.

„Niko!“

Rozběhla se. Ne za hlasem, ale daleko od něho. Musila se nejdřív zbavit užovky.

V první chvíli ji chtěla vrátit a vyžádat si zpátky knížku, ale nevěděla přesně, kde páťák bydlí, a nechtělo se jí vyvolat další rozruch. Maličko ji pokoušelo pustit hada do pískoviště, ale neodvážila se, byla by to velká legrace, kdyby se bály jen maminky, které tu na lavičce kouřily a klábosily, ale třeba by se mohlo polekat i nějaké malé dítě.

Raději běžela k hájku, ale užovka venku nějak ožila, nemohla ji udržet, ještě ke všemu jí do sandálku skočil ostrý kamínek, přičapla u hromady harampádí. Než však vyklepala střevíc, had se prosmýkl trávou.

„Počkej, počkej přece, ani se nerozloučíš...“

„Ztratilas něco?“

Trhla sebou. Kde se vzal, tu se vzal známý neznámý pán. Vůbec ho neslyšela přicházet, šel zrovna po kočičích tlapkách. Spíš po mechové gumě.

„Nic.“

V rozpacích vytřepala i druhou botu. Pán na ni vrhl svůj stín, zamrazilo ji. Později si mnohokrát vzpomněla na svůj podivný pocit, teď jen bystře vyskočila.

„Ještě chceš štěňátko? Mám čtyři, mohla by sis vybrat.“

Zasmušila se. Vybrat si štěňátko, to je nápad. Máma by s nimi pěkně vyběhla. A táta je na psy alergický, zvlášť když mu sežerou guláš. Snad žádná holka na světě nemá tak protivné rodiče. Přímo nesnesitelné.

„Když mi naši nic nedovolí. Žádné zvíře. Ani tu mizernou užovku.“

„Užovku?“

Mávla rukou, neměla náladu vysvětlovat celou dlouhou historii. Sáhla do kapsičky pro žvýkačku, rozbalila ji, ale připadalo jí neslušné sníst ji sama, rozdělila ji na dvě poloviny.

„Chcete?“

Pán odmítavě zavrtěl hlavou. Usmál se.

„Jak se jmenuješ?“

„Nika.“

„Nika? Snad Niké, ne? Niké byla bohyně, okřídlená Niké. Dávalo se po ní jméno lodím, to je pěkné jméno, Niké, dokonce měly lodi na přídi její podobu.“

Dala do pusy oba kousky žvýkačky, ústa jí zaplavila příjemná chuť.

Pán byl hodný, ale mluvil hlouposti.

Hlas měl tichý, vemlouvavý. Měla pocit, že se na ni lepí.

„Můžeš se na štěňátka aspoň podívat, ne?“

„To by mi bylo darmo líto. Naši jsou úplně nemožní, máma se div nezjeví, když si přinesu myš, a štěně je ještě mnohem větší.“

Nad hlavou jí cosi přeletělo. Pomalu, přízračně plul po větru Tomášův plachták. Jeho žlut' se odrazila od modré oblohy a letěla dál, k slunci.

Nika se rozběhla, vyskočila a jedním pohybem dostihla křehkou hračku. Dřívka a papír zapraskaly pod nohama. Sebrala ubohou hromádku a hodila ji do hromady plevele a odpadků.

Vztek se vybil, náhle jí bylo do pláče. Připadalo jí, že zabila velkého živého motýla.

Pán se na ni mlčky díval.

„Protože všecko zavinil Tomáš. Kvůli němu jsem musela pustit i tu užovku. A teď' se mi ztratila, třeba ji už nikdy nenajdu.“

Popotáhla nosem. Do očí se jí tlačila vlhkost.

„Tys ji pustila tady? Asi ti utekla do hájku, tam je vlhko, víš. Jen aby ji nechytil ježek.“

„Ježek?“ Nika vykulila oči. „Vy jste tu už někdy viděl ježka?“

„Tady jich je. Kolikrát jsem slyšel, jak mlaská v houští.“

„Ježek? Já živého ježka jakživa neviděla. Ani na venkově u babičky.“

„Protože ježek loví jen v noci a ty v noci spíš. Kdybys sem přišla potmě, určitě bys nějakého viděla.“

„Když já se potmě strašně bojím. A naši by mě nepustili. Martin se mnou taky nemluví.“

„Já bych na tebe počkal.“

„Fakt? A dal by se chytit? Ježek přece píchá, ne? Já bych utekla, až usnou.“

„Ale vždyť se bojíš.“

„Náhodou vůbec ne. Jen trošinku. A fakticky počkáte?“

„Do jedenácti, ani o minutu dýl.“

„A kde? Tady nebo...“

Zarazila se. Do zorného pole se jí vetřel Tomáš. Vyškrábal se na hromadu a hleděl jí přes hlavu do dálky. To uměl znamenitě.

Na jazyk se jí draly různé jedovatosti, ale potlačila je, nehodlala promluvit první.

Tomáš ji najednou zaznamenal. Překvapilo ho to.

„Nevidělas můj plachták?“

„Ne.“

„Musel tady letět, vítr jde přesně tímhle směrem.“

„Tak jdi taky. Já s tebou stejně nemluví.“

Hrdě vztyčila hlavu.

„Vytahuje se jak žvejka,“ obrátila se k pánovi, aby někdo ocenil její nesmlouvavý postoj k žalobníkovi.

Jenže pán tu nebyl. Vytratil se. Trochu ji to zmátlo. Vyskočila až nahoru na kamení k chudokrevné břízce. Vítr jí cuchal vlasy.

Cizí pán dočista zmizel. Přímo k slunci šel váhavě Tomáš. Ohlížel se.

Seskočila k místu, kde prve rozšlapala plachták. Zůstalo tu ještě pár stop, sebrala kus prkna a hodila je na trávu. Zatížila je kamenem a loudala se domů.

Klidně si začne mluvit, žalobník. Hraje si s aeroplánkem jak mimino. Ať si jde po větru, plachták stejně nenajde, může si pátrat třeba do večera. Patří mu to. Ještě kdybych mu tak mohla propašovat ježka do

postele. A proč bych nemohla. Jestli ho dnes chytíme, zaskočím zítra za babičkou, nezaskočím, nejspíš pojedem ven. Ráno bych to třeba stihla, ve dne ježek spí, udělala bych mu u Fialů pelíšek.

Potutelně se usmála.

A rozběhla se, hned jí bylo lehké a příjemně. Po Tomášovi už ani nevzdechla.

Netušila, že mu je nesrovnatelně hůř než jí. Když totiž přišel domů po svém spravedlivém boji, přistihl babičku na kolenou. Lezla po bytě a nahlížela pod nábytek, dostal strach, že jí přeskočilo.

Hledala ovšem svěřenou užovku.

„Hm,“ řekla, když jí pomohl vstát a vysvětlil jí svůj zákrok u Jandů.

Hm se dá vykládat všelijak, ale babiččino hm znělo pochybovačně, rozpačité, s údivem, zopakovala je v několika tóninách.

„Já se z tebe zvencnu, babi, ty myslíš, že jsem tam neměl užovku nosit?“

„Hm,“ zabručela znovu a ještě ke všemu se ošila.

Naštval se.

„Tak ty nevíš, babi, ty nic nevíš a je ti osmdesát a mně je teprv třináct.“

„Ale ona mi užovku svěřila.“

„Svěřila, svěřila, a co kdyby ti svěřila časovanou bombu, taky bys ji schovávala ve vaně? Nebo zmijí? A kvůli té pitomé užovce má Martin dostat dvojku z mravů, ty vůbec nevíš, do čeho ses zamotala.“

„Hm,“ řekla babička a pokývala hlavou.

„A teď se všichni naštváli na mne, kvůli tvému Líbezníčkoví.“

„Třeba ses mezi ně neměl plíst, Venoušku.“

To už bylo nad jeho síly, pomyslel si, že by se mohl právě tak dobře bavit s papouškem.

„Jmenuju se Tomáš, babi, aspoň tohle bys mohla vědět. Takže podle tebe se mám klidně koukat, jak se děje nespravedlnost.“

„Klidně ani ne.“ Babička se odmlčela, přihladila si svou šedou chocholku, sedla si a masírovala namožené koleno. „Jenže, Venoušku, když jde někdo do boje, musí počítat se zraněním nebo taky s prohrou.“

Masírovala si teď druhé koleno. Bylo jí drobek a byla beznadějně stará. Ale viděla do něho, prokoukla ho až na dno.

Vyšel raději na balkón. Měl se dřív poradit, výsledek jeho zásahu nestál za nic. Někde něco pokazil. A šel opravdu bojovat za spravedlnost, nebo chtěl Martina jen pro sebe? Chtěl mu dokázat, že je jediný na světě, kdo s ním smýšlí dobře, chtěl ho odtrhnout od rodičů, od sestry, aby byl také sám, aby byli jen spolu, sami dva.

Opět ho zahltl stesk, čím blíže bylo setkání s rodiči, tím víc je postrádal, zavřel oči a teplý vítr mu laskal tvář jako mamčin dech. Nikomu by to nepřiznal, ale pustil svůj plachták a představoval si, že v něm sedí a letí, letí daleko, daleko...

Vzpamatoval se a seběhl dolů, plachták už byl kdoví kde, šel za ním jako ve snu. Postavila se mu do cesty velká hromada, matně za ní slyšel hlasy, ale nevnímal je, měl v mysli plachták unášený větrem daleko, daleko, daleko až do Afriky.

Ale na kterou světovou stranu leží Afrika, do očí se mu prolnul atlas, mapa jako natištěná, jen ji nemohl srovnat se skutečností, vyškrábal se po prknech a po rozbitých panelech a po kamení vzhůru. Místo očekávaného plachtáku však spatřil Niku, objevila se tak neočekávaně, že ji měl za přelud, vyvedla ho ovšem z omylu svým kovovým hláskem.

Když ji minul a pokračoval v hledání, vřel vzteky, že ho nenapadla vhodná odpověď, nakonec budu jako Martin, nezmůžu se na půl slůvka, taky jsem se nemusil shodit a začít řeč.

Plachták ovšem nenašel a vrátil se notně rozladěný, dokonce ani nepohlédl Jandům do okna, jak měl ve zvyku, prošel vchodem nasušený, přichystaný drcnout hlavou jako beran.

Z okna nikdo nezavolal, nebylo slyšet ani obvyklé hlasy, ani smích.

V dětském pokoji u Jandů vládlo ticho, zlé a tísnivé, Martin nepohnutě seděl nad knížkou. Nika se ho snažila vyprovokovat k nějaké poznámce, tu pustila po stole myšku, tu zaklepala želvě na krunýř, hned strkala mezi dráty klece křečkovi rohlík a zas šoupala morčetem po podlaze sem a tam, okázale si prohlížela Martinovo kružidlo, vyndávala kousek po kousku ze sametového pouzdra.

Nezabral na nic, seděl a četl.

A Nika zatím měla plnou pusou ježků, přímo prahla, aby se mohla Martinovi pochlubit, ale ten mlčel a neobrátil na ni pozornost ani na chvilinku, mohla se rozkrájet, byla pro něho jen vzduch. Ježek, který nemohl slovy ven, se jí vzpříčil v hrdle, píchal tam a škrabal, až se jí vykulila slzička, honem ji zamáčkla a dočista se zatvrdila.

Jen si čti, vážený bratříčku, já si vystačím sama, budeš mrkat, až se probudíš s ježkem v posteli.

Zasmála se.

Martin se ani nepohnul.

11

Dnešní večer nevypadal na bouřku ani na déšť, ale prababička Fialová stejně nemohla usnout. Namáhavě vylezla na stoličku a vyložila se z otevřeného okna.

Auta před domem značně prořídla, většina lidí odjela ven už odpoledne. Z několika oken ještě modře prosvítala televize, vysílali detektivku. Stará paní se mohla dívat, nikdo jí nic nezakazoval, bála se však, že by po hrůzném příběhu neusnula vůbec.

Poklidně vdechovala vlahý vzduch počínajícího léta, výfukové plyny ustoupily jemné vůni růží a svěžímu závanu zeleně. Kolem žlutého světla nové lampy kroužilo pár můr, světlo se ve větru lehounce houpa-lo, snad se chystalo s nimi dát do tance.

A tu vyskočila dole z okna holčička, bylo to neočekávané a babiče v tom okamžiku vypadlo z paměti její jméno, chtěla na ni zavolat, ale oněměla.

„Děvenko!“

Dítě se plaše ohlédlo a rozběhlo se pryč, babička rychle sklouzla ze stoličky.

„Venoušku! Venoušku, probud' se! Ta holčička zdola, jak ona se jmenuje...“

„Prosím tě, babi, s tou stejně nemluví.“

Otočil se, nevrle si přetáhl pokrývku přes hlavu.

„Ale ona vyskočila oknem, slyšíš, probud' se!“

„Vždyť jsou v přízemí,“ zabrblal Tomáš.

Ale náhle se mu zřetelně promítla slova, kterým nepřikládal pozornost. Když se škrábal nahoru na hromadu, slyšel dva hlasy, jeden mužský a jeden dětský, byl tak zabrán do sebe, že si neuvědomil smysl rozhovoru, ale teď mu bylo rázem všechno jasné.

„Klíče, babi, rychle! A utíkej dolů k Jandovům, ať Martin letí fofrem k hájku, Nika si tam domlouvala schůzku s nějakým dědkem.“

„Ale Venoušku, počkej...“

Jen vklouzl do bot a v pyžamu se řítíl dolů, ten člověk se choval podezřele, odvrátil tvář a tiše zmizel, ale předtím se s Nikou domlouval, určitě řekl, že čeká do jedenácti, obyčejná slova najednou vypadala zlověstně.

Tomáš nebyl žádný sportovec, ale nabral rychlost, běžel o život. Ani sám nevěděl, že křičí, snad podvědomě toužil poslat svůj hlas.

Ale Veronika ho dávno předstihla. Měla náskok. Když se vyhoupla kočičím skokem z okna, zdálo se jí, že zaslechla varování. Kdyby byla temná noc, byla by ji pravděpodobně odradila, vysoká lampa však svítila jasným světlem a vítr přívětivě ševelil, keře i trávnick byly důvěrně známé.

Teprve za hranicí světla dostala Nika strach a měla sto chutí se vrátit, dokonce zpomalila, skoro se zastavila. Znamá hromada byla ve dne pokryta bující zelení, ale za tmy vypadala hrozivě, vydechovala hnilobu a plíseň.

Něco zaslechla, byl to jen tlukot vlastního srdce, bušilo jí přímo v hlavě.

„Tady jste, já měla strach, že nepřijdete.“

„Ticho!“

Nemohla potlačit svůj hlasitý dech.

„Už jste potkal nějakého ježka?“

„Musíš být zticha.“

Nika se rozkoukala, tma byla zředěna hvězdami, ohlížela se po měsíčku, ale nikde ho nebylo vidět.

„Moji ušovku jste neviděl? To byste se třeba polekal, že je to zmije.“

„Hadi v noci spí.“

Jeho šepot se lepil jako med, Nice to bylo nepříjemné.

„Fakt? A jak se potom setkají s ježkem?“

„Ježek ji chňapne ve spaní. Takhle.“

Nika vypískla, pán ji uchopil za krk.

„Psst!“

Vyprskla.

„Teď jste zasyčel jako had.“

„Mlč. Vyplašíš všechno kolem dokola. Musíme kousek dál, až tamhle mezi stromy.“

Vzal ji za ruku, měl vlhkou dlaň. Vytrhla se mu.

„Ale tam je strašná tma. A je to daleko.“

„Já tě svezu, neboj se.“

Nika si teprv teď všimla kola. Zpola leželo, skrýval je vysoký plevel.

„To jsem si mohla vzít svoje kolo. Ještě spadnu.“

„Tak se drž. Nasedej!“

Rám byl studený. Sedla si, nebylo to zvlášť pohodlné.

„Vy nemáte světlo? Co když do nás vlítne auto?“

„Nepojedem po silnici. Drž se pořádně a buď potichu!“

Pán už byl zřejmě rozmrzlý, naskočil a rozjel se. Nenamáhal se hledat cestu, pustil se nazdařbůh k hájku přes kameny a výmoly, kolo nadskovalo v ztvrdlém blátě, rozježděném náklad'áky.

„Překousnu si jazyk,“ smála se Nika.

„Mlč!“

„Jestli to vydržím.“

„Mlč, sakra!“

Nechápala, proč se najednou zlobí, kolo divoce nadskočilo, málem oba spadli.

A v tu chvíli zazněl zdálky zřetelně výkřik.

„Niko! Niko! Veroniko!“

„Náš Martin! On mě vyčmucha, počkejte...“

Nedomluvila.

„Ty smrade jeden,“ sykl pán a pěstí ji srazil z kola.

Necítila bolest, spíš údiv, nechápala, proč se najednou tak rozzuřil. Ale neměla kdy přemýšlet, rozplácla se na zemi, nosem se zaryla do hlíny, lokty padla na kamení.

„Niko! Niko! Niko!“

Hlas byl už docela blízko, ale nedokázala mu odpovědět, v puse měla nejméně celou krtčí hromádku, musila ji nejdřív vyplivnout, pokoušela

se vstát, ale nohou projela děsivá bolest, snažila se dostat kamínky z pusy, i ve tmě poznala, že má na ruce krev.

Vykřikla a omdlela.

Tomáš se hnal za výkřikem a zakopl o ni, jen tak tak udržel rovnováhu. Vyděšeně se sklonil k ubohému ranečku šatů.

„Niko! Niko! Veroniko, slyšíš mě? No tak, Niko.“

Otevřela oči. Jedno dokořán a jedno škvírkou.

„Teče mi krev,“ řekla žalostně, „z pusy.“

„To nic, to sis jen vyrazila zub, on tě porazil?“

„Shodil mě z kola.“

„Ty jsi s ním jela na kole? A kam? Tak pitomou holku jsem ještě v životě neviděl. Vstaň, no tak, postav se.“

Bolest se opět vrátila. Nika zaúpěla.

„Opři se o mě! Chytني se!“

„Když já nemůžu.“

Tomáš ji sám neunesl, bál se, aby jí neublížil. Chtěl běžet pro pomoc, ale neodvažoval se nechat Niku samotnou, neznámý člověk se mohl skrývat někde nablízku, v houští byla neproniknutelná tma.

Ale už sem vítr zanesl hlasy, ozývaly se z různých stran.

„Niko! Veroniko! Tomáši!“

„Niko! Niko!“

„Tome! Niko! Veroniko!“

Ted' to schytám, pomyslíla si Nika a toužila, aby už tu všichni byli, a zároveň se bála, že se kolem ní seskupí a zahrnou ji výčitkami, hrozně si přála znovu ztratit vědomí, ale Tomáš jí to nedovolil, cloumal s ní a řval jí rovnou do uší.

„Tady jsme, tady, tady. Martine, tady!“

Hlas mu legračně přeskočil, ale Nika se nezasmála, jen vyplivla další kamínek a zamrazilo ji, že je to zub, zuby měla druhé a poslední, zoufale je ohmatávala jazykem, ale nemohla rozeznat, co je kámen, co je hlína, co je zub a co je krev.

První doběhl Martin.

„Co je? Co se jí stalo?“

„Nemůže vstát. Jestli nemá zlomenou nohu. Odnesem ji spolu. Chyt' se nás, Niko.“

Chlapci udělali stoličku, zvedli ji, Nice se zatmělo bolestí v očích, přichytla se pevně jejich šíjí.

„Aspoň mi nebreč za krk, káčo,“ ohradil se Martin.

Přimkla se tedy k Tomášovi, ale ten ji nevrle napomenul, aby ho nešimrala svými chrouny⁴. I v této těžké hodině si vypůjčil slovo z ba-biččina slovníku.

Chrouny a nejistota v záležitosti chrupu znamenaly poslední kapku, Nika spustila naplno, řvala nahlas, vzlykala a zalykala se a rozmazávala si slzy i krvavou špínu po líčkách.

Táta přisupěl s baterkou a vrhl na ně proud světla, málem se skácel, světlo se dalo v jeho rukách do zmateného tance.

„Co je s ní? Co se jí stalo?“

„Nic jí neudělal, nebojte se, ujel na kole. Jenom jí porazil, nemůže se postavit, má něco s nohou.“

„Co je ti, Niko? Ty vypadáš. Já se zblázním.“

Maminka se jí pokusila otřít jemně tváře, ačkoli to potřebovala sama, nemohla zadržet slzy.

„Kluci, leťte napřed zavolat sanitku a policii, já ji ponesu. Jani, posviť mi na cestu!“

Chlapci spolu odběhli, maminka si vzala baterku, ale svítila špatně, oči stáčela neustále po Nice místo na zem, volnou rukou se jí konejšivě dotýkala.

„Neusni, Niko, neusínej, nesmíš usnout. Ona je snad v šoku.“

Veronika měla do spánku daleko, ale mluvit se jí nechtělo, rty měla strnulé, začaly jí nabíhat. Ale nejvíc ze všeho jí vadil pohled na tátův obličej, ještě nikdy ho neviděla tak nešťastného. Dostali se už pod první jasnou lampu, bylo zřetelně znát, jak se táta kouše do rtů a pokouší se ovládnout.

„Nezlob se,“ vzlykla Nika, „chtěla jsem jenom chytit ježka.“

⁴ Vlasý. Pozn. red.

Všechna světla v bytě svítila, v kuchyni hospodařila Fialovic babička. Kluci ji stačili upozornit, už převářela vodu a chystala lékárničku.

„No ty máš ránu, děvenko. Stejně jsi měla víc štěstí než rozumu.“

„Ale my taky, babičko, my taky,“ řekla maminka.

Položila rozsvícenou baterku na kredenc a pokoušela se Nice svléknout džíny. Nepoddajná látka svírala nohu. Nika zbledla.

„Musíme kalhoty rozstříhnout, kde jsou nůžky?“

Maminka přinesla nůžky, ale ruka se jí chvěla.

„Půjč je sem,“ řekl táta, „šermuješ s tím, ještě jí vypíchneš oko.“

Ale nakonec se chopila nůžek prababička.

„Noha se spraví, kalhoty hůř,“ řekla klidně a jala se jí omývat obličej.

„Zdá se, že ses chtěla zarýt do země jako krtek, děvenko, ale nos máš celý. Jen trochu odřený.“

Tu pod oknem zahoukalo auto.

„Ale do nemocnice nejdu,“ ohradila se Nika, „do nemocnice ne, do nemocnice mě nedávejte.“

Lékař se na její prosby neohlížel, noha byla zlomená. Poznal to na první pohled (na to ani nemusí člověk študovat, podotkla k jeho diagnóze prababička).

Nika se mohla hanbou propadnout, navlékli ji do košilky s kytičkami a do koupacího pláště s celým hejnem hus. Plášť si sama vybrala k moři, ale v tomto okamžiku jí vzorek připadal zvlášť potupný, čekala stále nějakou poznámku.

Ale kluci jí jen zamávali, maminka ji na nosítkách milosrdně zakryla lehkou pokrývkou. Rodiče jeli s ní, byla ráda, ale bylo jí nepříjemné dívat se na jejich utrápené obličej, raději zavřela oči.

„Co je, Niko? Je ti špatně? Radši nespi, povídej něco.“

Chtěla se usmát, rozbitá pusa bolela.

„Vezmete si mě hned domů?“

„To víš, jen jestli nám dovolí. Dají ti sádru a taky injekci, aspoň myslím, mělas na sobě fůru hlíny. Ještě zbylo trochu do květináčů.“

Musilo být moc zle, když se maminka dala na vtipkování a táta ztratil řeč, pěkně jsem to vymňoukla.

Sádra a injekce, to jsou vyhlídky. Stonat zrovna o prázdninách, to se může přihodit jen mně. Náhle jí projela hlavou děsivá myšlenka.

„Co moře, maminko?“

„Co říkáš?“

„Moře.“

„Ona snad blouzní, Rudo.“

„Neblouzní. Teď se koukej hlavně uzdravit, holka, na moře máš čas.“

Asi ho tu vybrečím, pomyslně si Veronika, ale než mohla spustit, ujal se jí sestřička. Rodiče se někam propadli, strach překryl smutek. A sotva skončily všechny hrůzy dezinfekce, rentgenů, injekcí a mokrých obvazů, sotva se bolest zakutala do sádry, čekal Niku s rodiči zvědavý pán.

„Jak vypadal ten člověk, vzpomeň si.“

„Normálně.“

„Byl starý asi jako tvůj táta?“

„Starší.“

„Asi jako dědeček?“

„To ne.“

„Jaké měl vlasy?“

„Obyčejné. Takové... takové nijaké...“

„Tomáš Fiala říkal, že měl pleš.“

„Aha, Tomáš ho přece viděl, on bude všechno vědět, určitě.“

„Jen ho zahlédl. Zády. Zřejmě předstíral, že si zavazuje botu, a pak prý najednou zmizel.“

„Ano, to je pravda. Vždycky se rozplynul jako v pohádce.“

„A to ti nebylo podezřelé? Kolikrát ses s ním setkala?“

„Já se s ním nesetkala. On jen stál u samoobsluhy a pil pivo z flašky. A zastal se mě, když řádila ta paní s bernardýnem.“

Otec naběhl v tváři do červena, málem vybuchl, ale maminka ho chytla za ruku. Uklidnil se.

„Zastal se tě. A maminka tě nikdy nevarovala před neznámými lidmi?“

Maminka se chtěla ohradit, ale tentokrát jí zarazil řeč táta.

„Varovala, vždycky říkala, kdyby mi někdo nabízel bonbóny nebo čokoládu, abych s ním nechodila, jenže on mi chtěl dát štěně.“

„A smluvil si s tebou schůzku?“

„Ne, vůbec ne, on zmizel. A objevil se úplně na druhém konci až druhý den, když jsem šla vypustit užovku.“

„Prosím?“

Vyšetřující vypadal dost rozpačitě.

„Naše Nika je totiž blázen do zvířat,“ vysvětlila maminka.

„Taky na ně doplatila,“ dodal táta.

„Copak zvířata, s těmi člověk ví, na čem je, s lidmi musíš být ostražitější, Veroniko.“

„Když on mi slíbil ježka, říkal, že vylézají jen potmě.“

Mladý muž na ni útrpně pohlédl.

„Je to vůbec možné?“

Pochopila, že ze slušnosti zamlčel dovětek, určitě se chtěl zeptat, je to možné, že je tak hloupá. Začervenala se.

„Nejsi moc unavená?“ přišla jí na pomoc sestřička.

„Ne. Jenom si nemůžu vzpomenout, jak vypadal, všechno na něm bylo úplně obyčejné.“

„Tak si trochu odpočiň.“

Vděčně zavřela oči, světlo ji bolelo. Věděla, že je důležité, aby neznámého muže popsala, ale rozplýval se jí v mlze.

„Takový měl hlas... takový lepkavý... potily se mu ruce... samé červené žilky měl po obličeji i v očích...“

„Poznala bys ho?“

„Určitě.“

„Říkáš, že ho viděla nějaká paní s bernardýnem...“

„A taky prodavačka. A jedna paní s chlapečkem ve žlutém kočárku s okýnkem...“

Propadla se do ticha, usnula.

12

Den byl vykoupaný v dešti, po okně stékaly poslední kapky. Nika ležela na gauči v šortkách a tričku, nohu v sádrovém pouzdře. Dívala se do malého zrcadla, ačkoli jí nenabízelo nic zvlášť pěkného.

Poraněné oko měla sice už skoro otevřené, ale obkroužené duhou, ani oční stíny by nedaly tolik barev, žlutá přecházela v modrou, fialová v nahnědlou, prosvítala tu i zeleň, která naplno rozkvétala kolem úst. Natřely ji totiž na všech možných i nemožných místech sestřičky v nemocnici. Nika si připadala obrostlá trávou nebo rákosím, brzy se vybarvím na vodníka, bědovala v duchu. Na druhé straně bylo zajímavější mít nos a pusu zelené, jinak by odřeniny vytvářely dojem, že mlsala marmeládu. Rybízovou.

S povzdechem odložila zrcadlo, na stropě se odrazil světlejší ovál, zaradovala se, že opět vyšlo slunce, a nastavila mu hladkou plochu, chytla do ní prasátko a posílala ho po stěnách, po své sádře, pustila ho rybičkám na akvárium a prababičce Fialovic přímo do očí.

„Ale Moničko!“

„Veronika, babi. Veronika, prostě Nika.“

„Vždyť já vím, jen to vždycky zapomenu. Udělala jsem ti k svačině vajíčka a chleba s máslem. Málem jsem pustila tác na zem.“

„To bylo jen prasátko, babi. Vy se o mě pořád staráte, já už můžu trochu vstát.“

„Radši na berlích moc neskákej, nebo si zlomíš druhou nohu. Tobě není co věřit, buď ráda, že všechno dobře dopadlo.“

„Dobře?“ Nika se prudce posadila, zrcadlo málem spadlo na zem. „Tomu vy říkáte dobře, babi?“

„Mohlas dopadnout hůř. Jsi zrovna taková myška jako tvoje chudinka ve sklenici, lítáš sem a tam a nakonec se chytíš do pasti na kousek sýra.“

„Náhodou na ježka.“

Babička krásně urovnala svačinu na podnos, prostřela ubrousek, dvě vajíčka na měkko vyndala ze skořápek a nachystala do mističky, přizdobila petrželkou a kapkou kečupu, chléb rozkrájela na ovečky.

„Ještě že jsem si nevyrazila zuby, to bych měla teprv ránu. Babi, ve skutečnosti se chytil on, takže jsem nebyla myš, ale návnada. Zavřou ho, babi?“

„Jistě. Je nebezpečný, nejsi jediná malá holka na světě.“

„Stejně jste myslela: jediná hloupá holka. Jenže jak se na člověku pozná, že je zlý?“

„Těžko,“ řekla babička, „moc těžko. Když nemáš žádné zkušenosti, musíš být s cizími lidmi opatrná.“

„Vy jste přece taky cizí, babi.“

„Já? Mě znáš dlouho. A znají mě i tvoji rodiče, víš, jak se jmenuju, kde bydlím, to je snad rozdíl.“

Nika se zarazila, babička se asi cítí dotčená srovnáním. Raději jsem měla mlčet, jsem brebta ubreptaná, kecka ukecaná.

Pustila se do jídla. Měla hlad, odřené rty jí trochu překážely, ale uvnitř v ústech se sliznice téměř zahojila.

Zvenku zaléhaly hlasy škvřňat, větší děti byly ve škole. Poslední den.

Sousto zhořklo. Táta se všemožně snažil vrátit poukaz do Bulharska, ale bylo příliš pozdě na výměnu. Veronika věděla, že rodiče nevydělávají peníze snadno a nemohou si dovolit nechat zájezd propadnout.

Návrh, aby jeli sami, ji stál mnoho sebezapření, každé slovo obrostlo v hrdle ježčími ostny, stěží je dokázala vyslovit. Ošívali se všichni tři, maminka se bála, že samou starostí nebude mít z moře žádný požitek, táta tvrdil, že bez Niky nebude žádná legrace, a Martin se vyjádřil, že sestřenice Mirka je ještě o chlup nemožnější než vážená sestřička. Jenže Nika svůj návrh prosadila, spadla z ní velká tíha a zároveň ji zklamalo, že se bez ní obejdou.

Strýček i teta vyšli rodičům vstříc, uvolili se poslat s nimi Mirku a vzít s sebou k moři Niku příštím rokem, na výměně vydělá ovšem sestřenka Mirka, protože pojede dvakrát. A Veronika stráví část nyněj-

ších i příštích prázdnin s tetou Mirkou, která by byla docela milá, kdyby zastávala jiné povolání.

„Být s učitelkou ještě o prázdninách, může být něco strašnějšího? A podle vás všechno dopadlo dobře, babi. Umíte si představit, jak já se těšila na moře? A pojedu až za rok!“

„Rok. Co znamená rok, děvenko? Vždyť ti mohli ukrást celé dětství. Celý život. Mohl tě úplně zničit, kdyby vás kluci nenašli, mohl tě zabít.“

„Přestaňte, babi! Vy mě strašíte schválně.“

„Co bych tě strašila? Říkám ti jen pravdu.“

Na Niku padl stín. Dosud ji ve snu přepadal strach, znovu slyšela lepkavý hlas a viděla ruku, která se k ní hrozivě blížila, znovu zakoušela pocit bezmoci, byla šťastná, když se probudila na svém gauči v bezpečí pokoje.

I teď ji při vzpomínce zamrazilo, otrásla se.

Žalostně pohlédla na sádku, z dlouhé chvíle na ni namalovala barevné kvítky a puntíky.

„Kdybys si aspoň zlomila nohu ve školním roce!“

„Bolela by tě míň?“

„Jasně, babi. Ruka by byla ještě lepší.“

„Radši jez!“

„Babi, vy si vážně myslíte, že mě zachránil Líbezníček?“

„Spíš moje nespavost. Vždycky je něco zlé pro něco dobré. Líbezníčka jsi už moc pokoušela, já tě varovala.“

„To je fakt.“

Nika se usmála, opatrně, ret ji bolel. Věděla, že babička na Líbezníčka nevěří. Ale bylo by hezké, kdyby doopravdy existoval, skřítek velký jako palec, který by uměl mluvit a hlavně se vypořádat se všemi nesnáze. Asi by byl chytřejší než já, na ježka by se určitě nachytat nedal.

Kdyby kluci věděli, že jsem jim chystala ježka do postele, asi by mě neběželi zachraňovat. Běželi. Běželi by.

Líčko se jí opět zčeřilo úsměvem. Chytla se za pusku. Bolest se dala vydržet, ale pocit viny byl nesnesitelný.

Třeba bych jim ho vůbec do postele nestrčila, omlouvala se Nika sama před sebou, dva bych sehnala těžko, s jedním bych si nevěděla rady, asi bych ho uložila u Martina, Tomáše bych vynechala, možná že by mi bylo ježka líto, měla bych strach, že si poláme ostny o bráškovu hroší kůži.

„Babi, proč vy si myslíte, že ve skutečnosti zvířata vůbec ráda nemám?“

„Takového jsem nic neřekla, děvenko, aspoň se nepamatuju.“

„Naznačila. Mezi řádky.“

„Všechno tě baví od Štědrého dne do Vánoc. Za chvíli tě každé zvíře omrzí, sotva si ho všimneš.“

„Ale žrát jim přece dávám.“

Nika obvykle rychleji mluvila, než myslela, a sotva slova vystřelila, hned sama poznala, že je měla raději zadržet.

Mrskne jim nedojedek, když si zrovna vzpomene, Dáša ji přivolá kvičením, ale želva ani nemukne.

„Kousek žvance,“ řekla babička pohrdavě, „párkrát pohladit po srsti, tomu ty říkáš mít ráda?“

Nika raději vložila opatrně do poraněných úst lžičku s vajíčkem a ovečku. V očích jí šelmovsky svítilo.

„A vy mě máte ráda, babi?“

„Hádej!“

„Po srsti mě zrovna nehladíte, spíš proti srsti. A Tomáš mě má teprv v zubech, že?“

Konečně se Nice podařilo najít pro svůj pocit správné slovo. Tomáš. Zachránil ji. Ale proč? Jen kvůli Martinovi.

„Musíš se zeptat jeho.“

„Copak můžu, babi?“

Nika celá zrudla, babička se polekala, že jí snad chleba uvízl v koláčové dírci, a pleskla ji po zádech. Nika teprve teď předstírala, že se opravdu zakuckala.

Vždyť prababička ničemu nerozumí, nejspíš si představuje, že mohu Tomášovi položit stejnou otázku jako jí. A ty mě máš rád, Tomáši? Asi

by mě zmrazil očima na kus ledu nebo na kámen. Snad bych se mohla zeptat, jestli mě má v zubech, to by docela šlo, jenže odpověď znám napřed, že váháš, jasně, samozřejmě, ani cítit tě nemůžu. Anebo by mlčel a díval se mi přes hlavu do dálky na svůj pitomý plachták.

Přitáhla si pokrývku, zatoužila se schovat sama před sebou, byla si protivná.

Babička starostlivě pohlédla k otevřenému oknu, zvenku proudil teplý, prosluněný vzduch. Sáhla Nice na čelo, snad děvenku nemrazí z horečky.

„Když jsem holka,“ řekla Nika nešťastně, „kdybych aspoň nebyla holka!“

Prababička se chápavě pousmála.

„A podívejme, ona žárí na bratra. To dá rozum, děvenko, dva kluci mají k sobě blíž, chodí do jedné třídy, taky zájmy mají společné, tobě se zdá, že ti ho Venoušek odvádí, vid'? Nesmíš se na něho zlobit, je hrozně sám.“

Zas Venoušek. Prababičce jdou jména jako mně matika. Sám. Taky vím, že je sám. Může se přece kamarádit se mnou, letadýlko bych slepila možná líp než Martin, jsem šikovnější...

Červeň jí zrádně hrkla do tváří, prababička cupitá pro teploměr, střepává sloupek rtuti, bere si brýle.

„A zlobím se snad?“

Nika držela teploměr a s nechutí se chopila poslední ovečky na talíři. Zadívala se oknem ven a slunce ji donutilo zavřít oči.

Vtom se jí zjevil žlutý plachták, směřuje k žlutému terči slunce, stačí jen vyskočit a vztáhnout ruku, znovu zřetelně zaslechla zvuk drcených dřivek a papíru, zachvěla se. Cizí člověk, hodný pán se pobaveně usmíval, byl to divný dospělák a mohlo ji to hned trknout. Každý normální člověk by ji napomenul, zbláznila ses, řekl by táta, víš, jakou dá fušku takový model, já ti jednu stříhnu, rozčilila by se máma, nevidělas, jak byl krásný, ovšem zase Jandová, zamračila by se paní učitelka, sama nic neumí, a ještě si troufne kazit práci jiným.

„Já bych vám svěřila tajemství, babi, chcete?“

„A čí tajemství?“

„Svoje.“

Babička se netvářila zvlášť nedočkavě. Působila dojmem, že se bez holčičího tajemství klidně obejde.

„Víte, babi,“ začala Nika tajuplně, „něco se stalo.“ Odvaha ji opustila, odmlčela se.

Prababička vyčkávala. Byla tak stará, že ji zvědavost dávno přešla, a tak moudrá, že dopřávala Nice čas.

„Já totiž, babi, já totiž Tomášovi rozšlapala plachták.“

„Propánakrále, proč?“

„Protože na mě žaloval. A protože...“

Protože si mě nevšímá, zněla druhá polovina pravdy. Nika ji raději spolkla. Na celou pravdu neměla kuráž.

„A co já si mám, holka zlatá, s tvým tajemstvím počít?“

„Třeba ho nenápadně prozradit.“

„Aha, ty ze mě chceš udělat na stará kolena žalobníčka. Pěkně děkuju.“

„Pro vás by to bylo lehčí, babi.“

„A rozbít letadlo bylo lehké?“

„Jako nic. Než jsem se mohla pořádně rozmyslit, už mi chruplo pod nohama.“

„Asi myslíš moc pomalu.“ Babička mžourala na teploměr. „Horečku nemáš, jde sem moc slunce. Stáhnu ti záclonu.“

Sotva udělala krůček k oknu, málem se skácela leknutím. V rámu se naráz objevily dvě hlavy, jedna tmavá, druhá světlá.

„Ahoj.“

„Ať už jste dole, uličníci! A hezky okolo! Ta stříška je tu jen pro zlost, celou zed' už máte okopanou.“

Kluci pronikli vchodem a zvonili jako na poplach, babičce nezbylo než jim otevřít.

Nika honem nahlédla do zrcadla, sčísla si co nejlíc vlasů do obličeje, víc pro svůj vzhled udělat nemohla.

Martin zamával papírem.

„Raduj se, sestřičko, nesu ti vzácný dar od tvé třídní.“

„Mohla si ho nechat.“

„Takovou nádheru? Výstavní kousek. Dokonce máš jednu jedničku, z tělocviku.“

Tomáš si ho nevrle změřil. Martin mu šel se svými jedničkami na nervy, a ještě se vytahuje na malou nemocnou holku!

„On ti ji závidí, Niko. Sám schrastil z těláku dvojku.“

„Neříkej? Fakt, Martine? Ty máš dvojku?“

Martin sebou plácl na židli.

„Slyšíte ji? Ty máš dvojku z tělocviku? A sama má vysvědčení, že se div ten papír nečervená.“

Nika se ušklíbla, ret ji prudce zabolet. Připomněl jí zmalovaný obličej, zakryla jej rozloženým vysvědčením.

„Co já ti chtěla důležitého, Venoušku,“ ozvala se zamyšleně babička a položila si drobnou pěst na čelo. „Co já ti to chtěla?“

„Nejspíš se zeptat na známky, ne?“

„Myslíš? Tak se pochlub!“

„Jako sazka, babi, dvě, dvě, jedna, křížek, křížek...“

„Jaký křížek?“

Tomáš ukázal tři prsty.

„Matematika, fyzika?“ vydechla babička.

„Trojka znamená dobře, babi,“ přispěchala Tomášovi na pomoc Nika, „umí dobře, tak co? Dobře je dobře, to je dobré, ne? Já mám dostatečně, dostatečně, to znamená, že mi vědomosti stačí, ne?“

Tomáš se zasmál, jeho rozladění nad vysvědčením se rozplynulo. Veronika dopadla hůř.

Martin jen v úžase zakroutil hlavou.

„Niko, prosím tě, na rodiče tyhle řeči nezkoušej!“

„Rodiče,“ řekla babička, „co řeknou rodiče, Venoušku? O trojkách jim napíšeš sám.“ A najednou se rozpomněla, oči jí zazářily. „Už vím, máš nahoře dopis, expres rekomando.“

„Hurá,“ zařval Tomáš a hrnul se ozlomkrk ven, babičku v závěsu.

„Taky s ní nemá lehký život,“ usmála se Nika, „jako ty se mnou.“

„Kdybych si měl vybrat...“

Martin se zarazil. Uvědomil si, že by si přece jen vybral Veroniku, ale nehodlal jí svou volbu přiznat. Ať si myslí, co umí.

„Koho by sis vybral, Martínku?“

„Koho? Tomáše.“

Krátce na něho pohlédla přes vysvědčení a pečlivě je složila. Vsunula je do obálky.

„Nějak tě přešel smích, co?“

„Nepřešel, jenže mě bolí pusa, když se směju.“

„A když mluvíš?“

„Taky.“

„To je fajn.“

Martin šel shodit sváteční oblek. Tísnil ho. Ještě se ohlédl přes rameno.

Na potlučený obličejík, na shrnuté vlasy, na sádku, ozdobenou puntíky a kytičkami. Vzdychl si. Rozchechtaná Nika byla nemožná, ale smutná Nika byla prostě k nesnesení. Vrátil se.

„Neboj se, nevynadají ti. Známký už beztak věděli napřed. A facku ti ani není kam umístit.“

Nika jen hleděla ven, mhouřila oči před slunečním jaselem.

„Měla sis lehnout obráceně. Koukáš přímo do světla, nemůžeš ani číst. Vlastně já zapomněl, že ještě neumíš.“

Veronika nezabírala.

Stáhl trochu žaluzii.

„Teta Mirka není nejhorší, Niko. A když tě přes prázdniny něco naučí, nestane se žádné neštěstí.“

Nika si přetáhla tenkou pokrývku přes hlavu. Martin ji uraženě opustil.

Ať si jde za Tomášem, zatvrdila se Nika, ať si na něm zkouší své vtípky, já na ně zvědavá nejsem. Teta Mirka není zlá, jasně, jenže je učitelka a nemůže na školu zapomenout. Pořád jen člověka opravuje a napravuje, ráda mě má, říká mi sluníčko. Jako by sluníčko nemohlo být protivné.

Odhodila příkrývku, málem pod ní shořela. Prve ve tmě ji opět se-
vřel nejasný, neurčitý strach. Jednou zatměli s Martinem v lese a keře
i stromy na sebe vzaly jinou podobu, neznámou a hroživou.

Napadlo ji, že se mění i lidé, projevují se jinak, než čekala.

S hodným pánem se musila setkat ještě jednou, nebyla s ním sama,
v místnosti seděli rodiče a vyšetřovatel. Nevěděla, kam se kouknout,
tatínek se tvářil, že každou chvíli vyskočí, maminka ho držela za ruku,
slzy jí kapaly jedna za druhou. Nika se raději dívala přímo na vyšetřo-
vatele a z rozpaků upíjela limonádu.

Mezi několika muži vylovila útočníka okamžitě, ale najednou si ne-
byla jista, že ho poznává, pěkný chameleon, hned tichý a mírný, hned
rudý vzteky, hned uražený a rozhořčený, hned zas medově sladký.

Právě úlisný tón jí všecko naráz připomněl, vysypala rozmluvu slo-
vo od slova.

Tak malá, a už prolhaná, křičel neznámý, v životě jsem tu holku ne-
viděl, ani nevím, jak se jmenuje, jaká Niké, prosím vás, budu se snad
s takovým prckem bavit o bohyni, ani jsem o žádné křídlaté bohyni
neslyšel.

Vytáčky nebyly obviněnému nic platné, nakonec ho svědci usvědčili.
Nika však neodcházela vítězně, smutně poskakovala na berlích.

Bolí tě noha, ptala se starostlivě maminka. Hlavně na všechno rychle
zapomeň, radil jí tatínek.

Ráda by ho poslechla, ale vzpomínky se vracely proti její vůli. Trápi-
lo ji, že jsou lidé proměnliví. Paní s bernardýnem ji překvapila skoro
stejně jako vmlouvavý pán, po nafoukanosti nezůstala ani stopa,
s pláčem se omlouvala, já křičela ze strachu, aby jí pes něco neudělal,
jenže pes není zdaleka tak nebezpečný jako člověk, já netušila, že máš
tak ráda zvířata, holčičko, jen si přijď s Adorem pohrát, až se uzdravíš.

Prababička má pravdu, poznat člověka je těžké, a ještě těžší je po-
stihnout, odkud se celá patálie rozvíjela. Začala bernardýnem, nebo
myškou, užovkou či křečkem?

Myslí se mihla křídla, skok, zvuk drceného letadélka.

„Co je s tebou, Niko?“

V trenýrkách a tričku se zdál Martin menší a bližší.

„Martine, víš, kam se ztratil Tomášův model? Já jsem ho rozšlapala.“

Bratr jí v první zlosti skočil po krku, chňapl ji za ramínka, zatřepal s ní.

„Já bych tě roztrh jako hada, káčo jedna! Víš, jak nám dal plachták zabrat? Ale tohle Tomovi řeknu, tentokrát tě krýt nebudu!“

„To je fajn, já chci, aby to věděl. Babička žalovat odmítla a mně je to trapné.“

„Trapné. Vážené sestřičce je něco trapné?“

Pustil ji, ztrapnil se sám. Dal se strhnout a málem uhodil mladší a navíc nemocnou sestru.

„Jsi ještě mnohem nemožnější, než jsem si kdy představoval. Kdybys měla nějaký důvod, sebemenší příčinu.“

„A že na mě žaloval bernardýna, to je normální? A užovku?“

„Užovku беру,“ překvapil ji Tomáš a smál se od ucha k uchu, „bernardýna jsem nestih.“

V rozrušení nepostřehli, že stojí ve dveřích. Rodiče svěřili prababičce klíč a Tomáš si jej bez rozpaků vypůjčil. Nebylo jasné, zda zaslechl celou hádku, jeho dobrý rozmar svědčil o opaku.

„Slyšel jsi nás?“ zeptala se opatrně Nika.

„Nejsem hluchý.“

„Slyšel jsi i plachták?“

„Slyšel.“

Jeho růžový obličej přímo vyzařoval pohodu.

„A co?“

„Nic. Čekal jsem, jestli tě Martin uškrtí, nebo ti vytřepe dušičku.“

„Nerad si špiníš ruce?“ naštvál se Martin.

Tomáš se zasmál, jeho blaženou náladu nemohlo zkalit žádné slovo.

„Přesně tak.“

Popadl Martina a roztočil ho v jakémsi bláznivém tanci.

„Já jedu totiž do Afriky, mládeži! Já se asi pominu, jak se těším, tátův kolega mě bere s sebou, já bych doletěl i sám, jenže máma má strach. Za deset dní budu u našich, za deset dní.“

Ještě před týdnem by Veronika vydržela nápor cizího štěstí a dovedla by najít pro Tomáše vhodné žíravé slovíčko, ale teď byla všemi událostmi zaskočena a otřesena. Zmohla se na jediné, začala krabít. Rázem měla obě oči ve studánkách, slzy prýštily, valily se po tvářích, stékaly na pokrývku.

Tomáš se zarazil.

„Vykašli se na plachták, Niko, mně je to šumafuk. Mě stejně víc baví modely vymýšlet, než je pouštět, fakt.“

Naštěstí mu nedošlo, proč brečím, uklidnila se Nika, ať si klidně odletí, já mu cestu přeju. Pro mě za mě mohou odjet všichni, já nikoho nepotřebuju a růžové prasátko jménem Tomáš nejmín.

Kluci přišli do rozpaků. Martin přispěchal s kapesníkem.

„Vypadáš, jak když tě protáhli žabincem,“ řekl mile Tomáš, „nebreč, já ti přivezu krokodýla.“

Slzy jí šimraly v nose, vysmrkala se. Poznámka byla dokonalé stavidlo, zdroj slz vyschl vztekem.

„Chceš říct, že brečím jako krokodýl?“

Rčení o krokodýlích slzách skutečně Tomáše přivedlo k této větě, ale při pohledu na Veroničinu zhmožděnou tvář zařadil zpátečku.

„Vůbec ne, spíš jako želva. Já ti fakt přivezu krokodýla, nejdřív sežere tvůj zvěřinec a pak tebe, konečně bude v baráku pokoj. Souhlasíš, Martine?“

„Můžeš mi zaručit, že se spokojí s Nikou? Třeba se jen namlsá a pustí se do nás. Ty bys byl moc chutné soustíčko.“

Štípl Tomáše do růžové, buclaté paže.

Tomáš se jen ohnal, šel otevřít.

„Zas naše babi, chystá překvapení.“

Nika si přejela kapesníkem mokrou tvář. A odvrátila se, z Martinova pohledu poznala, že se mu vyjasňuje. Příliš nemluvil, ale uměl dohlédnout až za roh, její bráška.

„Niko, já bych se bez moře klidně obešel, já zrovna...“

„Přece pojedu za rok s Mirkou. U babičky se budu mít prima, mají tam psa a dvě kočky, třeba budou mít koťata, já myslím, že teta se nabaží učení ve školním roce, co myslíš?“

Dveře se otevřely dokořán. Dort byl velkolepý, prababička se za ním ztrácela.

„Když máte vysvědčení, musíme udělat nějakou slávu.“

„Ale fofrem, babi!“ starala se Nika, „kdyby přišli naši, nedovolí mi ani oblíznout.“

Prababička ukrojila notný kus, přesunula jej na talířek a podala Nici.

„To máš jako půjčku, děvenko, třeba příště bude vysvědčení lepší.“

Nika cosi odpověděla, jenže měla v puse takový kus piškotu a krému, že jí nebylo slovo rozumět. Úplně zapoměla na bolest a šlehačka krásně zakryla zeleně pomalované odřeniny.

„Víte co, babi? Radši oslavíme, že Tomáš letí do Afriky. A přiveze mi krokodýla.“

Babička nehnula brvou.

„Jak velkého, děvenko?“

Tomáš rozpřáhl ruce.

„A vejde se vám do vany? Můžeš ho vždycky přivést po schodech k nám, když se budete chtít vykoupat.“

Prababička se usmívala, jen v jejích vybledlých očích se tajila kapka smutku.

„Babi,“ polekala se Veronika, „vždyť vy tu zůstanete docela sama, nebudete se bát? Že byste mohla jet se mnou, máme tam zahradu a velikánský dvůr.“

„Pojedu na návštěvu k dceři, už se nemůžu dočkat.“

„Vy máte dceru?“

„Jasně, Niko, prababiččina dcera je přece moje babička.“

„Fakt?“

Tomáš honem přisunul Veronice další porci dortu. Chňapla po talířku, ale představa, že někdo může mít dceru babičku, jí připadala nehorázná. Vyprskla.

„Zakuckáš se, Moničko.“

„Veronika, babi. Veronika, prostě Nika.“

Odstrčila dort a rozesmála se.

„Niko! Niko! Slyšíš, Niko!“

Dole se proplétaly dívčí i klukovské hlasy.

„Niko, Niko, Veroniko!“

Zájem jí lahodil, málem vstala. Až v poslední chvíli si vzpomněla, jak vypadá.

Zůstala na posteli, zakryla si obličej dlaněmi, ale smála se dál.

Jaromíra Kolárová
Veronika, prostě Nika

Edice Literatura pro děti a mládež
Ilustrace na obálce Kimazo/Shutterstock.com
Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala **Městská knihovna v Praze**
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. vydání
Verze 1.0 z 27. 6. 2018

ISBN 978-80-7602-135-8 (epub)
ISBN 978-80-7602-136-5 (pdf)
ISBN 978-80-7602-137-2 (prc)